

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Ühiskonnateaduste instituut
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava

Marthi Lepik
Kogukonna arendamine jalgpalliklubis FC Flora
Bakalaureusetöö

Juhendaja: Tiiu Taur, MA

Tartu 2016

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	6
1.1 Spordiklubi kui organisatsioon.....	6
1.2 Kogukonna definitsioon ja olemus	7
1.2.1 Kogukonna roll organisatsioonis	8
1.2.2 Kogukonna arendamine	10
1.3 Vabatahtlik töö ja selles osalemise motiivid	12
1.4 Spordivõistluste olemus.....	15
1.4.1 Fännide ootused ja tähtsus spordiklubi jaoks.....	15
1.5 Jalgpalliklubi FC Flora	17
2. EESMÄRK JA UURIMISKÜSIMUSED	19
3. METOODIKA.....	20
3.1 Uurimismeetod	20
3.2 Valim	21
3.3 Uringuandmete analüüsimeetod	23
3.4 Piirangud.....	23
4. TULEMUSED.....	25
4.1 FC Flora kogukond	25
4.2 Kogukonna ja klubi vastastikune seos.....	28
4.2.1 Kogukonna panus klubisse	29
4.2.2 Klubi pakutavad võimalused kogukonnaliikmetele.....	31
4.3 Klubi eesmärgid kogukonna arendamiseks	32
4.4 Vabatahtlike töö ja nende motiivid.....	37
5. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON	41
5.1 FC Flora kogukond	41
5.2 Kogukonna ja klubi vastastikune seos.....	43
5.3 Klubi eesmärgid kogukonna arendamiseks	45
5.4 Vabatahtlike töö ja nende motiivid.....	47
5.8 Meetodi kriitika ja soovitus edasisteks uuringuteks	48
KOKKUVÕTE.....	50
SUMMARY	52
KASUTATUD ALLIKAD.....	54

LISAD	59
Lisa 1: Intervjuukava Flora töötajatele	59
Lisa 2: Intervjuukava vabatahtlikele	61
Lisa 3: Intervjuude transkriptsioonid	63
Lisa 3.1: FC Flora kogukonnajuhi (KJM10) intervjuu transkriptsioon	63
Lisa 3.2: FC Flora tegevjuhi (TJM2) intervjuu transkriptsioon	78
Lisa 3.3: FC Flora vabatahtlike juhi (VJN25) intervjuu transkriptsioon	96
Lisa 3.4: FC Flora vabatahtliku (V1M1) intervjuu transkriptsioon	109
Lisa 3.5: FC Flora vabatahtliku (V2N5) intervjuu transkriptsioon	118
Lisa 3.6: FC Flora presidendi (PM26) intervjuu	125
Lihthitsents	129

SISSEJUHATUS

Sport mängib paljude inimeste elus väga olulist rolli – tippsportlased teenivad sellega endale elatist, klubid tegutsevad selle nimel, et järjest kõrgemaid eesmärke saavutada ja üksteisest paremad olla ning fännid ja nii-öelda tugitoolisportlased naudivad spordisündmustele kaasaelamist. Autor lähtus teema valikul samuti oma suurest huvist spordi ja spordiorganisatsioonide vastu ning selle bakalaureusetöö näol on tegemist jätkuga autori jaanuaris 2016 kaitstud seminaritööle (Lepik, 2016), mis käsitles spordiklubide FC Flora ja Tartu Ülikool/Rocki publiku kaasamise praktikaid. Tulenevalt seminaritöö tulemustest, millest selgus, et publiku kaasamisel on kõige olulisem roll kogukonna arendamisel (Lepik, 2016), saigi antud uurimistöo fookus suunatud kogukonna rollile spordiklubi juures.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on uurida, mida tähendab jalgpalliklubi FC Flora jaoks kogukonna arendamine, keda nad oma kogukonnaks peavad ning kuidas klubis kogukonda arendatakse. Töö eesmärgi täitmiseks on autor püstitanud uurimisküsimused, millele läbi uuringutulemuste vastused annab ning neid hilisemalt analüüsib.

Töö uurimisobjektiks on jalgpalliklubi FC Flora, kes on viimasel ajal hakanud eriti suurt rõhku kogukonna arendamisele panema. Klubi juures tegutseb eraldi kogukonnajuht ning erinevalt enamikest teistest klubidest ei koondata oma poolehoidjaid vaid fännklubiks, vaid just kogukonnaks.

Clement (2010: 50) on öelnud, et erinevalt publikust ei ole kogukond hetkeline ega mööduv, vaid kogukond eksisteerib sõltumata iga indiviidi eraldi eksistentsist. See tähendab, et üksikute indiviidide lahkumine rühmast ei mõjuta kogukonna üldist seisundit, sest kogukonna eksisteerimine on pikaajaline ja kindel.

Sellest tulenevalt võib eeldada, et FC Flora eesmärk on enda klubi kui organisatsiooni juurde kasvatada püsiv toetajaskond kogukonna näol, mitte tugineda vaid mäng-mängu haaval staadionil käivatele pealtvaatajatele või fännidele.

Nimetatud valdkonda kui sellist Eestis varasemalt uuritud ei ole ning ilmselt seda seetõttu, et kogukondade arendamine ja sellele tähelepanu pööramine on Eesti spordiklubides veel väga uus asi. Küll on varasemalt veidi uuritud kohalike kogukondade rolli, kuid seda mitte spordiklubide või muude organisatsioonide kontekstis.

Bakalaureusetöö põhiosa moodustavad viis suuremat peatükki, millest esimeses annab autor ülevaate varasematest samateemalistest teoreetilistest ja empiirilistest lähtekohtadest ning selgitab antud töö kontekstis olulisi mõisteid.

Teises peatükis kirjeldab autor töö eesmärki ning esitab bakalaureusetöökä koostatud uurimisküsimused. Kolmandas peatükis kirjeldab autor töö metoodikat, andes ülevaate nii uurimisobjektist, kasutatavast uurimismeetodist, valimi koostamise põhimõtetest ja valimist, uuringutulemuste analüüsimeetodist kui ka selle piirangutest.

Neljandas peatükis esitab autor bakalaureusetöö uuringutulemused ning ilmestab neid intervjuudest pärit tekstinäidetega. Viiendas peatükis toob autor nii teooriale kui ka uuringutulemustele tuginedes välja töö kontekstis olulised järeldused ning võrdleb varasemaid teoreetikute seisukohti oma uuringutulemustega.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

1.1 Spordiklubi kui organisatsioon

Organisatsiooni mõistet on erinevad autorid läbi aja defineerinud väga mitmel moel ning seega ei ole olemas vaid ühte kindlat vastet organisatsiooni terminile. Lihtsamini seletatult võib organisatsioone käsitleda Child'i (2015: 7) järgi kui vahendeid, läbi mille saavad erinevad inimgrupid ühiste eesmärkide poole püüelda. Kuigi me puutume oma igapäevaelus vahetpidamata organisatsioonidega kokku, nähakse tihti vaid nende väliseid elemente nagu ettevõtte logo, hoone, töötajad jne ega mõtestata organisatsioonide sisu ja süsteemsust enda jaoks lahti (Daft, 2012). Daft'i seletuse järgi on organisatsioonidel neli kindlat tunnust: 1) nad on sotsiaalsed üksused; 2) nad on eesmärkidele orienteeritud; 3) nad on teadlikult struktureeritud ja kooskõlastatult tegutsevad ning 4) seotud välise keskkonnaga. Nimetatud tunnused näivad organisatsioonide kontekstis universaalsed ja üldised, mistõttu sobivad nad igat liiki organisatsiooni kirjeldamiseks.

Selles töös käsitleb autor organisatsioonina spordiklubi – täpsemalt jalgpalliklubi FC Flora. Spordiklubid jagunevad Nagel'i (2008: 121) järgi piltlikult kaheks: 1) rahva- ja harrastusspordiga tegelevad klubid; 2) võistlusspordiga tegelevad ja traditsioone viljelevad klubid. Autori analüüsitud organisatsioon on võistlussporti viljelev klubi, kuuludes Eestis tippklubide hulka. Võistlusspordiga tegelevate klubide eesmärgiks on enamasti sportliku edu saavutamine ning talentide ja tippportlaste toetamine, kuid ka klubi traditsioonide ja kambavaimu säilitamine (Nagel, 2008: 130). Sellest tulenevalt võibki järeldada, et ka spordiorganisatsioonidel on ühised eesmärgid, mille nimel organisatsioonis koostööd tehaksegi.

Nii vastavad spordiklubid enamjaolt ka oma struktuurilt ja funktsioonilt organisatsioonile. Üks võrdlemisi uus spordijuhtimises kasutatavaid organisatsioonistruktuuri tüüpe on niinimetatud meeskonnastruktuur, mille kasutamine on levinud just võistkondlike spordialade suurklubides. Meeskondliku struktuurijaotuse puhul on võim ja otsuste langetamine organisatsioonis detsentraliseeritud ehk jaotatud erinevate oskuste ja funktsioonide järgi koostatud töörühmade vahel (Hoye jt, 2006). Ka funktsioonid, mida spordiklubide erinevad üksused täitma peavad, sarnanevad suurel määral tavaliste organisatsioonide omadele:

pikaajaliste tegevusplaanide koostamine, arengukavade ja eeskirjade koostamine, välissuhete korraldamine teiste spordiorganisatsioonidega, suhtlemine kohalike haldusüksuste ja toetajatega, klubi sisekommunikatsiooni korraldamine, finantsasjade ajamine ning juriidilised toimingud jne (Australian Sports Commission, 2000, Hoye jt, 2006: 40 kaudu). Sellest järeldatuna on spordiklubid oma põhimõttelt võrreldavad ka tavaorganisatsioonidega, kuid üks iga organisatsiooni struktuurne jaotus ja ülesannete täitmine on delegeeritud täpselt organisatsiooni vajadusi ja eesmärgi silmas pidades.

1.2 Kogukonna definitsioon ja olemus

Sarnaselt paljudele sotsioloogilistele baasmõistetele ei ole ka kogukonna mõistel ühest ja selget definitsiooni, vaid seda saab seletada vastavalt kontekstile. Möödunud sajandi ühe kandva definitsiooni kogukonnale andsid MacIver ja Paige (1949, Wood ja Judikis 2002: 7 kaudu), kirjeldades kogukonda kui mistahes suurusega gruppi, milles elavad inimesed ei jaga vaid mingit kindlat huvi, vaid peamisi igapäevaseid elutingimusi.

Wood ja Judikis (2002: 8) tõdevad oma raamatus „Conversations on Community Theory“, et kogukonna definitsioon on ajas väga palju varieerunud ning seda eelkõige seetõttu, et kohad ja viisid, kus ja kuidas inimesed kogukondlust tunnevad, on muutunud. Nii võime tänapäeval kogukondasid kohata pea kõikjal – nii ühe piirkonna elanike, rahvus-, usu- või mõttekaaslaste näol, kuid ka sotsiaalmeedias ja organisatsioonide siseselt. Seetõttu ongi erinevatel põhimõtetel toimivate kogukondade pinnalt pea võimatu üht ainuõiget definitsiooni kogukonnale anda ning seda kinnitab ka „*The Concise Oxford Dictionary of Sociology*“, kirjutades kogukonna mõiste kohta järgmist: „Kogukonna tähendus sotsioloogia kontekstis on jätkuvalt lõputu vaidluskoht...ei ole selget ja üldtunnustatud definitsiooni selle kohta, millised tunnused on iseloomulikud sotsiaalsele interaktsioonile nii-nimetatud kogukondades“ (Wood ja Judikis 2002: 10).

Selge definitsiooni puudusest tulenevalt on ka Bellah, Madsen, Sullivan, Swidler ja Tipton (2007) kirjeldanud, et ameeriklased kasutavad kogukonna mõistet tihti liiga julgelt ja valimatult. Bellah jt (2007: 333) defineerivad omakorda kogukonda kui inimrühma, kes on sotsiaalselt üksteisest sõltuvad, osalevad koos aruteludes ja otsuste tegemises ning jagavad ühiseid kogukonnale iseloomulikke tavasid. Wood'i ja Judikise (2002: 12) enda seletuse järgi on kogukondadel tänapäeval kuus iseloomulikku tunnust: 1) ühised eesmärgid ja huvid; 2)

ühine vastutus; 3) liikmete teadlikkus vastastikusest seotusest; 4) austus üksteise individuaalsete eripärade vastu; 5) ühine püüdlus iga liikme heaolu parandamiseks ja 6) liikmete integreerimine ja püüdlus kogukonna heaolu poole. Tänapäevases kontekstis on öeldud, et kogukondasid seostatakse eelkõige erinevate sümbolite, samastumise ja kuuluvusega (Cohen, 1985, Jenkins 2008, Skille 2015 kaudu). Seega võib kogukonda teatud määral ka organisatsiooniga samastada, kuivõrd on mõlema puhul tegemist ühistel eesmärkidel ja koostööl põhinevate inimrühmadega. Käesolevas töös käsitlebki autor kogukonda organisatsiooni ehk antud juhul jalgpalliklubi juures või sees tegutseva inimrühmana.

1.2.1 Kogukonna roll organisatsioonis

Kogukonnad võivad olla nii iseseisvad organisatsioonid kui ka tegutseda teiste organisatsioonide sees. Kogukondlusel põhinevaid organisatsioone (*CBOs – community-based organizations*) on erinevaid autorid seletanud kui rohujuuresandil loodud organisatsioone, mis ei taotle kasumit ning mis tegelevad oma liikmete huvide kaitsmisega (Baker ja Kusel 2003, Moseley jt 2011, Abrams, Davis ja Moseley 2015 kaudu). Siinkohal peab autor aga ära märkima, et antud töö kontekstis on kogukonna näol pigem tegemist organisatsiooni seesmise kogukonnaga.

Autori käsitletavale kogukonnale vastab paremini L.Hoeber'i, Doherty, O.Hoeber'i ja Wolfe'i (2015: 519-520) kogukondlike spordiorganisatsioonide (*CSOs – community sports organizations*) mõiste, mis ütleb, et kogukondlikud spordiorganisatsioonid on vabatahtlikkuseel põhinevad organisatsioonid või klubid, mille eesmärgiks on vähemaga rohkem tehtud saada. See tähendab, et klubi või organisatsiooni igapäevastes tegemistes rajanetakse vähemal või rohkemal määral kogukonnale ehk ka vabatahtlikule tööle, millest autor räägib hiljem eraldi peatükis.

Clement (2010: 50) on kirjutanud, et kõige olulisemaks tundeks kogukonna sees on meie-tunde loomine, millele aitab kaasa just ühiste huvide jagamine ning ühes piirkonnas elamine. Meie-tunde loomine aitab kaasa sellele, et kogukonna liikmed ei tunneks ennast eraldiseisvatena, vaid jagaksid üksteise rõõme ja valusid. Samas osutab Clement (2010: 51) ka sellele, et igal liikmel on kogukonnas täita oma teatav isikuomadustele vastav roll, mis läbi igaüks panustab kogukonna üldisesse arengusse. Teadlikkus oma rollist ja panusest

kogukonda üldiselt tekitabki inimestes soovi oma kogukonda panustada ning samas ka vastutuse oma tegevuste ees.

Kogukondlik töö ja ühiste eesmärkide ning huvide jagamine aitab organisatsioonil paremini ka ühiseid väärtusi kujundada. Väärtuste väljatöötamise ja nende edendamise eesmärgiks on organisatsioonile omase käitumise ja tegevuse kujundamine ja kontrollimine kogu organisatsioonis (Shockley-Zalabak, 2012: 104). Väärtuste ja tõekspidamiste olemasolu aitab organisatsiooniliikmetel paremini mõista, mida organisatsioon õigeks ja oluliseks peab ning kujundada seeläbi tema käitumist.

Ka spordiklubides on ühistel väärtustel oluline osa. Kuivõrd erinevad tippklubid koosnevad väga erineva taustaga inimestest, aitavad väärtused liikmete käitumist kontrollida nii võistlusolukorras kui ka selle väliselt. Klubide propageeritavad väärtused võivad olla näiteks austus, distsipliin, koostöö, ausus, pühendumus jne (Hoye, Smith, Westerbeek, Stewart ja Nicholson, 2006). Nende järgimisega saavad klubid kujundada oma liikmete käitumist, et vältida soovimatuid ja klubis valitsevatele tõekspidamistele mittesobivaid olukordi, nagu näiteks ebasportlik käitumine, keelatud ainete kasutamine, madal töötahe vm.

Teisalt aitab kogukonna arendamine ka liikmetevaheliste suhete loomisele kaasa, sest nagu on öelnud Clement (2010), tekitab kogukonda kuulumine liikmetes meie-tunde ning läbi ühiste väärtuste jagamise püüeldakse ühiste eesmärkide poole. Inimestevaheline suhtlus ja suhete kujunemine on organisatsioonides väga oluline osa, et arendada koostööd ja luua tugevad sidemed organisatsiooni ning tema liikmete vahel. Nagu on kirjutanud Modaff, Butler ja DeWine (2012: 201-202), siis tööalaste suhete arenemisel on palju positiivsed tulemusi: head suhted kasvatavad liikmetevahelist usaldust, aitavad üksteist paremini mõista ja toetada, annavad võimaluse end paremini kõrvalt näha ning parandavad üldist organisatsioonikommunikatsiooni.

Spordiklubides on omavahelistel suhetel samuti väga suur roll, sest suhteid tuleb luua ja arendada väga mitmetel erinevatel tasanditel. Kommunikatsioon on inimestevaheliste suhete tuumaks ning mõjutab seda, millistena tajume me teisi klubi liikmeid ning kuidas mõistetakse meid (Mihai, 2011). Mida parem on kommunikatsioon klubis, seda enesekindlamalt tunnevad liikmed end erinevates olukordades ning seda parem on nende kohanemisvõime (Mihai, 2011). Seega vastupidine olukord, kus kommunikatsioon on puudulik ning liikmete vahel ei ole häid suhteid, võib kaasa tuua pingeid ning vähendada soorituste efektiivsust.

Spordiklubide tasandil on ka motiveerituse aspekt üks olulisimaid, sest ilma kõrge motivatsioonita ei saa tippporti ettegi kujutada (Dragos, 2014). Kuna tippspordis on graafik tihe, päevad võivad olla rutiinsed ning kaotused valusad, võib motivatsioon ka kaduma kippuda. Positiivse fooni säilitamine liikmetevahelises suhtluses ehk üksteise abistamine ja julgustamine, mitte pidev kritiseerimine aitab Sagari ja Jowett'i (2012) järgi aga oluliselt kaasa liikmete motiveeritusele ja enesekindlusele.

Samuti on kogukonna loomise ja arendamise olulisust kirjeldatud just organisatsiooni jätkusuutlikkuse seisukohast – kogukond aitab hoida kõiki liikmeid organisatsiooni tegevusse kaasatuna ning hoiab neid seeläbi organisatsiooniga seotud (Karlis, 2015: 241). Karlis on samas töös kirjeldanud, et spordil on väga suur võime luua kogukondi, sest inimestele meeldib kaasa lüüa nii pealtvaatajate kui ka aktiivsete osalejatena ning klubide jaoks on tähtis, et klubid kui organisatsioonid areneksid ja kestaksid läbi oma kogukonna. Seda ilmestab tõsiasi, et ka Eesti spordimaastikul on üha rohkem hakatud tähelepanu pöörama kogukondlusele ning läbi selle klubide arendamisele, mis oli ka üheks suureks ajendiks autorile töö teema valikul.

1.2.2 Kogukonna arendamine

Kogukonna arendamine on väga tähtis ja lahutamatu osa terviklikust kogukondluse protsessist. Karlis (2015) on seda kirjeldanud kui muudatuste tegemist kogukonnas püüdemaks paremuse poole. Selleks on vaja, et kogukonna inimesed tuleksid kokku ning räägiks oma mõtetest, muredest ja vajadustest ning töötaksid koos välja parimad võimalikud lahendused püüdemaks paremuse poole. Kogukonna arendamise eesmärk on püüelda edukama kogukonna poole, kasvatada jätkusuutlikkust ning hoida kogukonna tegevused progresseeruvad (Karlis, 2015: 241). Seega ei piisa vaid kogukonna loomisest, vaid sellega tuleb ka edaspidi aktiivselt tegeleda, et inimesi integreeruma panna ning kogukond elujõulisena hoida.

Alati aga ei pruugigi tunne muudatuste vajaduseks tulla organisatsiooni või kogukonna seest. Kogukonna arendamist on kirjeldatud ka kui protsessi, mis võib olla algatatud kuidagi väliselt või teiste poolt, kuid mida juhitakse ja viiakse ellu siiski kogukonna enda liikmete poolt (Pedlar, 1996, Vail, 2007: 572 kaudu). Seega võib oletada, et ühiskonna teatavad hoiakud ja käitumismustrid võivad olla üheks muutuste ja arenduste protsessi ajendiks, kuid arendusprotsessi sisuline pool ja otsused tehakse siiski kogukonnasiseselt.

Kogukonna arendamine iseenesest ei ole midagi uut ega erilist, vaid seda on kirjeldatud kui tavalist regulaarset protsessi (McNeely, 1999, Karlis, 2015 kaudu). Pidev arendamine ja arenemine on aga oluline just liikmetevaheliste suhete säilitamise seisukohalt, sest kui inimesed on kogukonna või organisatsiooni poolt pakutavate teenustega ja tegevustega rahul, on nad ka õnnelikumad ning nendevahelised suhted paremad, mis omakorda on üheks kogukonna kasvamise eelduseks (Karlis, 2015). See tõestab ka eelmainitud, et kogukonna loomisest ainuüksi ei piisa, vaid sellesse tuleb ka edaspidi regulaarselt panustada.

Nunavut Literacy Council on oma raamatus „Tools For Community Building“ (Campbell ja McCreadie, 2008) välja toonud 7 erinevat sammu, mida tuleks kogukonna arendamisel silmas pidada:

- 1. kogukond peaks looma endale visiooni**, mis kirjeldab kogukonna väljavaateid ja väärtusi;
- 2. kogukond peaks hindama enda hetkeolukorda** läbi kolme etapi: 1) koostama kogukonna ülevaatliku kaardi, mis näitab ära, kes kogukonda kuuluvad, millega kogukond tegeleb, millised on nende traditsioonid jne; 2) vaatama kriitiliselt üle oma kogukonna kaardi ja tegema sellest järeldusi ning 3) mõtlema oma kogukonda puudutavatele raskustele;
- 3. kogukond peaks looma enda arenguprotsessile lõppeesmärgi**;
- 4. kogukond peaks looma oma protsessile vahe-eesmärgid**, mis motiveerivad lõppeesmärgi poole edasi püüdlema;
- 5. kogukond peaks välja töötama tegevuskava**, milles oleksid välja toodud konkreetsed tegevused iga vahe-eesmärgini jõudmiseks;
- 6. kogukond peaks väljatöötatud plaani ja tegevuskava käiku laskma** ning seda hoolikalt jälgima, üksteisi tegutsemisel motiveerima ning vajadusel oma tegevuskavas väikeseid muutusi tegema;
- 7. viimase etapina peaks kogukond oma tehtud töö protsessi ja tulemust hindama**, et senist protsessi analüüsida ning tulevikuks vajalikke järeldusi teha.

Loomulikult ei pea kogu protsess alati just selle süsteemi järgi käima, kuid need on 7 konkreetset aspekti, mida tasuks kogukondadel arengu- või loomisprotsessi juures jälgida.

Seda, et kogukonna loomisel ja arendamisel mängib sport kui sotsiaalne ja meelelahutuslik tegevus suurt rolli, tõi oma töös välja ka Larkin (2008). Ta kirjeldas, et spordil on oluline roll kogukonnasuhete loomisel ja tugevdamisel ning lisaks ka inimeste üldise sotsiaalse kapitali kasvatamisel. Just sport ja spordiüritused ongi antud kontekstis need ühised elemendid, mis sarnaste huvidega inimesed kokku toovad ja ühiseks kogukonnaks liidavad.

1.3 Vabatahtlik töö ja selles osalemise motiivid

Vabatahtlik töö on midagi, mis seostub inimestel tavaliselt heategevuse või muul moel abistamisega. Vabatahtlikkuse mõistet kui sellist defineerib teatud määral juba selle sõna kahe eraldi osana vaatamine – just vaba tahe on see, mis inimesed vabatahtlikena tegutsema paneb. Teadusliku mõistena on vabatahtlikkust aga seletatud kui tegutsemisviisi või tegevusi, millega panustatakse oma aega ja oskusi heategevuslikesse, hariduslikesse või muudesse inimese jaoks olulistesse tegevustesse, millega toetatakse eelkõige oma kogukonda (Angood, 2015). Lisaks on Angood (2015) seletanud vabatahtlikku tööd kui omakasupüüdmatut tegevust, millega soovitakse teha kellegi või millegi elu paremaks, saades ise vastu austust ja eneseväärtustatuse tunnet. Seega ei oota inimesed sealt mingisugust materiaalist või praktilist kasu, vaid teevad seda puhtalt südametunnistuse järgi.

Rodell (2013) on vabatahtlikkust defineerinud läbi kolme olulise komponendi. Esiteks on vabatahtlik töö erinevalt passiivsest ja aeg-ajalt toimuvast annetamisest või abistamisest aktiivne ja regulaarne panustamine millessegi (Wilson, 2000, Rodell, 2013: 1274 kaudu). Teiseks on vabatahtlik töö planeeritud ning ettekavatsetud erinevalt spontaansetest abistamistest (Clary ja Snyder, 1999, Rodell, 2013: 1274 kaudu) ning kolmandaks, seda tehakse läbi läbi vabatahtlike või heategevuslike organisatsioonide (Musick ja Wilson, 2008, Penner, 2002, Rodell, 2013: 1274 kaudu). Seega ei saa vabatahtlikuks tööks pidada kellegi spontaanset tänaval abistamist, annetamist või muud ühekordset omakasupüüdmatut tegevust.

Eestis on välja töötatud ka oma „Vabatahtliku tegevuse arengukava“, aitamaks suunata ja lahti seletada Eestis tegutsevate vabatahtlike tegevusi (Vabatahtliku tegevuse arengukava, 2006), mis defineerib vabatahtlikku tegevust kui oma aja, energia või oskuste pakkumist vabast tahtest ja tasu saamata. Arengukava järgi saab vabatahtlikku tegevust jagada ka omaalgatuslikuks ning organisatsioonide poolt algatatud ja korraldatud tegevusteks. Lisaks eristab arengukava ka ühekordset ja regulaarset vabatahtlikku tegevust, erinevalt Rodelli

(2013) pakutud seisukohast, et vabatahtlik tegevus peab alati olema regulaarne ja järjepidev. Ilmselt on ühekordse vabatahtliku tegevusena siiski silmas peetud mõnes konkreetsetes ühekordses projektis vabatahtlikuna kaasa löömist, mitte ühekordset spontaanset abistamist.

Lähtudes Rodelli (2013) teooriast, et vabatahtlikku tööd tehakse järjepidevalt, peavad inimesed järelkult ka püsivalt motiveeritud olema. Mitmed uurijad on välja toonud, et just motivatsioon mängib väga suurt rolli nende inimeste töös, kes ei saa tehtud töö eest palka ja panustavad millessegi suure osa oma vabast ajast (Cuskelly jt, 2006, Kim ja Chelladurai, 2008, McLean ja Hamm, 2007, Kim, Zhang ja Connaughton, 2010: 344 kaudu). Neil vabatahtlikel, kelle motivatsioonitase on madal, on oluliselt suurema tõenäosusega ka madalam distsiplineeritus, rohkem töökohustuste vältimisi ning nad on oma töös vähem produktiivsed kui kõrge motivatsiooniga vabatahtlikud. Lisaks on kõrgelt motiveeritud vabatahtlikud ka väiksema tõenäosusega varajased vabatahtlikust tööst loobujad (Kim jt, 2010), mis aitab omakorda kaasa nii vabatahtlike organisatsioonide, üksuste kui ka kogukondade kauakestvale arengule.

Motiivid võivad vabatahtlikel aga vägagi erinevad olla ning tuleneda mitmetest asjaoludest. Toetudes erinevatele vabatahtlike motivatsioonimudelitele, eristab Wang (2004) viite erinevat vabatahtlike motivatsiooni liiki. Esimeseks motivaatoriks on Wang'i järgi vabatahtliku tööga kaasnev altruistlik ehk omakasupüüdmatu väärtus. Mõne üldsust puudutava probleemi juures vabatahtlikuna panustamine annab inimestele võimaluse osaleda teisisõnu tervet inimkonda puudutavate probleemide lahendamises (Piliavin ja Charng, 1990, Unger, 1991, Wang, 2004 kaudu). Varasematest uurimustest on selgunud, et inimestel, kes teevad vabatahtlikku tööd, on ka kõrgemad moraalistandardid ja suurem empaatiavõime kui neil, kes vabatahtlikku tööd ei tee (Allen ja Rushton, 1983, Wang, 2004 kaudu).

Teine tegur, mis vabatahtlikke motiveerib, on võimalus end arendada. Enesearengu all antud kontekstis mõeldakse seda, et erinevate vabatahtliku tööga kaasnevate ülesannetega tegelemine annab inimestele võimaluse õppida midagi uut või hankida endale tööalaseid oskusi, mis ka tulevikus neile töö otsimisel kasuks võivad tulla (Wang, 2004). Läbi vabatahtliku töö erinevate valdkondade ja ülesannetega kokku puutumine annab vabatahtlikele võimaluse olla tulevikus tööandjatele atraktiivsem ja omada tööturul teatavaid konkurentsieeliseid.

Kolmas põhjus, miks inimesed on Wang'i (2004) järgi motiveeritud vabatahtliku tööga tegelema, on mure oma konkreetse kogukonna pärast. Teatud kogukonda kuuludes tunnevad

inimesed tihti kohustust või soovi osaleda oma kogukonda puudutavate probleemide lahendamises, et anda oma panus kogukonna olukorra parandamisse (Wang 2004).

Neljanda motiivina on Wang (2004) välja toonud nii-öelda inimeste isikliku ego tõstmise. See tähendab, et inimesed on sageli nõus vabatahtlikus töös osalema, sest kellegi või millegi vabatahtlik aitamine tõstab ka nende enda enesehinnangut (Clary, 1998, Wang, 2004 kaudu).

Viimase vabatahtlike motiveeritust tõstva tegurina toob Wang (2004) välja üldsuse sotsiaalse heakskiidu. Wang põhjendab seda sellega, et vabatahtlik töö on sageli miski, mida inimesed teevad suuresti selleks, et võita teiste inimeste austust ja poolehoidu. Ka uuringud on näidanud, et suure tõenäosusega minnakse vabatahtlikuks, kui vabatahtlikuna tegutsevad samas organisatsioonis ka inimese tuttavad või sõbrad, kelle arvamus neile korda läheb (Clary, 1998, Wang, 2004 kaudu).

Lisaks Wang'i (2004) toodud motivatsiooniteguritele on just spordiorganisatsioonide vabatahtlikku tööd uurinud teadlased leidnud, et vabatahtlike motiveeritust spordiorganisatsioonides mõjutab oluliselt neile pakutavate ülesannete mastaapsus ehk teisisõnu need vabatahtlikud, kes tegutsevad suurtel spordiüritustel, on sageli kõrgemalt motiveeritud kui need, kes panustavad väiksemate kohalike spordiürituste korraldamisse (Farrell, Johnston ja Twynam, 2000, Strigas ja Jackson, 2003, Kim jt, 2010: 345 kaudu). Sellest tulenevalt võib väita, et oluliselt lihtsam on vabatahtlikke kaasata näiteks Eestis toimuvate tiitlivõistluste korraldamisse kui mõne maakonna meistrivõistluste korraldamisse.

Üks Inglismaal läbi viidud uuring, milles uuriti samuti spordivaldkonnas tegutsevate vabatahtlike motiive, leidis, et peamisteks vabatahtlikke motiveerivateks teguriteks on võimalus aidata ja panustada oma kogukonda, kirg konkreetse spordiala vastu, võimalus end arendada või saada juurde kogemusi (Nichols, Knight, Mirfin-Boukouris ja Uri, 2016). Teisalt toodi motiveeriva tegurina välja ka võimalus täiendada oma CV-d, mis aitab samuti tulevikus tööturul konkureerimisele tugevalt kaasa. Lisaks uurisid Nichols jt (2016) ka vabatahtlike motivatsiooni pärssivaid tegureid, millena tulid uuringust välja näiteks ebameeldiv sotsiaalne keskkond, vähene tugi spordiorganisatsiooni poolt, konfliktid teiste vabatahtlikega, liigsed ja aeganõudvad kohustused ning ka ebasobivad kellaajad. Seega tuleb vabatahtlikega ikkagi koostööd teha, mitte kasutada neid lihtsalt tasuta tööjõuna.

1.4 Spordivõistluste olemus

Sport on läbi ajaloo olnud ühiskonna lahutamatuks osaks – sporti tehakse, sporti vaadatakse ja sporti fännatakse. Spordi vaatamisest on saanud viimastel kümnenditel üks maailma populaarsemaid vaba-aja tegevusi, mis omakorda on kasvatanud sporditööstust meeletult (Foroughi ja Anuar, 2014). Dos Santose (2012) järgi on just konkurents ja võistlused need, mis spordiklubisid elus hoiavad ja rahva tähelepanu köidavad.

Samuti on spordiüritused seotud ka poliitika, majanduse ja kultuuriga. Tänapäevases ühiskonnas võib sporti tõlgendada kui rahvusvahelist fenomeni, sest erinevad suurvõistlused nagu olümpiamängud või jalgpalli maailmameistrivõistlused mõjutavad tugevalt rahvusvahelisi suhteid, arendavad võistluspiirkonna majandust ja avaldavad mõju spordist huvituvate inimeste igapäevaelule (Jarvie, 2006). Samasugust efekti kannavad edasi ka väiksemad võistlused ja liigad kohalikel tasanditel, nagu Eestis näiteks jalgpalli Premium Liiga ja ka teised madalamad liigad.

Eesti jalgpalli kõrgeimat liigat ehk Premium Liigat iseloomustatakse kodulehel kui tippliigat, kus kaalul on Eesti meistritiitel, eurosarjade kohad ja prestiiž ning mis on läbi aja olnud kasvulavaks ja hüppelauaks paljudele välismaale siirduda ihkavatele noormängijatele (Premium Liiga kodulehekülg, 2016).

Seega on jalgpallivõistlustel Eesti kultuuris ja ühiskonnas oluline koht, omades kohalikul tasandil nii sponsor- ja telelepinguid kui ka kaasates pealtvaatajaid ning olles oma ala edendajaks ja väljundiks nii Eestis kui ka rahvusvahelisel tasandil.

1.4.1 Fännide ootused ja tähtsus spordiklubi jaoks

Spordi kontekstis saab enamjaolt küllastajatest rääkida kui fännidest, kuigi leidub kindlasti ka tavalisi spordihuvilisi ja ürituste küllastajaid. Madigani ja Delaney (2009) järgi saab spordihuvilised jaotada mitmeks: need, kes küllastavad võistlusi regulaarselt; need, kes jälgivad sporti meedia vahendusel; need, kes toetavad tulihingeliselt ühte klubi; ning need, kel pole erilisi eelistusi ja elavad spordile harvem kaasa. Wann jt (2001) on fänni defineerinud kui indiviidi, kes on huvitatud spordist ja jälgib mõnd spordiala, klubi või sportlast. Kuid nagu autor eelnevalt mainis, külatab erinevatel põhjustel spordivõistlusi ka palju tavakodanikke, kes end fänniks ei pruugi pidada.

Seda, et pealtvaatajatel on spordis oluline roll, on välja toonud mitmed autorid. Näiteks Moreno, Prado-Gasco, Hervas, Nunez-Pomar ja Sanz (2015) on välja toonud, et publiku tähtsus spordi kontekstis on võrreldav tarbijate olulisusega kaubanduses. Teisisõnu on publikul spordimaailmas elutähtis roll. Näiteks jalgpallimängude küllastamisest on saanud mitmete autorite (Andreff, 2007, Ascari ja Gagnepain, 2006, Frick ja Prinz, 2006, Theodorakis, Alexandris, Tsigilis ja Karvounis, 2012 kaudu) sõnul Euroopa spordifännide kõige populaarsem tegevus, mida ilmestab nimetatud autorite toodud fakt, et vahemikus 2002-2007 külastas 20 Euroopa parima jalgpalliklubi igat liigamängu kokku rohkem kui miljon inimest, mis teeb iga klubi mängule vähemalt 50 000 pealtvaatajat.

Alade populaarsuse ja konkurentsi kasvuga kaasnevad väljakutsed aga ka spordiklubidele, sest üha raskem on oma klubi mängudele publikut kaasata. Klubide kui organisatsioonide kommunikatsiooni- ja turundusalasteks ülesanneteks on potentsiaalsete küllastajate ootuste väljaselgitamine ning selle põhjal efektiivsete tegevuskavade koostamine, et kaasata oma spordiklubi mängudele publikut, müüa klubi liikmelisust ja fännikaupa (Barlas jt, 2009, Theodorakis jt, 2012 kaudu). Konkurentsi kasv väljendub inimeste suuremas valikuvõimaluses, mis tähendab, et klubid peavad tegema oluliselt intensiivsemat tööd ja pakkuma paremaid teenuseid, et oma publikuarvu säilitada ja kasvatada.

Sporditurundusteooria järgi (Milne ja McDonald, 1999, Mullin, 1985, Mullin jt, 2007, Theodorakis jt, 2012 kaudu) võib spordi kui teenuse või toote, mis autori töös on käsitletud spordivõistlusena, jagada kaheks: 1) tuum ehk mänguga seotud aspektid nagu mängijate esitus, mängu kvaliteet, meeskondade iseloom ja sellega kaasnev emotsioon ning 2) välised ehk toetavad aspektid nagu spordiareeni omadused, lisateenused (parkimine, toitlustus jne) ja erinevad publikud kaasavad vaheprogrammid. Samas on Theodorakis jt (2012) aga tõdenud, et tähelepanu tuleb pöörata sellele, et klubide kommunikatsiooni- ja turundusnimestel ei ole võimalik mõjutada mänguga seotud aspekte, sest nende pädevuses ei ole valida meeskonda mängijaid, anda neile taktikalisi nõuandeid või muuta mängustiili. Küll aga saavad spordiklubide kommunikatsiooni ja turundusega seotud inimesed kaasa rääkida võistluste korraldusliku osa planeerimises, et pakkuda publikule paremaid teenuseid ning läbimõeldud kommunikatsioonitegevuse kaudu mõjutada küllastajate ootusi mängule.

Varasemad uuringud on näidanud, et spordivõistlustel pakutavate teenuste kvaliteedil on oluline seos publiku kaasamise ja tähelepanu köitmisega. Näiteks Foroughi ja Anuar (2014) toonud välja, et spordiklubid peavad pöörama suurt tähelepanu teenuste kvaliteedile ja selle kommuniqueerimisele, et seeläbi kasvatada endale lojaalne toetajaskond ja suurendada klubi

tulu. Theodorakis jt (2012) on aga lojaalsuse kasvatamisel olulise faktorina välja toonud emotsiooni, mis jääb küllastajale üritusest meelde. Seda võib nimetada ka pealtvaatajate rahuloluks, mida Yoshida ja James (2010: 340) on defineerinud kui spordivõistluse küllastamise ja seal pakutavate teenuste tarbimisega kaasnevat naudingut ja meelelahutust.

Pealtvaatajate rahulolu ja korralduse ootustele vastavust mõjutavad aga mitmed tegurid. Kui näiteks veel üle 30 aasta tagasi töid Hansen ja Gauthier (1989) kõige olulisema küllastatavuse tegurina jalgpalli puhul välja mängu kvaliteedi ja põnevuse, siis tänaseks on publiku ootused korraldusele suuremad. Teisalt on Moreno jt (2015) tõdenud, et kuna mängu kvaliteet ei ole spordiklubi personali poolt otseselt mõjutatav, tuleb erilist tähelepanu pöörata pakutavate teenuste kvaliteedile, sest kui isegi teiste klubide mängudel osutatavad teenused on kvaliteedilt oluliselt paremad, suureneb tõenäosus, et küllastajad valivad ka edaspidi paremaid teenuseid pakkuvad võistlused. Foroughi ja Anuar (2014) on aga oma artiklis rõhutanud ka lisateenuste nagu meelelahutuslikud publikule suunatud vahemängud, toitlustus jm olulisust. Lisaks on välja toodud ka inimeste omavahelise suhtluse aspekti nii personal-külastaja kui ka külastaja-külastaja tasandil (Getz, O'Neill ja Carlsen, 2001, Foroughi ja Anuar, 2014 kaudu) ning sotsialiseerumise aspekti (Melnick, 1993, Foroughi ja Anuar, 2014 kaudu), mis annab külustusjärgsele emotsioonile lisaväärtust.

Lisaks positiivsetele emotsioonidele ja usalduse võitmisele, mida hea teenindus küllastajatele pakub, on sellel klubi jaoks ka praktilisemad kasutegurid. Hansemark ja Albinsson (2004) on välja toonud, et küllastajad, kes tarbitavate teenustega rahul, on vähem hinnatundlikud, vähem mõjutatud konkureerivatest teenusepakkujatest, ostavad suurema tõenäosusega lisatooteid ning on kauem lojaalsed. Spordiklubide jaoks tähendab see pikas perspektiivis suuremat sissetulekut ning püsivamat toetajaskonda ja publikuarvu.

1.5 Jalgpalliklubi FC Flora

Käesoleva töö uurimisobjektiks on jalgpalliklubi FC Flora, kes mängib Eesti kõrgeimas jalgpalliliigas Premium Liiga. Klubi on iseloomustatud kodulehel (FC Flora kodulehekül, 2016) kui Eesti jalgpalliajaloo suurimat ja mõjukaimat klubi, mis asutati 1990. aastal. Klubi presidendiks oli alates klubi loomisest kuni autori töö lõppfaasini veel Aivar Pohlak, kes on ka Eesti Jalgpalli Liidu president, kuid kes vahetult enne käesoleva töö valmimist FC Flora presidendi kohalt taandus ning uue ametikoha oma poeg Pelle Pohlakule usaldas (Kalvet,

2016). Spordiklubi loodi veel Nõukogude Eesti ajal sooviga arendada venekeelses jalgpallikultuuris ka Eesti jalgpalli (FC Flora kodulehekül, 2016).

Tänaseks on klubi tulnud alates Eesti taasiseseisvumisest 10-kordseks Eesti meistriks, olnud 6 korda hõbedal ning 5 korda pronksil. Alates 1992. aastast peetavatel Eesti meistrivõistlustel on Flora olnud kõikidel hooaegadel jalgpalli kõrgeimas liigas, mis näitab klubi järjepidevust (FC Flora kodulehekül, 2016).

FC Flora looja Aivar Pohlak on klubi missiooni ja visiooni klubi kodulehel kirjeldanud järgmiselt:

„Tahame olla ühiskonnale inimliku sõnumi kandjad ja see pole kerge ülesanne. Soovime, et klubi toetajad, mängijad ja poolehoidjad oleksid inimesed ja organisatsioonid, kes seda sõnumit enda jaoks tähtsaks peavad.

Me ei pea õigeks olla kellegagi koos pelga kliendisuhete pärast, tahame olla endast maailmale loomingulises mõttes andev, mitte ennast tavatähenduses müüv seltskond.

Ootame, et meie sõnumit märgataks, sest meiegi vajame toetust, aga küllap on klubil võimalus pakkuda teilegi – iga inimene vajab mõttekaaslast ja kinnitust, et viis, kuidas ta maailmas toimetab, on omane veel kellelegi.“ (FC Flora kodulehekül, 2016).

Sellest tulenevalt võib FC Florat pidada mitte kasumit taotlevaks klubiks, vaid jalgpalli kui sporti ja jalgpalli kui meelelahutust arendada ja levitada soovivaks organisatsiooniks.

Suurt rõhku pannakse viimastel aastatel FC Flora klubis ka kogukonna arendamisele. Kogukonda kuuluvad kõik klubi tegemistest huvituvad ja klubiga seotud inimesed, keda on FC Floras mängivate laste, nende vanemate, fännide ja klubiliikmete näol 2016. aasta seisuga üle 2000. Flora on üks ainsaid Eesti klubisid, kus on olemas spetsiaalne kogukonnajuhi ametipositsioon ning suuresti sellest ajendatuna oli tehtud ka töö autori uurimisobjekti valik. Lisaks on Floral nii Eesti spordi- kui ka jalgpallimaastikul prestiiž ja mastaap, mis samuti aitasid autoril valikut Flora kasuks langetada.

2. EESMÄRK JA UURIMISKÜSIMUSED

Bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada, keda peab jalgpalliklubi FC Flora oma kogukonnaks, millist rolli mängib spordiklubi juures kogukonna loomine ja arendamine ning uurida, milliseid funktsioone kogukond spordiklubi juures täidab. Kuna kogukondade kui selliste loomine ja olemasolu on Eesti spordiklubide kontekstis võrdlemisi uus ja veel harvaesinev nähtus, leiab autor, et tuginedes teooriale ja spordiklubi FC Flora kogukonnaga seotud inimeste arvamustele ja kogemustele, on edaspidise spordiklubide kogukonnatöö hõlbustamiseks oluline antud teemat uurida.

Selleks on autor püstitanud järgmised uurimisküsimused, millele oma töös soovib vastused anda:

- 1. Milline on FC Flora kogukond?**
- 2. Millised on kogukonna ja klubi vastastikused ootused?**
- 3. Millised on FC Flora klubi eesmärgid kogukonnaga edaspidi?**
- 4. Millised on FC Flora vabatahtlike ülesanded ja mis neid motiveerib?**

Püstitatud uurimisküsimustele vastuste saamiseks kasutab autor kuut FC Flora kogukonnaga seotud inimesega läbi viidud intervjuud, millest ühe viis autor läbi seminaritöö raames.

3. METOODIKA

Selles peatükis annab autor ülevaate bakalaureusetöös kasutatavast andmekogumismeetodist, valimi koostamise põhimõtetest ja valimist ning uuringuandmete analüüsimeetodist ja selle piirangutest.

3.1 Uurimismeetod

Autor kasutab oma bakalaureusetöös kvalitatiivset uurimismeetodit, sest peab seda antud teema kontekstis kõige pädevamaks infokogumise meetodiks. Seda meetodit on White'i, Vanc'i ja Staffordi (2010) hinnangul soovituslik kasutada siis, kui on vaja mõista või lahti mõtestada mõne protsessi või nähtuse tähendust, sest erinevalt ankeetküsitlusest ei ole intervjuude läbiviimisel uuritavate vastused kuidagi piiratud või suunatud.

Kvalitatiivse uuringu läbiviimist on kirjeldatud kui tegevust, mis arvestab olukordadega ning tõlgendab materjali praktilisel viisil (Denzin ja Lincoln, 2005, Öunapuu, 2014 kaudu). Kvalitatiivse uurimismeetodi eesmärk ei ole teha statistikat, vaid selgitada inimekäitumise ja –suhete sisu ning põhjuseid (Ilves, 2009). Autori eesmärgiks ongi koguda erinevate kogukonnaga seotud inimeste mõtteid ja vahetuid emotsioone, kogemusi ning seeläbi proovida seletada ja tõlgendada teatud käitumise ja otsuste põhjuseid.

Kvalitatiivse meetodi rakendamiseks kasutab autor oma töös standardiseerimata intervjuud, et uuritavatel võimalikult palju seniteadmata informatsiooni kätte saada. Täpsemalt kasutab autor semi-struktureeritud intervjuud, mis annab intervjuueeritavale võimaluse vastata küsimustele ainult oma sõnadega (Lepik, Harro-Loit, Kello, Linno, Selg ja Strömpl, 2014). Autor koostas intervjuu jaoks kaks väikese variatsiooniga intervjuukava, – üks klubi töötajatega intervjuuks (Lisa 1) ning teine vabatahtlikega intervjuuks (Lisa 2) – mida ta vestluse käigus küll abistava materjalina kasutas, kuid mis jätaavad võimaluse intervjuueerijal ka oma küsimusi vastavalt olukorrale muuta ja reguleerida (Laherand, 2008). Lisaks on tänu vahetule kontaktile ja elavale vestlusele alati võimalik küsida ka täpsustavaid küsimusi, kui miski arusaamatuks peaks jääma (Lepik jt, 2014).

Kuna uuritav teema on võrdlemisi detailne ja palju selgitusi nõudev, leiab autor, et antud uurimismeetod on selleks kõige sobilikum. Lisaks suunavate ja täpsustavate küsimuste

esitamisele on Lepik jt (2014) meetodi ühe eelisena välja toonud ka võimalust võtta appi projektiivtehnikad, kui soovitud infoni jõudmine peaks osutama keeruliseks.

Töö autor viis kokku läbi kuus süvaintervjuud, millest üks viidi läbi FC Flora kogukonnajuhiga jaanuaris ja mida kasutati ka seminaritöö tarbeks ning viis uut intervjuud, mille jaoks oli autor koostanud uued intervjuukavad. Intervjuud lepiti kokku meili teel või täpsustati toimumisaeg ja –koht telefoniteel. Kõik silmast silma läbi viidud intervjuud toimusid FC Flora jalgpalliklubi ruumides ning salvestati nii telefoni- kui ka arvutiprogrammiga, juhaks, kui üks salvestajatest peaks mingil põhjusel alt vedama. Pärast intervjuude läbiviimist need transkribeeriti andmeanalüüsi hõlbustamiseks. Ühe intervjuueeritava, FC Flora klubi presidendi Aivar Pohlakuga viis autor intervjuu läbi kirja teel, sest intervjuueeritav oli töö autori hinnangul asendamatuks oluline osa uuritavatest, kuid paraku teatas uuritav viimasel hetkel erakorralisest probleemist ning ei viibinud järgnevat nädalat enam Eestis. Nii leiti ainsaks intervjuu läbiviimise lahenduseks e-kirja teel suhtlus, sest see võimaldas tiheda graafikuga klubi presidendil ise küsimustele vastamiseks sobiv aeg leida.

3.2 Valim

Intervjuueeritavateks olid kolm klubi juhtimisega seotud isikut ning kolm vabatahtlikkusega seotud isikut ning intervjuude eesmärgiks oli uurida nende tõlgendusi ja arusaamasid kogukonna arendamise ja selle olulisuse aspektist. Esimeseks intervjuueeritavaks valis autor klubi kogukonnajuhhi Marek Tiitsi, kes aitas omakorda töö autoril välja valida järgmised intervjuueeritavad ehk intervjuueerimise hetkel veel klubi presidendina ametis olnud Aivar Pohlaku, klubi tegevjuhi Jaak Printsi ning vabatahtlike koordinaatori Monica Ranna. Järgnevalt viis autor läbi intervjuud nimetatud isikutega ning seejärel sai vabatahtlike koordinaatorilt soovitusel veel kahe aktiivsema klubi vabatahtliku intervjuueerimiseks.

Seega kasutas autor oma valimi moodustamisel lumepallimeetodit ehk leidis esimese uuringu jaoks sobiva inimese, kes töö autori palvel soovitas järgmised antud teema kontekstis kõige paremini uuringusse sobivad inimesed. Rämmer (2014) on lumepallivalimit iseloomustanud just nii, et uurija leiab esimesed sobivad inimesed, kes juhatavad aga edasi järgmiste sobivate uuritavate juurde. Lumepallivalimit peetakse üldiselt väga tõhusaks valimi moodustamise meetodiks, sest see võimaldab autoril jõuda inimeste juurde, kelleni ta iseseisvalt ilmselt poleks jõudnud (Atkinson ja Flint, 2001, Waters, 2014 kaudu). Kui üldiselt peetakse sellist valimi moodustamise meetodi kasutamist vajalikuks siis, kui autoril on vaja jõuda teatavate

varjatud gruppideni, siis antud juhul kasutas autor lumepallimeetodit kõige pädevamate ja sobivamate uuritavateni jõudmiseks, kasutades nende soovitamisel eelnevate intervjueerivate abi.

Antud juhul viis autor intervjuusid läbi jooksvalt perioodil 7. jaanuar-29. aprill ning lähtus intervjueeritavate arvu valikul sellest, et intervjuudest saadava informatsiooniga saaksid tööks püstitatud uurimisküsimused kaetud. Kõiki intervjueeritavaid teavitati, et nende intervjuud lindistatakse ning nende nime kasutatakse hilisemalt töö kirjutamisel.

Intervjueeritavad kodeeris autor kasutades kolme osa (vt Tabel 1): amet või roll FC Floras (KJ-kogukonnajuht; P-president; TJ-tegevjuht; VJ-vabatahtlike juht; V1 ja V2-vabatahtlikud), sugu (M-mees ja N-naine) ning klubiga seotud oleku aeg (aastates). Näiteks klubi kogukonnajuhi Marek Tiitsi kood on KJM10 – 36-aastane, klubi kogukonnajuht ja Floraga seotud 10 aastat).

Tabel 1: Kodeeritud intervjueeritavad

Sugu	Vanus	Roll Floras	Seotud Floraga	Kood
M	36	Kogukonna arendamine, avalikud suhted	10 aastat	KJM10
M	53	Mängijate karjääri planeerimise projekti juhtimine	26 aastat	PM26
M	35	Klubi igapäevane juhtimine	2 aastat	TJM2
N	36	Vabatahtlike juht, koordinaator	25 aastat	VJN25
M	39	Vabatahtlik	1 aasta	V1M1
N	17	Vabatahtlik	5 aastat	V2N5

3.3 Uuringuandmete analüüsimeetod

Uuringuandmeteks on käesoleva töö puhul transkribeeritud intervjuud, mida autor analüüsib kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodil. Kvalitatiivsele sisuanalüüsile on omane kommunikatiivse konteksti väärtustamine, intensiivne ja paindlik tekstianalüüs ning süstemaatiliste reeglite järgimine tekstide sisu ja tähenduste kodeerimisel (Kalmus, Masso ja Linno, 2015). Hsieh ja Shannon (2005: 1278) on kvalitatiivset tekstianalüüsi kirjeldanud kui uurimismeetodit, milles teksti sisu tõlgendatakse subjektiivselt tekstiandmeid süstematiseerides, kodeerides ja tekstist erinevaid teemasid ning mustreid identifitseerides.

Autor kasutab intervjuutekstide analüüsimiseks kombineeritult deduktiivset ehk teooriast lähtuvat kodeerimist ja induktiivset ehk uuringuandmetest lähtuvat kodeerimist (Kalmus jt, 2015). Esmalt tuletas autor varasemate uuringute ja teadlaste seisukohtade põhjal mõningad koodid ning seejärel tuletas uuringuandmetesse põhjalikumalt süvenedes mõned uued tulemuste kontekstis olulised koodid.

Nagu on tõdenud ka Kalmus jt (2015), siis kvalitatiivne sisuanalüüs ei sea kuigivõrd ambitsioonikaid teoreetilisi eesmärke, vaid võib aidata luua uusi mõisteid või konkreetsema tasandi seletusmudeleid.

3.4 Piirangud

Nagu igal uurimismeetodil, on ka autori töös kasutataval uurimismeetodil omad nõrkused ja piirangud. Näiteks andmekogumismeetodina kasutatava intervjuueerimise puhul tuleb kindlasti arvestada sellega, et uurija roll on vestluse vältel väga oluline ning võib suuresti mõjutada respondendi otsuseid, seega tuleks uurijal intervjuu jooksul vältida erinevate märksõnade esile tõstmist ning eeldustega küsimuste esitamist (Blaikie, 2009). Seega tuleks intervjuueerijana jääda võimalikult objektiivseks, olenemata uurija suhtest uuritava temaga.

Lisaks intervjuueerimise põhitõdedele tuleb silmas pidada ka hilisema andmeanalüüsimeetodina kasutatava kvalitatiivse sisuanalüüsi juures seda, et tekstiandmete analüüs ja tõlgendamine on võrdlemisi subjektiivne ning uurimuse „tõe“ hindamine võib inimeseti erineda, tulenedes intervjuueeritava enda kogemustest või tõlgendustest (Rubin ja Rubin, 2005, Lepik jt, 2014 kaudu). Lisaks võivad tõlgendusi mõjutada uurija kultuur, religioon, amet vm isikuomadusi puudutav tegur.

Kõige suurema piirangu kandvate järelduste tegemiseks seab autori uurimusele võrdlemisi väike valim, mistõttu ei saa antud töö ja uuringu tulemuste põhjal teha väga suuri üldistusi, sest nii on oht valedeks järeldusteks (Wimmer ja Dominick, 1994). Siiski on Eesti tasandil intervjueritud oma ala tippklubi parimaid võimalikke inimesi ning saadud andmed ning nendest tehtud järeldused võiksid olla tulevikuks teistele spordiklubidele kogukonna loomisel, arendamisel ja selle enda jaoks lahti mõtestamisel abiks.

4. TULEMUSED

Käesolevas peatükis annab autor ülevaate bakalaureusetöö raames läbi viidud uuringu ehk antud kontekstis süvaintervjuude tulemustest, millega vastab ka eelnevalt püstitatud uurimisküsimustele. Tulemuste saamiseks koostas autor erinevad koodid ning kodeeris tehtud intervjuud. Tulemused on jaotatud eraldi peatükkidesse vastavalt uurimisküsimustele ning neid ilmestatakse erinevate intervjuudest pärit asjakohaste tekstinäidetega.

Intervjueeritavad on tulemuste peatükis tähistatud valimi peatüki tabelis toodud koodidega.

4.1 FC Flora kogukond

Järgnevas peatükis kirjeldab autor, mida kujutab endast FC Flora kogukond, kellest see koosneb ning kui suur see on.

Intervjueeritavate sõnul on kogukondluse teema Eesti jalgpallimaastikul viimastel aastatel pidevalt üles kerkinud – sellest on palju räägitud, kuid kogukondlusega tegelemine ja selle mõiste tegelik tähendus on üldiselt üsna kaugeks jäänud. Seda väljendas intervjuus ka Flora kogukonnajuht, tuues selgituseks, et kuigi paljud klubid on kogukonnast rääkinud, teavad tegelikult väga vähesed klubid, mis asi see kogukond üldse on ning keda tegelikkuses lõimida tuleks ja tahetakse.

Ka klubi tegevjuht tõi välja, et kogukondlikest suhetest oli varemgi räägitud, kuid seda pelgalt jututeema tasandil, millest nüüd suur samm edasi astuti ning kogukonnaga tegelemine enda südameasjaks võeti.

„Noo, ikka eelmine aasta oli niukene kogukondlikud suhted, kogukonna teema justkui nagu sõnakõlks, mis koguaeg korrutati siin-seal liidu poolt, klubide poolt, noh Flora poolt, aga Flora me endi sees tõdesime koguaeg ka aasta lõpus, et noh, oli küll kogukondlik teema üleval, aga tegelikult jäi see meie kontekstis nagu sõnakõlksuks /---/“ (TJM2)

Jalgpalliklubi FC Flora erinebki enamikest teistest Eesti spordiklubidest juba selle poolest, et Floras on loodud eraldi ametipositsioon kogukonnajuhile, kelle ülesandeks on koordineerida ja arendada klubi kogukonda. Kui kogukondlus ja selle mõiste tähendus on intervjueeritavate sõnul Eesti jalgpallimaastikul üldiselt veel üsna hägune, siis uuritavas klubis on enda jaoks üsna selgelt lahti mõtestatud, keda Flora oma kogukonnaks peab.

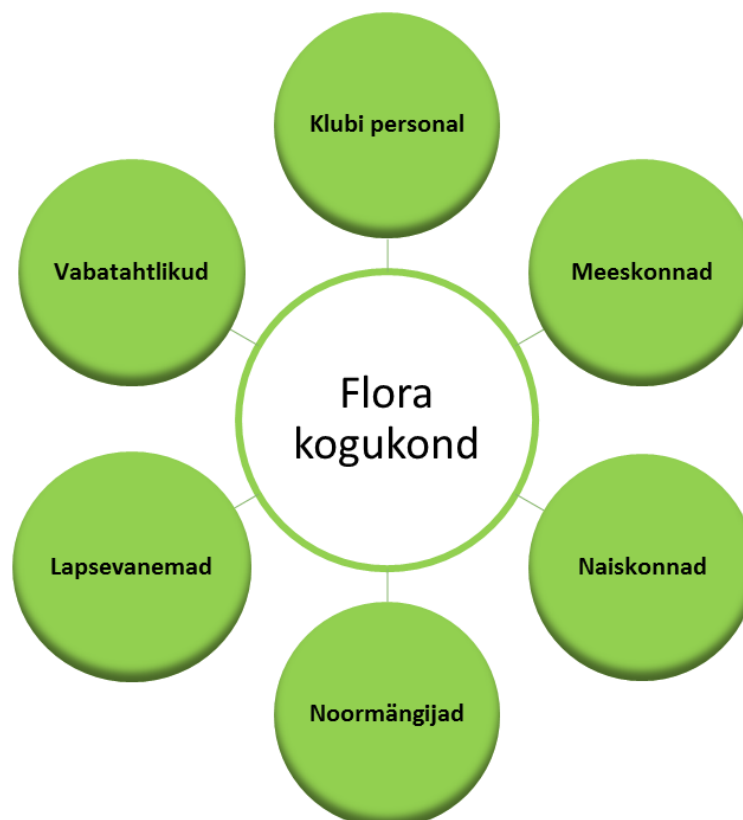
„Sisemine kogukond ehk siis nii-öelda, mida me kutsume omakeskis klubipereks, on siis alates noormängijatest, nende lapsevanematest, mängijad, töötajad, sponsorid.. jaaa, ja.. püsifännid /---/“ (KJM10)

Kuna aga sama intervjuueritav tõdes, et klubi hoiab uute liikmete kaasamisel selgelt eemale ametlikkusest ning fännide lisandumine toimub väga orgaaniliselt, siis on kogukonna täpse suuruse üle raske ka arvet pidada. Nii on intervjuueritavad hinnanud kogukonna suurust 2000 ja 3000 inimese vahele, arvestades sinna hulka ligi 700 klubis treenivat last, nende lapsevanemad, fänkonna ning klubi töötajad.

„/---/ 2000-3000 inimese vahel, see on siis meie see sisemine kogukond, kes on alati /---/“ (KJM10)

Nii võib Flora sisemist kogukonda joonisel kujutada järgmiselt:

Joonis 1: FC Flora kogukonna jaotumine

Seega saab antud kontekstis klubi kui organisatsiooni samastadagi kogukonnaga, sest Flora jalgpalliklubi käsitleb kõiki endaga seotud inimesi kogukonnaliikmetena. Sellele vihjab klubi

kogukonnajuht ka intervjuus, rõhutades, et Flora puhul ei ole tegemist mitte osaühing FC Floraga vaid jalgpalliklubi FC Floraga, mis on iga temaga seotud inimese isiklik klubi.

Kuivõrd enamikes teistes pallimänguklubides koondatakse fännid lihtsalt fännklubi alla ning nende roll ongi käia mängudel oma klubile kaasa elamas, siis palus töö autor intervjuueeritavatel ka lahti mõtestada, mis vahe on nende arvates kogukonnal ja fännklubil. Peamiselt toodigi välja, et kogukonnas on inimesed klubi tegemistesse rohkem kaasatud ning fännid on lihtsalt üks osa kogukonnast.

„No mul on tunne, et kogukond panustab võibolla rohkem klubi tegemistesse, et fännid on siis niisama, nad aitavad meeskonda siis oma nii-öelda lauluga ja toetusega, aga kogukond teeb siis nagu mõlemat.“ (V2N5)

Lisaks tõi klubi president välja, et erinevalt fänkkonnast saab kogukonna jaotada sisemiseks ja välimiseks ning välimise kogukonna omakorda vaimseks ja füüsiliseks.

„Sisemise kogukonna moodustavad klubiga vahetult seotud inimesed ja nende lähedased. /---/ füüsiline kogukond on konkreetne keskkond, kus klubi asub; vaimne kogukond tekib põhimõtetest, mida klubi järgib ja signaalidest, mida ta välja saadab. FC Flora puhul on tegevuspaigaks teatav kindel osa Tallinnast ja vaimne sõnum võiks kõlada näiteks "klubi mõtlevale ja tundvale inimesele.“ (PM26)

Osa klubi vaimsest kogukonnast moodustavad ka klubi tegevjuhi poolt välja töötatud klubi väärtused, milleks on: 1) lojaalsus; 2) ausus; 3) distsipliin; 4) tööarmastus; 5) kirg; 6) kompetents ja 7) tervis. Väärtuste väljatöötamist pidas Flora tegevjuht väga positiivseks aspektiks ning väärtuste jagamise olulisust tõi intervjuus kogukonnaküsitluse tulemustest rääkides välja ka kogukonnajuht, kes pidas äärmiselt rõõmustavaks, et Flora kogukonna liikmed on klubi väärtused omaks võtnud.

Seega võib kokkuvõtvalt öelda, et Flora peab oma kogukonnaks kõiki klubiga seotud inimesi, olgu nendeks esindusvõistkondade mängijad, noormängijad, treenerid, juhtkond, fännid või lapsevanemad.

4.2 Kogukonna ja klubi vastastikune seos

Selles peatükis kirjeldab autor, milline on kogukonna ja klubi vastastikune seos, st millist kasu saab jalgpalliklubi FC Flora kogukonna tegutsemisest ning mida pakub klubi organisatsioonina oma kogukonnaliikmetele vastu.

Kogukonna loomise ja arendamise idee on ajendatud Flora puhul kahest asjaolust: esiteks hakkas Eesti Jalgpalli Liit oma klubidelt seda nõudma ning teiseks saadi Floras aru, et turundusega enam inimesi staadionile ei tooda. Kuivõrd klubide jaoks on nii rahalises kui ka elulises mõttes oluline, et neil oleks kindel toetajaskond ning inimesed käiksid staadionil mänge vaatamas, tuli senises strateegias muudatusi teha.

„/---/ me olime elanud nagu kiirraenu meetodil – me olime kiirelt saanud selle publikuarvu kasvu kätte ja need viljad ära söönud, aga kuidas nagu mingi püsikindel lahendus või struktuur luua, mis oleks jätkusuutlik.. no seda ei olnud olemas /---/ Nii, et me saimegi aru, et turundusega me enam inimesi ei too.. juurde.. Kuhu pilk pöörata? Pöörame nüüd pilgu kogukonna poole!“ (KJM10)

Vana strateegia ammendavust kinnitas ka klubi tegevjuht, kelle sõnul tekitas klubile varasemalt edu toonud turunduslik strateegia klubisisesele vastuolusid ning seetõttu saadigi aru, et klubi tuleb üles hakata ehitama teistele alustele. Nii ongi klubis toimunud teatav strateegiamuudatus ning fookus on suunatud just inimestega suhtlusele ja nende integreerimisele klubi tegemistesse. Suhtlus oma inimestega ning klubi ümber ja sees kogukonna kasvatamine on oluline just püsivate sidemete loomiseks. Klubi kogukonnajuhi sõnul on oluline just kultuuri ja vaimust kasvatada, et potentsiaalne publik ei killustuks ning jääks erinevate valikute korral just oma klubile truuks.

„/---/ siin on hea näide kasvõi see, et kui Viljandis on Mulgikross, siis Viljandi mängul inimesi ei tule, sest seal on konkreetselt valida, kuhu poole nagu vajuda.. Või et kui Tallinnas on Õllesummer, siis on kõigil Tallinna klubidel persses eksju .. Et see on selline kultuuri kasvatamise küsimus ja kultuur saab kasvada ainult siis, kui kogukond kasvab, sest kogukond on see, kes kannab selle kultuuri edasi.“ (KJM10)

4.2.1 Kogukonna panus klubisse

Nagu autor ühe intervjueeritava tsitaadina eelnevalt välja tõi, on nii klubi kui ka jalgpalli üldise populaarsuse kasvatamine kultuuri kasvatamise küsimus ning kultuur saab omakorda kasvada ainult siis, kui kogukond kasvab. Seega on kogukonnal nii kasvamise kui ka tegutsemise seisukohalt klubi jaoks kanda elutähtis roll.

Esiteks on fännid kui kogukonna üks osa staadionil mängivate mängijate jaoks olulised, sest fännide kaasaelamine ja toetus mõjub mängijatele motiveerivalt ja innustavalt. Mängijate mõtteid kandis intervjuus edasi ka kogukonnajuht:

„/---/ kuna publikuarv on kasvand, selline valjuhäälnelne kaasaelamine on kasvand, siis nad on nagu aru saanud, et kurat see annab mingit jõudu juurde /---/“ (KJM10)

Ka üks vabatahtlikest tõi, et see, kui staadionil on 50 inimese asemel oluliselt rohkem pealtvaatajaid, annab kindlasti ka mängivale meeskonnale motivatsiooni ja indu juurde.

Lisaks mängijate toetamisele on kogukonnaliikmetel veel teisigi olulisi panuseid klubi töösse. Kuna kogukonnajuhi poolt läbi viidud küsitlusest selgus üllatuslikult, et väga paljudel Floraga seotud inimestel on valmidus ja soov olla klubi tegemistesse kaasatud ning panustada klubisse vabatahtlikult, käivitati Floras 2016. aasta algusest vabatahtlike otsingud, määrati ametisse vabatahtlike koordinaator ning rakendati tööle vabatahtlike meeskond.

Vabatahtlike meeskond koosneb suurel määral lapsevanematest, fännidest ning teistest klubiga seotud inimestest. Vabatahtlike tegutsemisest tulenevaid positiivseid külgi tõi intervjuudes välja nii klubi töötajad kui ka vabatahtlikud ise. Peamiseks vabatahtlike kui ühe kogukonna olulisema osa tegutsemise panuseks on klubi personali koormuse ja pinge vähendamine, sest ülesanded, mille täitmiseks tuli varem inimesi otsida klubi personali hulgast või palgata, saavad nüüd suuresti vabatahtlike abiga tehtud. Seda kinnitasid intervjuudes nii vabatahtlikud ise kui ka klubi tegevjuht.

„/---/ väheneb ka surve kontorilt ehk siis kontor, kes peab kaasa lööma, saab ülesanded jagada.“ (TJM2)

„Mulle tundub, et mängu korraldamise päeval me oleme oluliselt võtnud ära klubi personali pinget, et meil on nagu kõik alad on jaotatud, et meil on nagu kõik asjad on olemas, inimesed on olemas.“ (VJN25)

„Noo, mulle tundub, et võibolla on vähem pinget, et selles mõttes, et on inimesed, kes teevad asjad ära, kes... kellele meeldivad need asjad. /---/ Noo, klubile... kasvõi kõige primitiivsemalt hoiab näiteks raha kokku, et selles mõttes, et see on kindlasti kasulik asi.“ (V2N5)

Üks intervjuueeritud vabatahtlikest ei osanud algselt vabatahtlike panuse ja klubi personali koormuse hajutamise vahel seoseid näha, tõdedes, et ta pole seda süsteemi enda jaoks veel lahti mõtestanudki. Intervjuueeritav tunnistas vaid, et endalgi on huvitav klubi tegemistes kaasa lüüa.

Hilisema jutu käigus vabatahtlike tegemistest rääkides aga väljendas intervjuueeritav ise sama seisukohta, mida eelnevalt ei olnud autori küsimuse peale osanud kinnitada. See võis tuleneda sellest, et intervjuueeritav ei olnudki varem vabatahtlike rolli analüüsinud ega mingisuguseid põhjuseid otsinud, vaid ta pidas seda loomulikuks tegevuseks. Koos autoriga aga teemat lahti mõtestades mõistis intervjuueeritav ka ise, et tegelikkuses on vabatahtlike töö suureks abiks klubi personalile.

„/---/ ma kujutan ette, et klubil võtab see päris suure koormuse maha, sest tavaliselt pidi vist kontorist otsima neid inimesi, kes teeks neid asju. Siis nüüd nagu... Minu arust kõik asjad on nagu vabatahtlike peal.“ (V1M1)

Üks intervjuueeritavatest tõdes ka, et see panus, mille vabatahtlikud kui kogukonna liikmed klubi tegemistesse annavad, et pruugi neile endile nii hästi välja paista, vaid seda näevad just need inimesed, kelle heaks nad seda teevad.

„Seda võibolla ise niipalju ei näegi, et seda näevad kõrvaltvaatajad, et, et klubi ja need, kes on siis perealas või on tribüünil, et noh, ega tribüünil ju ka tegelikult väga palju kokkupuuteid meiega ei ole, et me pigem püüamegi olla need nähtamatud, kes siis valmistavad kõik ette ja pärast koristavad /---/“ (VJN25)

Lisaks mängijate ja võistkondade toetusele ning vabatahtlike panusele tõid intervjuueeritavad välja ka seda, et mida aktiivsemalt kogukonda panustatakse, seda suuremad on võimalused kogukonna arenguks ja kasvuks. Ka üks vabatahtlik tunnistas, et vabatahtlikke võiks rohkem olla, sest mida rohkem on vabatahtlikke, seda rohkem on ka publikut ning seega on ka kogukond üldiselt suurem, sest kõik osad on omavahel seoses ning nende harmooniline tegutsemine on kogukonna arengu soodustamiseks igati kasulik.

„Aga just ütleme see nüüd, kas, kas need staadionid täituvad mängudega ja inimestega ja hõigetega ja ja plaksutustega ja.. See saab olla nüüd see sama kogukondlik töö, et kellele see

korda läheb, et siin mingi klubi tegutseb ja mingid mängijad mängivad, et noh, see ongi meie ühine asi, et.. ühtekuuluvustunne, et miks ma tunnen, et ma tahan seda klubi toetada /---/“ (TJM2)

4.2.2 Klubi pakutavad võimalused kogukonnaliikmetele

Samal ajal kui kogukond panustab fännide, mängijate, lapsevanemate ja vabatahtlike näol klubi arengusse, saab aga ka klubi omalt poolt oma kogukonnaliikmetele erinevaid hüvesid vastu pakkuda.

Vaimse poole pealt võib välja tuua selle, et klubil on välja kujundatud oma väärtused, mida oma liikmetega jagatakse ja mida propageeritakse ning mis on kogukonnaliikmete poolt hästi omaks võetud, mistõttu nad tunnevad uhkust selle üle, et nad on Flora kogukonna liikmed või et nende laps mängib FC Floras.

„Mis oli eriti julgustav ja-ja rõõmustav, oli see, et pea 90% vastanutest tunnevad ennast klubi osana, on uhked selle üle, et nende laps näiteks käib Floras trennis, lapsed ise on uhked, et nad käivad Floras trennis ja hästi rõõmustav oli see, et peamise põhjusena, miks inimesed tunnevad seotust Floraga oli see, et jagatakse Flora väärtusi.“ (KJM10)

Sarnast seisukohta väljendas ka klubi tegevjuht, kes tõi välja klubi poolt pakutavaid treeningvõimalusi ning läbi selle kaasnevat rahulolutunnet. Kui lapsevanemate soov on, et nende lapsed oleksid aktiivsed ja õnnelikud, siis klubi omalt poolt saabki pakkuda lastele treeningvõimalusi, mis teevad õnnelikuks nii lapsi kui ka nende vanemaid. Lisaks tunnistas tegevjuht, et lapsed võiksid koos vanematega külastada ka Flora esindusmeeskonna mängu, kuna see jalgpall ja sportlase elu, mida nad seal näevad, võib olla praegu Floras treeniva lapse tulevik.

Vabatahtlike koordinaator tõi aga omakorda välja klubipoolset usalduse tunnet, mis kaasneb sellega, kui kogukonnaliikmetele on usaldatud teatavad klubiga seotud õigused.

„/---/ sind on usaldatud tegema asju klubi sees, klubi ruumides, klubi territooriumil, et, et need on võibolla need, mis, mis nagu... toovad neid vabatahtlikke.“ (VJN25)

Sarnast klubipoolset usalduse ja hoolivuse näitamist tõi välja ka Flora kogukonnajuht. Kuna klubis tegutsevatele vabatahtlikele on loodud oma spetsiaalsed ja äratuntavad särgid, siis neid ka pestakse ja hoitakse klubiruumides, mis omakorda näitab, et vabatahtlike eest hoolitsetakse niisamuti nagu ka esindusmeeskonna mängijate ja nende vormide eest.

Emotsionaalsema poole pealt tõi klubi president esile ka kogukonnaliikmete võimalust ühiselt tegutseda ning puuteid tunnetemaailma, mida pakuvad nii klubi sportlikud sündmused kui ka organisatoorne pool.

Lisaks tunnetele ja emotsioonidele, mida klubi oma kogukonnaliikmetele pakub, on ka mõned praktilisemad hüved. Näiteks korraldab klubi spetsiaalselt kogukonnale mõeldud perepäevaid ja „Kohtumisi Floraga“, kus klubi peatreener, tegevjuht ja kogukonnajuht kohtuvad lapsevanematega ja arutavad erinevaid klubi käekäiku puudutavaid aspekte.

Samuti saavad kõik kogukonnaliikmed, kes on määratlenud ennast „florakaks“, külastada ka erinevaid jalgpallimatše soodushinnaga või isegi tasuta.

„Kõik, kes on meie lapsed, lapsevanemad, kes on florakad, kes on ennast ära määratlenud selle läbi, neile on meie esindusmeeskonna mängud tasuta /---/ Kogukond saab osta koondisepileteid soodushinnaga – Eesti Jalgpalli Liit müüb läbi klubide soodsamalt pileteid.“ (TJM2)

Seega selgus intervjuudest, et tänu kogukonnaliikmete omapoolsele panusele saavad nad klubilt omakorda vastu nii erinevaid emotsioone, mida pakuvad lastele treeningud ja publikule võidud-kaotused, kui ka praktilist kasu erinevate ühisürituste ja jalgpallivõistluste soodsa või tasuta külastamise näol.

4.3 Klubi eesmärgid kogukonna arendamiseks

FC Flora kogukond ei ole lihtsalt niisama eksisteeriv inimrühm, vaid kogukonnas on erinevate liikmete ja gruppide vahel rollid üsna selgelt jaotatud.

Kui analüüsida kogukonna erinevate liikmete rolli klubis kui organisatsioonis kogukondluse arendamise aspektist, siis on igal eelnevalt välja toodud joonisel kujutatud kogukonnagrupil täita klubi arengu seisukohalt oma oluline roll.

Klubi personali ülesannete hulka kuulub igapäevane klubi juhtimine ja administreerimine. Kogukonnajuhhi ülesanneteks on, nagu eelnevalt ka mainitud, klubi kogukonna juhtimine, arendamine ja kogukonnatöö koordineerimine. Tegevjuhi ülesandeks on FC Flora kui spordiklubi igapäevane juhtimine ning sponsoritega suhtlemine ning klubi president kirjeldas oma vastutusosalana mängijate karjääri planeerimise projekti eestvedamist.

Klubi meeskondade ja naisfondade peamiseks eesmärgiks on loomulikult nii treeningutel kui ka mängudel endast maksimumi andmine ning seeläbi parimate võimalike tulemuste poole püüdlemine. Küll aga on esindusvõistkonna mängijad seotud ka mõningate kogukondlike projektidega nagu näiteks patroonipäevad ja perepäevad.

„Muidu nende põhifunktsioon on see, et ma teen trenni ära ja, ja... lähen koju ära, aga, et midagi veel tagasi anda nagu klubile ja nendele lastele, et, et kaasata neid aeg-ajalt ka trennidesse, nad tulevad vaatavad, viivad ise trenne läbi, panevad putsad jalga, mängivad kaasa ja jagavad õpetusi, kuidas söötu anda, kuidas tehnilist mingit nüanssi teha, vastavad laste küsimustele, jagavad autogramme, julgustavad, innustavad, toetavad... Laps saab alt üles vaadata, ta saab aru, et ah-ah, see on see mees, ta tuleb pärast teda staadionile vaatama, tahab autogrammi saada /---/“ (TJM2)

Klubi noormängijate, keda on praeguse seisuga ühtekokku ligi 700, rolliks on ideaalis lisaks treeningutel osalemisele ja jalgpallimängule ka esindusmeeskonna mängude küllastamine ning oma perekonnas ja sõpruskonnas mängudest teavitamine.

„Ja siis on see üks suur osa, mis on veel noormängijate pered, mis on nagu minu selles silmis hästi nagu oluline, mida mina nagu olen koguaeg näinud, et seda peaks edasi arendama ja ja toitma, et need noormängijad tuleksid oma vanematega siia meie perealale, kui see ülele avatud on. Tuleksid tribüünile, et, et sealt tekiks välja see harjumus käia /---/“ (VJN25)

Sellest tulenevalt on ideaalis ka lapsevanemate rolliks nii oma laste mängude küllastamine kui ka laste motiveerimine esindusmeeskonna mängudele minemiseks või nende mängude koos lastega küllastamine. Lisaks on löövad paljud lapsevanemad klubi juures ka vabatahtlikena kaasa.

Allest käesolevast 2016. aastast käivitatud vabatahtlike meeskond täidab klubi juures väga mitmeid erinevaid rolle, millest lähemalt räägib autor hilisemas peatükis, kuid üldiselt on vabatahtlikud kõik ise soovi avaldanud klubi tegemistesse kaasatud olla ning aitavad oma tegevustega klubi personali koormust vähendada ja töö efektiivsust tõsta.

Säärane efektiivne kogukonnatöö ei ole ühe intervjueeritava sõnul ka teiste klubide poolt märkamata jäänud ning see võib motiveerida ka üldisemas plaanis Eesti jalgpallimaastikul teisi klubisid kogukonna arendamisele tähelepanu pöörama.

„/---/ kadedust kindlasti oleme tekitanud teistes klubides, sest nii palju kui ma ise olen siin teiste meistriliiga klubide inimestega suhelnud, kellega ma läbi käin, et, et pagan, et te tegite ära!“ (VJN25)

Kuivõrd on klubi teinud läbi olulise strateegilise muudatuse, suunates fookuse turunduselt ja kampaaniatelt klubi sisse ja kogukonna arendamisele, on paslik rääkida ka nendest eesmärkidest, mis klubi endale kogukonnana lähitulevikuks seadnud on.

Intervjueeritavad tunnevad ja teavad, et strateegia muutus ei hakka koheselt toimima ning toovad korduvalt välja, et uus kogukondlik arendustöö võtab aega ega tulemusi saa loota üleöö. Samas on nad aga leppinud sellega, sest muudatuste läbiviimine näis intervjueeritavatele möödapääsmatu ning nüüd ollakse valmis ootama ja vaeva nägema, et uue kogukondliku töö tulemusi näha.

„No nüüd ongi.. kuna sai välja öeldud see, et me oleme kiirraenumeetodil elamise aja ära elanud, siis nüüd tuleb hakata tegema seda vastikut tööd, mis nagu aeglaselt tagasi toob.“ (KJM10)

Samas toob klubi tegevjuht ka välja, et üks osa kogukonda panustamisest ja uuest strateegiast on panustamine oma klubi noormängijate peale, et kasvatada juba noortesüsteemist oma klubile ka tulevikutegijaid. See tähendab, et klubi seadiski endale eesmärgiks pikemaajalise arengu ega oota, et säärase strateegiaga tulla ruttu meistriks. Kui mitmed teised klubid meelitavad oma ridadesse erinevaid välismaal mängivaid eestlasi ja ka välismaalasi, siis Flora on võtnud endale eesmärgiks kasvatada tugev klubi oma noormängijatest.

Lisaks tõi klubi tegevjuht välja, et FC Flora kui jalgpalliklubi eesmärk on teatud aastate pärast, mida ei oska ennustada, saada Euroopa jalgpalli keskmikkubiks ning ka kogukondlikke sidemeid ja aspekte peaks tema hinnangul läbi selle määratlema ja arendama.

Kuna Fännid on üks olulisemaid osasid kogukonnast, ei saa käsitlemata jätta ka klubi eesmäärke fännide ja pealtvaatajatega seoses. Kuivõrd on üheks nii kogukonna loomise kui ka autori töö teemavaliku ajendiks vähene publikuarv Eesti jalgpallis. Nii paneb klubi enda sees iga hooaja eel paika täpsed ennustused ja ideaalnumbrid publikuarvu kohta. Kuna

strateegiline muudatus oli tehtud ning 2015. aastal oli Flora keskmine publikuarv langenud, on 2016. aasta eesmärgiks publikunumber taas tõusuteele suunata.

„/---/ võtsime eesmärgiks sellel hooajal 800 saada keskmine, et pöörata tõusule tagasi ja tõsta keskmist umbest 170 võrra mängult, mis tähendab seda, et me peame hakkama tõstma.. ee, väikeste mängude publikut, mitte lootma ainult derbydele, mis kergitavad selle ülesse, vaid et me peame tooma inimesed staadionile ka Infoneti ja Paide ja ja Pärnu vastu.“ (KJM10)

Samas kirjeldas klubi tegevjuht intervjuus, et publikuarvu ennustamine ja planeerimine on väga mitmetest asjaoludest sõltuv töö, sest arvestada tuleb nii mängupäevaga, kellaajaga, vastasega, ilmastikuga kui ka samal ajal toimuvate teiste mängudega.

„Mmm, vaatame, kuidas sattusid mängud – kas nad sattusid laupäevasele päevale või sattusid nädala algusesse esmaspäevale, teisipäevale. Mängu algusaeg, kas ta on nädalavahetusel kell 16 või ta on tööpäeval kell 8 õhtul, eksle, et... Sealt vaatame ka, et millal sattusid oponendid, et millal on vastased, atraktiivsemad vastased, need mängud valime välja, tekitame mängude kategooriad: suured mängud, väiksed mängud, keskmised mängud.“ (TJM2)

Publikuarvu kasvatamise kõrvalt on klubi eesmärgiks ka kogukondlikke suhteid, harjumusi ja sidemeid tugevdada, kuna kogukonna arendamine klubis alles nii algusfaasis on. Seda töid intervjuudes välja nii klubi tegevjuht kui ka klubi president ning selle eesmärk on just kogukonna liikmete ja klubi vahel sidemete loomine, harjumuste kasvatamine ning aktiivsuse suurendamine nii kogukonna igapäevastes tegemistes kui ka just jalgpallimängudel.

„/---/ kogukondlikke suhteid tugevdada, juurutada ja tugevdada, arendada, tõsta seda, seda...tunnet inimestes, et et Flora on see klubi, et neis tekib selline võime ja tahe siia panustada. /---/ jalgpall Nõukogude Eestis oli ju üldse põlu all ja et ei mängitud ju üldse seda, et peeti rahvuselt ikkagi vene alaks ja ja... Sealt see seda harjumust, seda kogemust, seda traditsiooni ei ole. See tulebki taas luua.“ (TJM2)

„(Klubi eesmärgiks kogukonnaga on...) erinevates klubiüritustes kaasalööjate arvu suurenemine, vabatahtlike arvu kasv, kodumängude publikuhulga kasv, võõrsil mängudele kaasareisivate toetajate hulga kasv, klubi käekäigu jälgijate hulga kasv.“ (PM26)

Väga selgelt tuli intervjuudest välja, et teavitustöö ja mängudele ning kogukonda kaasamine peaks toimuma just läbi klubis mängivate laste ja nende vanemate, sest laste kaudu on kõige lihtsam jõuda vanemateni ning lapsevanemad on väga suur ja oluline osa kogu Flora kogukonnast. Laste ja nende vanematega suhtlemise olulisust tõid välja nii kogukonnajuht kui

ka vabatahtlike koordinaator, kes tõdes, et sellest aastast on saatma hakatud ka lastevanemate infokirju, mis võiks olla üheks töötavaks lahenduseks lastevanemate informeerimiseks.

Kogukonnajuht tõi tugevalt välja, et varem või hiljem saavad kõik aru, et massiivsed turunduskampaaniad ja plakatid võivad klubidele tuua küll lühiajalist edu, kuid pikemas perspektiivis on siiski kõige tähtsam teha tööd ja arendada suhteid oma inimestega. Selles osas tõdes kogukonnajuht samuti, et kogukonna kasvu seisukohalt on tähtis suhelda nii laste kui ka lastevanematega, kuid tee lasteni käibki paratamatult läbi nende vanemate.

„/---/ kuigi me ei taha nagu selliseid banaalseid turundusnõkse.. üritame pigem nagu vältida selle kogukonna töö juures, siis paraku nagu on selge turundusloogika see, et tee lapsevanemateni käib laste kaudu ja.. aga noh, meil on siin enda vabanduseks öelda, et me ei müü neile coca-colat ega komme /---/ (KJM10)

Suhtlust ja infoliikumist inimeselt-inimesele pidas oluliseks ka üks vabatahtlik, kelle hinnangul on igal kogukonnaliikmel täita oluline roll kogukonna potentsiaalses suurendamises. See tähendab, et kui üks Flora kogukonna liige käib regulaarselt klubi mängudel, siis ideaalis võiks ta aeg-ajalt ka mõne oma sõbra kaasa kutsuda ning seeläbi aidata temas kasvata nii kogukonna- kui ka jalgpalli üldist kultuuri.

Ka vabatahtlike hulga suurendamine ja vabatahtliku töö panuse suurendamine toodi intervjuudes välja, et tulevikus klubi personali koormust erinevate sündmuste ja asjade organiseerimisel veelgi vähendada ning ülesandeid erinevate vabatahtlike vahel hajutada.

„Idealis võiks olla mahtudagi sinna kuskil 50 ja 100 vahele võibolla, et oleks tagatud see, et võimalikult sellist vaheldust... ma olen üritan siin igale mängule kedagi uutest juurde kaasata, et nad saaksid aimu, millised need tööd on.“ (VJN25 vabatahtlike arvust)

Lisaks tõi teine vabatahtlik välja, et uusi vabatahtlikke võiks lisanduda just TV Flora ja FCF Magazine'i tegemistesse, millega tegutsemine on võrdlemisi aeganõudev ning võtab praegusel hetkel suure osa kogukonnajuhi ajast.

Lisaks kogukonna ja klubi vahel suhete arendamisele ja kogukonna kasvatamisele on klubil kogukondlusega seoses ka mõned praktilisemad mõtted ja plaanid, mis paljuski just tänu oma kogukonnaliikmete ideedele on sündinud.

„/---/ tekitada klubi kaart, mis on mitte lihtsalt üks tükk plastikut, vaid ikkagi see, et tal on mingisugused omadused...kas on ta siis telefonisse integreeritud /---/ tekib aastalõpus mingisugune profiil, et näiteks see inimene, käis kolmeteistkümnel kodumängul, ostis kaks

paari putsasid sealt Sportlandi poest, et... Ja lapsed hakkavad tegelikult trennides märkima ka oma kohalkäimisi, et niimoodi aasta lõpus kohe näeme ära, et kes parem kohalkäija – paar putsasid ütleme auhinnaks või mis iganes, et neid funktsioone on sellel hästi tohutuid, aga et tekitada nagu mingi ühtne kaardisüsteem.“ (TJM2)

4.4 Vabatahtlike töö ja nende motiivid

Selles tulemuste peatükis kirjeldab autor eraldi, milliseid ülesandeid vabatahtlikud Flora kogukonnas täidavad ning mis neid motiveerib oma vabast ajast klubi tegemistesse panustama.

Nagu ka eelnevalt välja toodud, kasvas vabatahtlike rakendamise idee välja Flora kogukonnaküsitlusest, kus erinevad kogukonnaliikmed, peamiselt lapsevanemad, avaldasid soovi olla kogukonna tegemistesse kaasatud ning näitasid üles valmidust vabatahtlikuna klubi tegemistes kaasa lüüa. Sellest tulenevalt otsustas FC Flora 2016. aasta algusest käima panna vabatahtlike meeskonna, kes aitab klubi mitmete erinevate organisatoorsete ülesannetega. Hetkeseisuga on vabatahtlikke registreerunud üle 50, kellest aktiivsemaid ehk n-ö „püsivabatahtlikke“ on umbes 14.

Klubi tegevjuhi hinnangul oli oluline vabatahtlike meeskonna loomine ainuüksi seetõttu, et näidata ja tõestada oma inimestele, et neid kuulatakse, nende ideid võetakse kuulda ning arvestatakse nendega.

„/---/ kui nad on avaldanud läbi küsitluse arvamust ja neid ikka ei kuulataks, siis oleks see nagu pettumus. Nüüd viimaste nädalate jooksul olengi selle vabatahtlikkuse asja käima pannud, tulemused on täiesti pisarateni toredad /---/“ (KJM10)

Ka vabatahtlike koordinaator ise tunnistas intervjuus, et soov ja tahe klubi tegemistes kaasa lüüa on olnud juba varasemalt ning vabatahtlikuna on seda juhuslike tegevuste näol ka tehtud, kuid just tänu kogukonnaküsitlusest välja tulnud vabatahtlikkuse valmiduse aspektile käivitati klubis spetsiaalne vabatahtlike meeskond.

Loomulikult pole vabatahtlikud tööle rakendatud ka kuidagi sunnitud, vaid nagu see mõiste ka ise ütleb, see on nende vaba tahe kogukonna ja klubi arengusse panustada ning motivatsioon vabatahtlikuna kaasa lüüa tuleb kui iseenesest, sest hingeline side klubiga on

niivõrd suur. Kui autor uuris, mis ajendas intervjuueeritavaid vabatahtlikuna klubi tegemistes kaasa lööma, tõid kaks intervjuueeritavat välja just hingelist sidet klubiga.

„See on nagu selline abielu, et heas, halvas, õnnes, õnnetuses, et kui sa oled enda jaoks selle klubi välja valinud ja kui sa leiad, et see on see sinu klubi, siis ongi /---/ sa oled nõus panustama /---/ ma nagu toituksin jalgpallist, et, et kui mul on olnud mingisugune pikk paus, kus ma ei saa mängule minna või mängul midagi toimetada, siis mul nagu mmm... see energiatase kukub täiesti alla, et kui võrrelda suhkruhaigega sa seda nagu noh... toitud sellest.“ (VJN25)

„Noo, kuna ma olen nüüd siis suhelnud Monicaga ja kuulsin sellest ideest, siis see tundus väga huvitav ja kuna Flora on nii-öelda mul väga südames, siis ee... otsustasin ka panustada Florasse.“ (V2N5)

Üks intervjuueeritud vabatahtlik tõi aga välja, et tema side Floraga tekkis just täna pojale, kes Florasse trenni läks. Varasemalt polnud intervjuueeritav Flora tegemistega niivõrd kursis ega tundnud selle vastu suurt huvi, kuid nüüd, kui poeg on samuti selle klubi liige, peab ta loomulikult ka ise kogukonda panustada ning klubi tegemistes kaasa lüüa. Samuti oli ta käitunud ka poja eelmises klubis, kus välisreisidel sai bussijuhi rollis oldud ning muud vajalikku tehtud.

Ülesanded, mida vabatahtlikud klubis täidavad, puudutavad peamiselt võistluste ja muude ürituste korralduslikku poolt. Näiteks on nüüdseks vabatahtlike organiseerida kõik Flora esindusmeeskonna kodumängud, millega võetakse väga suur koormus maha klubi palgalistelt töötajatelt, kes varasemalt pidid lisaks oma peamistele tööülesannetele ka mängukorraldusega seotud asjade eest vastutama.

„Juba nüüdseks on viinud läbi juba esindusmeeskonna mängu, mis on ainult nendega läbi viidud. Varem on... See kas... see väheneb ka surve kontorilt ehk siis kontor, kes peab kaasa lööma, saab ülesanded jagada.“ (TJM2)

Ka vabatahtlike endi seas on ülesanded suuremas osas ära jagatud ning igaühel oma kindlad asjad, mille eest vastutada. Nii on vabatahtlikele valitud oma koordinaator ehk lihtsamini öeldes juht, kes vastutab kogu vabatahtlike kaasamise, tööle rakendamise ja koordineerimise eest. Tema hallata on vabatahtlike Facebook'i grupp, kus on nähtaval kõikide töökirjeldused ning kus igaüks saab vaadata, mis tema tööülesannete hulka kuulub. Samuti haldab vabatahtlike koordinaator spetsiaalset vabatahtlike andmebaasi, kus on kogu info liitunud

vabatahtlike ning eesootavate tööpäevade ja –ülesannete kohta. Läbi selle saavad vabatahtlikud teada anda, millistel päevadel neile sobib vabatahtlikku tööd teha ning milliseid ülesandeid keegi täitsa soovib.

Üks intervjueeritud vabatahtlik oli küll enda sõnul esmase lubaduse vabatahtlikuna kaasa lüüa andnud kerges võidueufoorias, kuid tagantjärele ta selle üle kahetsenud pole ning tegutseb nüüd hea meelega vabatahtlikuna mängude filmija ja pildistajana.

„Monica, kes on selle vabatahtlike juht, eelmine aasta Paide mängus, siis kui see võidumäng oli, siis ta küsis, et kui on vaja teinekord vabatahtlikku asja midagi teha, kas sa oleks nõus tulema. Noh siis sellises võidueufoorias ja mõned õlled olid ka sees ja, noh, jaa muidugi!“ (VIM1)

Lisaks mängude filmimisele ja pildistamisele on intervjueeritava ülesandeks vabatahtlikuna olnud ka lasteturniiril korra valvamine, sest välisvõistkonnad ööbisid koolimajas ning oli vaja kedagi, kes nende öörahu tagab ning neil silma peal hoiab.

Kolmas intervjueeritud vabatahtlik on kaasa löönud peamiselt just esindusmeeskonna mängude korraldamises ja ettevalmistamises, mille hulka käib nii VIP-tsooni ettevalmistus, kringlite lõikamine, kohvi valmistamine, piletimüük, fännitoodete müük jne.

Küll aga tõdes see vabatahtlik, et tema eelistabki oma panuse anda enne mängu või peale mängu, sest mängu ajal tahaks ta ka ise mängust osa saada ning tribüünilt platsil toimuvat jälgida.

„Esinduse mängu ma eelistan siiski algusest lõpuni siis tribüünil jälgida, et see on nagu kokkulepe olnud ja siis hiljem pärast koristamine ka /---/“ (V2N5)

Lisaks on kogu mängueelsele korralduslikule poolele on vabatahtlike poolt püsti pandud ka Örrekese õpituba, mille eesmärgiks on tegeleda esindusmeeskonna mängude ajal väikeste lastega, kes mängust ei huvitu, kuid kes on paratamatult vanematega mängude kaasa tulnud.

„Üks lapsevanem korraldab, on seal Örrekese õpitoas meil esindusmeeskonna mängude ajal, seal on siukene õpituba, et kui perekond tuleb perealale tuleb mängu vaatama, ütleme Floras käib 12-aastane poiss, ema, isa ja tütar on ma ei tea, ütleme 5-aastane ja jalgpallist ei huvitu, siis saab jätta sinna ja nad seal meisterdavad võtmehoidjaid... mmmm, järjehoidjaid ja pärast saab selle endale või on kokanurk väike... Et noh, lapsel on tegevust, ta on ise õnnelik ja vanemad saavad mängu vaadata ja kõik on õnnelikud.“ (TJM2)

Senise vabatahtlike meeskonna töö ja arenguga ollakse kogukonnas igati rahul, kuid seda, et vabatahtlikke võiks juurde tulla, et nendegi koormust ja ülesandeid jagada, tõid välja nii klubi tegevjuht kui ka vabatahtlike juht. Klubi eesmärk ei ole vabatahtlikke ära kasutada kui tasuta tööjõudu, vaid pigem pakkuda neile võimalust oma kogukonna tegemistes kaasa lüüa.

„Loomulikult tuleb jälgida ka, et me klubiga neid inimesi ei hakka ära kasutama, üle ei hakka eksploateerima, et täpselt nende võimekuse järgi ja soovi järgi.“ (TJM2)

Sama tõi välja ka vabatahtlike juht, rõhutades, et vabatahtlike hulga suurenemine aitaks vabatahtlike ülesandeid paremini jagada ning senistele vabatahtlikele aeg-ajalt ka vaheldust luua.

5. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

Töö eesmärgiks oli välja selgitada, mida kujutab endast FC Flora kogukond, millist rolli mängib kogukonna loomine ja arendamine Flora arengu kontekstis ning millised kogukondlusega seotud tegevused.

Käesolevas peatükis toob autor välja peamised järeldused uuringu tulemustest ning arutleb tulemuste ja teooria omavahelise seose üle. Oluliseks järelduste ja arutluse aluseks on bakalaureusetöös püstitatud uurimisküsimused.

5.1 FC Flora kogukond

Töö raames läbi viidud intervjuudest selgus, et FC Flora peab oma kogukonnaks kõiki klubiga seotud inimesi. Nii ei tehta vahet mängijatel, klubi palgalistel töötajatel, fännidel või lapsevanematel, vaid kõik liigitatakse ühe kogukonna alla, sest neid seovad ühised huvid ning mingi kindel ühine organisatsioon, millega nad lähemalt või kaugemalt seotud on. Bellah jt (2007) on kirjeldanud kogukonda kui inimrühma, kes on sotsiaalselt üksteisest sõltuvad, osalevad koos aruteludes ja otsuste tegemises ning jagavad ühiseid kogukonnale iseloomulikke tavasid. Arvestades, et Flora kogukonnaliikmed lävivad üksteisega erinevatel tasanditel igapäevaselt ning on kas võistkonna, lapsevanemate või vabatahtlike näol üksteisest sõltuvad ja ühistes aruteludes osalevad, võib autori hinnangul ka Flora kogukonda Bellah'i toodud definitsiooniga samastada. Autori arvates on säärane liikmete võrdsustamine ning ühiseks kogukonnaks integreerimine väga oluline just kogukonna liikmetes kindlustunde ja järjepidevuse loomiseks.

Teisalt tuli intervjuudest välja, et kogukondluse teema on Eesti jalgpallimaastikul viimastel aastatel väga palju „vahtu tekitanud“, mis tuleneb sellest, et paljud klubid ei ole enda jaoks kogukonna tähendust selgeks teinud ning kogukonnaga tegelemine on jäänud rohkem jututeemaks kui reaalseks tegevusvaldkonnaks.

Sarnased seisukohad väljendusid ka varasemate teoreetikute kirja pandus, kui näiteks Wood ja Judikis (2002) olid tõdenud, et kogukonna mõistet on väga raske täpselt defineerida eelkõige seetõttu, et viisid, kuidas inimesed kogukonnatunnet tajuvad, on ajas oluliselt muutunud ning nii võib kogukondasid tänapäeval ette kujutada pea kõikjal. Ka Bellah jt (2007) tõdesid, et Ameerikas on kogukonna mõistet tihti kasutatud mõtlematult.

Sellest tulenevalt võib eeldada, et kogukonna teema on ka Eesti jalgpallimaastikul kusagilt üles kerkinud ning saanud populaarseks jututeemaks, kuid kogukonnaga tegelemine on klubide seas jäänud nõrgaks. Suuresti sellest tulenevalt peetakse ka Flora klubis kogukondlikku tööd nii-öelda „uueks strateegiaks“. Klubis on eraldi ametipositsioon kogukonnajuhil, paika on pandud klubi ühised väärtused ning enda jaoks on selgeks tehtud, kes klubi kogukonda kuuluvad. Uue süsteemi lahti mõtestamine ning ühiste väärtuste välja töötamine annab autori hinnangul head ning esmased eeldused tugeva kogukonna arenguks.

Suur osa kogukondlike organisatsioonide teooriast keskendus just kogukondlusele põhinevatele organisatsioonidele ehk community-based organizations'itele, mis antud kontekstis autori poolt käsitletavat kogukonda otseselt ei kõneta, kuna kogukondlusele põhinevad organisatsioonid on erinevate autorite sõnul loodud rohujuuresandilt (Baker ja Kusel 2003; Moseley jt 2011, Abrams, Davis ja Moseley 2015 kaudu). FC Flora kogukond on aga välja kasvanud klubi liikmetest ja fännidest ning loodud tegutsema varasemalt eksisteerinud organisatsiooni sisse.

Uuritava klubi aktiivselt tegutsevale kogukonnale vastas hästi Hoeber'i jt (2015) kogukondlike spordiorganisatsioonide mõiste, mille järgi on selliste kogukonnana tegutsevade organisatsioonide eesmärgiks vähemaga rohkem tehtud saada. Selleks peab klubi aga rajanema kogukonna panusele või vabatahtlikule tööle, mida FC Floras ka edukalt rakendatakse. Nii ongi Flora kogukonna üheks asendamatuks osaks eraldi vabatahtlike meeskond, millest tulenevalt võibki väita, et klubi üheks kogukondlusele rajanemise eeliseks on kas vähema vaeva või rahaga vajaminevate ülesannete täitmine.

Varasemate autorite poolt olulisena välja toodud meie-tunne (Clement 2010) tuli välja ka intervjuu tulemustest, sest klubi kogukonnajuht rõhutas intervjuus, et nende jaoks on oluline rõhutada oma liikmetele, et Flora näol ei ole tegemist osaühinguga, vaid et me Floras oleme sinu inimesed ja see on sinu klubi. Autori arvates tahetakse sellega rõhutada ja oma liikmetes tekitada just Clement'i poolt esile tõstetud meie-tunnet, et kogukonnaliikmed tunneksid end kogukonnas väärtuslikena ning mitte eraldiseisvate osade, vaid ühiselt tegutseva ja toimiva kogukonnana.

Samuti tõid intervjuueeritavad olulisena välja ka ühiste väärtuste kujundamist ja jagamist, mida oli autor kirjeldanud ka teooriaosas olulise kogukonna ja organisatsiooni osana. Kui Hoye jt (2006) olid toonud klubide võimalike propageeritavate väärtustena välja näiteks austuse, distsipliini, koostöö, aususe ja pühendumuse, siis ka intervjuudest selgus, et olulise osa klubi

vaimsest kogukonnast moodustavad Flora tegevjuhi poolt välja töötatud 7 väärtust – lojaalsus, ausus, distsipliin, tööarmastus, kirg, kompetents ja tervis, mis on väga sarnased Hoye jt (2006) poolt välja toodud väärtustega.

Intervjuudest selgus, et kogukonna loomise üheks peamiseks ajendiks oli just turundusliku strateegia tulemuste hääbumine ning sealt tulenev arusaam, et klubi arendamisel tuleb keskenduda oma inimestele ja nendega suhtlemisele. Intervjueeritavad kinnitasid, et läbi suhtluse ja inimestevaheliste suhete arendamise on võimalik kogukonda kasvatada ja seeläbi ka tugevdada. Ka teooriast tuli välja, et organisatsioonides on liikmetevaheliste suhete arendamisel positiivsed tulemused, sest head suhted kasvatavad liikmetevahelist usaldust ning aitavad üksteist paremini mõista ja toetada (Modaff jt 2012: 201-202). Sellest tulenevalt võib järeldada, et Flora kui jalgpalliklubi soovib oma tegevusega luua tugevate sotsiaalsete sidemetega kogukonda, millesse ei oleks inimesed koondunud lihtsalt ühise huvi pärast, vaid mille liikmed on ka väljaspool jalgpalli omavahel sotsiaalses suhtes.

Heade sotsiaalsete suhete arendamise olulisus väljendus intervjuudes ka kogukonna jätkusuutlikkuse seisukohast, mida väljendas klubi kogukonnajuht sellega, et pideva suhtluse püsivate sidemete loomine aitab kogukonna juures kultuuri ja vaimust kasvatada ning nii on kogukond vähem tõenäoline erinevate huvide ja väljakutsete ees killustuma. Selline seisukoht väljendus ka Karlise (2015) töös, milles ta väitis, et tugev kogukonna aitab hoida kõiki liikmeid organisatsiooni tegevustesse kaasatuna ning hoiab neid organisatsiooniga püsivalt seotud. See on ka autori arvates äärmiselt oluline, et klubi kui organisatsiooni ja tema sisemise kogukonna vahel kasvaksid tugevad ja püsivad sidemed, et kogukonnaliikmed jääksid oma klubile ja kogukonnale truuks. Eriti oluline on see autori arvates just spordi kontekstis, kus edu pruugi kunagi olla igavene ning seetõttu on tähtis, et tugevad sidemed klubi ja kogukonna vahel hoiaksid liikmeid enda juures nii heas kui halvas.

5.2 Kogukonna ja klubi vastastikune seos

Autori läbi viidud uuringutest tuli välja, et klubil ja kogukonnal on üksteisega koos tegutsemisel mitmed vastastikused hüved. Nii saab kogukond omaltpoolt klubi arengusse mitmel moel panustada ning teisalt saab ka klubi kui organisatsioon on kogukonnale midagi vastu pakkuda.

Näiteks tuli intervjuudest välja, et fännide kui ühe kogukonna osa füüsiline kohalolek ja olemasolek on nii klubi kui ka mängijate jaoks oluline, sest valjuhäälna kaasaelamine ja innustamine motiveerib sportlasi ning annab neile teatavat lisajõudu. Dragos (2014) tõi oma töös välja, et motiveerituse aspekt on spordis üks olulisimaid ning seda saavad fännid pakkuda mängijatele ning suunata motivatsiooni edasi kogukonnasiseselt ka üksteisele, olgu selleks siis staadionile tulekuks motiveerimine või klubi mängudest teavitamiseks motiveerimine.

Teisalt tuli uuringutest välja, et kogukonna üheks kasuteguriks klubile on klubi tegemistesse panustamine ja nendes kaasa löömine, mille valmidust ja soovi kogukonnaliikmed ise kogukonnaküsitluses avaldasid. Just seetõttu otsustati ka 2016. aastast luua Flora kogukonda eraldi vabatahtlike meeskond, läbi mille kõik soovi avaldanud inimesed saavad klubi tegemistes kaasa lüüa. Clement (2010) kirjeldas, et tavaliselt ongi kogukonnas igal liikmel oma teatav roll täita, millega saab iga liige kogukonna tegemistesse panustada. Teadlikkus oma sellisest rollist ja olulisusest kogukonnas tekitabki Clement'i järgi inimestes soovi ja ka vastutuse kogukonna tegemiste ees. Ka Floras kogukonnas on igal liikmel täita oma roll ning vabatahtlike vahel on ülesanded jagatud just selliselt, nagu nende isikuomadustele ja oskustele sobib. Seega ei ole ükski tegevus kellelegi peale sunnitud ning iga inimene saab kogukonnas tegeleda just omale meelepärasega. Usutavasti soodustab tegevuste ja ülesannete sobivus ja nautimine ka töö tulemusi.

Nagu Hoeber jt (2015) välja töid, on kogukondluse põhinevate spordiorganiatsiooni üheks tunnuseks teha vähemaga rohkem. Intervjuude tulemusena võib öelda, et seda taotletakse ka Floras, sest nii vabatahtlikud kui ka klubi tegevjuht töid välja, et tänu ülesannete jagamisele on klubi personalil nüüdsest oluliselt vähem pingeid ja koormust. See aga omakorda võimaldab neil keskenduda rohkem oma põhiülesannetele. Lisaks tõi üks vabatahtlik välja, et tema arvates aitab vabatahtlike panus klubil kindlasti ka raha kokku hoida ning vabatahtlikest inimesed saavad omakorda just seda, mis neile meeldib.

Tulemustest tuli välja ka see, et mida aktiivsemalt klubi kogukonnatöösse panustab, seda suuremad on ka võimalused kogukonna arenguks ja kasvuks. See tähendab, et kogu kogukondlik arendustöö on omavahel seoses ehk mida rohkem on klubil pealtvaatajaid, seda suurema tõenäosusega on klubil ka rohkem fänne, mida rohkem on klubil aga fänne, seda suurema tõenäosusega on klubil ka rohkem vabatahtlikke jne. See kõik aga saab sündida just läbi kogukondliku töö, olgu seda siis kommunikatsiooni või suhete kujundamise näol. Seda, et spordil on oluline roll kogukondlike suhete loomisel kirjeldas autor ka oma teoorias, et

tuues näiteks Larkini (2008) väite, et spordiüritustel on oluline roll inimeste sotsiaalse kapitali kasvatamisel ja ühiseks kogukonnaks liitmisel.

Kuigi intervjuudest selgus, et klubi pakub oma kogukonnaliikmetele ka mitmeid praktilisi hüvesid nagu näiteks tasuta Flora mängude külastamine või soodushinnaga koondise mängude piletite soetamine, siis teoreetilisest osast ei tulnud välja, et kogukonnaliikmed seda oluliseks peaksid. Kui jalgpallipubliku ootuste teoreetilist tausta uurides selgus, et tavakülastajad peavad olulisteks teguriteks ka jalgpallimatšidel pakutavaid lisateenuseid nagu toitlustus, vaheajamängud, meelelahutus jm (Foroughi 2014), siis kogukonnaliikmed ehk antud juhul jalgpallimatšide külastajatest vabatahtlikud seda ei rõhutanud. Siinkohal saab aga oletada, et üheks selle põhjuseks on see, et kogukonnaliikmed saavad ise oma klubi pakutavate teenuste valikul kaasa rääkida ja kvaliteedi koht arvamust avaldada, läbi mille peaks klubi kui organisatsiooni ülesandeks olema oma kogukonnaliikmeid kuulata ning nende soove ja ettepanekuid kuulda võtta.

5.3 Klubi eesmärgid kogukonna arendamiseks

Uurimusest selgus, et ühes kogukonna arendustööle panustamisega muudeti klubis ka üldist kaasamise strateegiat ning seati seeläbi endale uued eesmärgid. Kuna varasemad turunduslikud nipid enam kasu ei toonud, kinnitasid nii Flora kogukonnajuht kui ka tegevjuht, et klubi tegevusplaan tuli üles ehitada uutele alustele ning see kujutab endast eelkõige reaalselt suhtlust oma inimestega. Säärast klubi tegevust saab seletada kogukonna arendamise teooriaga, mis kujutab endast regulaarset ja lahutamatu protsessi kogukonna ehitamisest, mille eesmärgiks on koostöös oma liikmetega vajalike muudatuste sisseviimine, et püüelda paremuse poole.

Antud hetkel võib julgelt väita, et Flora oli aru saanud, et varasemalt toimunud inimeste kaasamise tehnikad olid end ära ammendanud ning areng oli seisma jäänud. Seetõttu otsustati sisse viia vastavad muudatused, et kogukonda arendada ning jõuda uue lähenemisega soovitud tulemusteni.

Nii on Flora enda jaoks paika pannud ka pikemaajalise eesmärgi, kujundanud omale visiooni ning töötanud välja väärtused. FC Flora jalgpalliklubi eesmärgiks on teatud aastate pärast saada Euroopa keskmikklubiks, kellel on ka oma tasemele vastav kogukond, st kogukond on

kasvanud koos klubiga. Sellist klubi ja kogukonna arenguprotsessi ning uue tegevusplaani väljatöötamist võib iseloomustada Nunavut Literacy Council'i (2008) raamatus välja toodud 7 tegevusetapiga, mida Flora intervjuude sisust lähtuvalt ka üsna edukalt järginud on.

Osalt võib aga ka väita, et klubi otsus hakata tähelepanu pöörama kogukonna arendamisele võis mingil määral olla tingitud ka Eesti Jalgpalli Liidu nõudest klubidele, mis omakorda saab olla tingitud soovist tõsta jalgpalli populaarsust Eesti kõrgliigas ning teha seda läbi klubide kogukondade kasvatamise. Kogukonna arendamise protsessi on kirjeldatud ka varasemalt kui protsessi, mis võib olla algatatud kuidagi väliselt või kellegi teise poolt, kuid mida juhitakse ja viiakse ellu siiski kogukonna liikmete endi poolt (Pedlar 1996, Vail 2007: 572 kaudu). Arvestades Eesti jalgpallis valitsevat vähest publikuhuvi on üsna ilmne, et alaliit proovib erinevate nõuete ja võtete näol läbi klubide rohkem publikut jalgpalli juurde kaasata.

Lisaks tõid pea kõik intervjuueeritavad välja, et teavitustöö ning kogukonna laiendamine peaks käima läbi klubi laste ja nende vanemate. Kuna klubi noormängijad moodustavad väga suure osa Flora kogukonnast, on klubi jaoks tähtis kasvatada lastes kogukonna vaimsust juba varasest east peale, et juurutada varasemalt mainitud meie-tunnet ja ühist vaimsust. Teise väga suure osa kogukonnast moodustavad aga ka lapsevanemad, kes on klubi jaoks samuti väga oluline ning suure potentsiaaliga osa kogukonnast. Flora kogukonnajuht tõi välja, et tee lapsevanemateni käib just läbi laste ning selleks teevad mängudest informeerivat teavitustööd ka noortetreenerid, kes lapsi esindusmeeskonna mängudele kutsuvad. Lapsevanemate kaasamise efektiivsuse suurendamiseks on sellest aastast kogukonnas loodud lapsevanemate infokirjad, mis teavitavad neid klubi tegemistest ja eesootavatest mängudest ning üritustest.

Samuti selgus uuringu tulemustest, et klubil on kogukonnaga seoses plaanis ka mõned praktilisemad uuendused, millest üheks suurimaks on tekitada klubi juurde erinevate funktsioonidega klubikaart. Selle eesmärgiks oleks koguda kogukonnaliikmete kohta erinevat infot ning teha nende liikumisi seoses klubiga mugavamaks. Kuivõrd salvestaks kaart laste trenniskäimised ning aitaks aasta lõpus ülevaate anda, kes on olnud oma grupi kõige parem trenniskäija, saab klubi omaltpoolt pakkuda tublimatele erinevaid auhindu, mis tõstaks kindlasti kogukonnaliikmete motivatsiooni ja heaolu. Karlis (2015) tõi samuti välja, et pidev arendamine ja arenemine on kogukonnas oluline liikmete rahulolu seisukohast, sest kui inimesed on kogukonna või organisatsiooni poolt pakutavate teenustega rahul, on nad ka õnnelikumad ja motiveeritumad.

5.4 Vabatahtlike töö ja nende motiivid

Autori läbi viidud intervjuudest tuli välja, et jalgpalliklubi FC Flora tunnetas vajadust tegutsema panna vabatahtlike meeskond seetõttu, et kogukonnajuhhi läbi viidud kogukonnaküsitluse kaudu väljendasid väga paljud Flora kogukonna liikmed soovi ja valmisolekut olla klubi tegemistesse kaasatud. Küsitlusest esile kerkinud soovi panustada klubi tegemistesse võeti arvesse ning nii käivitati 2016. aastast vabatahtlike meeskond. Seega võib öelda, et Angood'i (2015) toodud seletus, et vabatahtlikkuse näol on tegemist tegutsemisviisiga, millega panustatakse oma aega ja oskusi inimese jaoks olulistesse tegevustesse, millega omakorda toetatakse oma kogukonda, kõnetab igati ka Flora vabatahtliku töö põhimõtteid.

Kuivõrd on Flora kogukonnas vabatahtlike tööle rakendamine igati nende enda planeeritud ja ettekatsetatud samm, milleks ise soovi avaldati, peab paika ka Rodell'i (2013) väide, et vabatahtlik töö on erinevalt spontaansetest abistamistest planeeritud ja ettekatsetatud. Seetõttu ei ole ka Flora juures vabatahtlikke, kes aeg-ajalt mõne juhusliku ülesande täidavad, vaid konkreetne vabatahtlike meeskond, kelle rollid on paika pandud ning ülesanded vastavalt soovidele ja oskustele jaotatud.

Üks intervjueeritavatest tõi vabatahtlikuna tegutsemise põhjusena välja oma hingelise sideme nii jalgpalli kui ka FC Flora klubiga, mis on temas olnud juba pikka aega. Nagu näitas Nichols'i jt (2016) Inglismaal läbi viidud uuring, siis üheks kõige peamiseks teguriks spordivaldkonnas vabatahtlikuks hakkamisel ongi nii kirk konkreetse spordiala vastu kui ka soov aidata kaasa oma kogukonna arengule. Nii võib järeldada, et intervjueeritaval oli juba pikema perioodi vältel kasvanud side jalgpalliga ning peale aastaid Florale fännina kaasa elamist oli intervjueeritaval tekkinud soov ka ise meeskonna käekäiku oma panus anda, mis võib autori arvates omakorda tuleneda sellest, et kõrvaltvaatajana nähakse organisatsiooni või oma kogukonna juures tihti asju, mida või kuidas saaks paremini teha ning nii tekibki inimestes soov enda mõtteid ja oskusi oma kogukonna juures realiseerida.

Teisel intervjueeritud vabatahtlikul oli üheks peamiseks motivaatoriks see, et samas klubis mängib ka ta oma poeg. Osalt võib siinkohal intervjueeritava soovi tegutseda vabatahtlikuna seostada ka ühe Wang'i (2004) välja käidud motiiviga, mille kohaselt asutakse vabatahtlikuks oluliselt suurema tõenäosusega siis, kui samas organisatsioonis või kogukonnas tegutsevad ka selle inimese lähedased. Antud juhul tõi intervjueeritav näite, et kui tema poeg mängib selles klubis, siis on ka loogiline, et tema annab vabatahtlikuna panuse selle klubi arengusse.

Kolmas intervjuueeritud vabatahtlik tõi samuti välja oma hingelist sidet FC Floraga, mistõttu on tema vabatahtlikuna klubi juures tegutsemine justkui loomulik. Küll aga võis selle intervjuueeritava jutust välja lugeda väga kõrget motiveeritust vabatahtlikuna tegutsemisel, ning nagu kinnitas ka teooria, siis kõrgelt motiveeritud vabatahtlikud tegutsevad oluliselt suurema tõenäosusega ka kauem vabatahtlikuna. Ka autori intervjuueeritud vabatahtlik avaldas arvamust, et ka 5 aasta pärast tegutseb ta vabatahtlikuna sarnasel moel nagu täna ning täidab klubi juures just neid ülesandeid, mis parasjagu täitmist vajavad. See näitab, et vabatahtlik ei näe end lähitulevikus vabatahtlikust tööst eemaldumas ning julgeb mõelda oma rollile kogukonnas ka näiteks 5 aasta perspektiivis.

Töö teooriaosas vabatahtlikkusest rääkinud peatükis tõi autor välja ka mõned vabatahtlike motivatsiooni pärssivad tegurid ning nende hulgas olid ka näiteks liigsed ja aeganõudvad kohustused (Nichols jt 2016). Ettevaatust ja –nägelikkust antud olukorra mittetekkimiseks võis välja lugeda ka klubi intervjuudest klubi tegevjuhi ja vabatahtlike juhiga, kes mõlemad väljendasid seisukohta, et vabatahtlikke võiks klubi juurde lisanduda just seetõttu, et nendevahelisi ülesandeid saaks veel rohkem jagada ning vabatahtlikes ei tekiks tunnet, et neid kuidagi ära kasutatakse. On ilmne, et mida suurem arv on klubil vabatahtlikke, seda väiksemat koormust vabatahtlikud ka kandma peavad ning see võib soodustada nende motiveeritust pikemas perspektiivis. See tähendab, et on väiksem tõenäosus, et vabatahtlikud oma tööst tüdineksid, sest vajadusel on nii-öelda varuainimesed olemas ning ülesandeid saab vabatahtlike vahel paindlikumalt jagada.

5.8 Meetodi kriitika ja soovitused edasisteks uuringuteks

Kogukonna uurimiseks FC Flora jalgpalliklubis viis töö autor läbi kuus poolstruktureeritud intervjuud, mis kõik toimusid FC Flora klubiruumides. Intervjuude planeerimise ja läbiviimisega oli autor varasemaltki kokku puutunud, seda nii kooli kui ka ajakirjandusliku töö raames ning seetõttu polnud intervjuueerimise protsess autorile võõras.

Valimi moodustamiseks kasutas autor lumepallimeetodit, et leida nii klubi kogukonnaga seotud inimeste abiga uuringuks kõige sobivamad inimesed. Esimese intervjuu viis autor läbi klubi kogukonnajuhiga, kes andis autorile hea ülevaate klubi hetkeseisust, muudatustest ja kogukonnast. Samuti sai autor esimese intervjuu põhjal edaspidisteks intervjuudeks fookused

täpsemaks suunata. Nii intervjueris autor veel kahte klubi juhtimisega seotud töötajat ning uuris neilt klubi ja kogukonna juhtimisega seotud tegevuste ja otsuste põhjuseid.

Lisaks Flora töötajatele intervjueris autor veel kolme vabatahtlikku, kellelt uuris kogukonna toimimise ning vabatahtliku töö kohta. Kuigi autor sai vabatahtlikelt palju kasulikku informatsiooni nende tegevuste ja motiivide kohta, leiab ta, et oleks võinud lisaks aktiivsematele vabatahtlikele intervjuerida ka vähem-aktiivseid vabatahtlike meeskonna ja kogukonna liikmeid, et uurida nende kui kõrvalseisjate nägemuse kohta.

Kuna sobivaid intervjuuaegasid ja -kohtasid oli mitme intervjueritavaga keeruline kokku leppida, jätsid ka intervjuude läbiviimise kohad autori hinnangul oma jälje kahe intervjuu tulemusse. Intervjuud kahe vabatahtlikuga toimusid klubi avatud ruumides ning vahetult enne ja peale mängu, kui ümber käis ka muud sagimist, millest nii intervjuerija kui ka intervjueritav olid kohati häiritud. Autor leiab, et edaspidi peaks säärase olukordade tekkimist vältima, sest sobiv keskkond ja intervjueritavates mugava tunde loomine on peamisteks eeldusteks hea intervjuu läbiviimisel.

Kuna kogukonna arendamine nii FC Floras kui ka teistes spordiklubides on veel väga uus nähtus ning autor ei saanud seetõttu selle tulemuslikkust veel hinnata, soovib ta edaspidistel uurijatel uurida ning hinnata kogukonna loomise hetke ja vahepealse arendamise perioodi edukust. Lisaks tuli käesolevast tööst välja, et väga suur roll klubi kogukonnas on Flora vabatahtlikel, kes täidavad mitmeid erinevaid ülesandeid, on ise rõõmsad, et neid on klubi tegemistesse kaasatud ning võtavad sellega ära suure osa klubi personali pingetest. Seega soovib töö autor edaspidi uurida põhjalikumalt ka vabatahtlike rolli ja motiive spordiklubide juures ning uurida representatiivsema valimiga vabatahtlike rahulolu ja motivatsiooni püsimist vabatahtlikuna tegutsemisel.

KOKKUVÕTE

Käesoleva töö eesmärgiks oli uurida, keda peab jalgpalliklubi FC Flora oma kogukonnaks, millist rolli mängib spordiklubi juures kogukonna loomine ja arendamine ning milliseid funktsioone kogukond spordiklubi juures täidab. Töö esimeses osas andis autor ülevaate antud teemavaldkonna varasematest teoreetilistest käsitlustest ja olulisematest mõistetest ning tutvustas töö uurimisobjektiks olnud jalgpalliklubi FC Florat.

Töö eesmärgi täitmiseks ning püstitatud uurimisküsimustele vastamiseks kasutas autor kvalitatiivset uurimismeetodit, viies 2016. aasta kevadel perioodil jaanuar-mai läbi ühtekokku kuus semi-struktureeritud süvaintervjuud, millest kolm olid FC Flora töötajatega ning kolm klubi vabatahtlikega. Kõige pädevama ning töö kontekstis kasulikuma valimi saamiseks kasutas autor lumepallimeetodit, paludes eelnevalt intervjuueeritud isikutel soovitada nende arvates parimaid võimalikke järgnevaid intervjuueeritavaid. Intervjuutulemusi analüüsis autor kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodil ning vastas neid aluseks võttes püstitatud uurimisküsimustele.

Bakalaureusetöö raames läbi viidud uuringu tulemustest selgus, et FC Flora peab klubi arendamisel oluliseks just suhtlust oma inimestega. Kuna turunduslikud nipid publiku kaasamisel enam edu ei toonud, leiti, et klubi tuleb üles ehitada kogukondlikele alustele. Kuigi kogukonna teema oli ka varem klubis jutuks olnud, siis reaalselt tegelema on kogukonnaga hakatud viimase kahe hooaja jooksul, mil klubi juurde loodi spetsiaalne kogukonnajuhi ametipositsioon, viidi läbi kogukonnaküsitlus, käivitati vabatahtlike meeskond ning seati endale uued kogukondlikud eesmärgid.

Uuringu tulemusena selgus, et Flora kogukonnas on ligikaudu 2500 inimest, kelle hulgas on kõik vähemal või rohkemal määral klubiga seotud inimesed. Uuringu tulemustest lähtuvalt grupeeris autor kogukonna liikmed kuute suuremasse rühma: klubi personal, meeskonnad, naiskonnad, noormängijad, lapsevanemad ja vabatahtlikud. Nii võib kogukonda ka selgelt eristada enamike teiste spordiklubide juures olevatest fännklubidest eelkõige selle poolest, et kogukonna inimesed on klubi tegemistesse pidevalt kaasatud ning ühiselt jagatakse klubi paika pandud väärtusi.

Samuti selgus intervjuudest, et kogukonnas nähakse kõikidel liikmesgruppidel oma kindlat funktsiooni, olgu selleks esindusmeeskonna mängijatel noormängijatega suhtlemine, treeneritel laste mängudele kutsumine või vabatahtlikel klubi juhtkonna abistamine. Kuna

Eestis on jalgpalli publikunumbrid võrdlemisi kasinad, siis on kogukonna üheks peamiseks eesmärgiks kasvatada ja edendada jalgpallikultuuri ning tuua seeläbi rohkem rahvast nii klubi tegemiste juurde kui ka staadionile kaasa elama. Intervjueeritavad tõid välja, et mida aktiivsemalt kogukonnaliikmed oma kogukonda panustavad, seda paremad on ka eeldused kogukonna arenguks ja kasvuks.

Kuna FC Flora on oma kogukonna ehitamisel ja arendamisel alles algusfaasis, siis mõistsid ka intervjueeritavad, et praegusel perioodil on väga oluline panna rõhku just kogukonnasuhete loomisele, tugevdamisele ja juurutamisele, et klubina kasvada ning uus kogukondlik strateegia edukalt toimima saada. Klubi tegevjuhi sõnul on Flora üheks pikemaajaliseks eesmärgiks kasvada koos oma kogukonnaga Euroopa keskmikklubiks, kuid selleks peab uutele alustele ehitatud klubi edukalt toimima saama.

Üheks tähtsaimaks ja uuenduslikumaks osaks Flora kogukonnast on 2016. aasta kevadest käivitatud vabatahtlike meeskond, kelle ülesannete hulka kuulub nii igakülgne mängude ja turniiride korraldamine, ettevalmistamine, pildistamine ja filmimine kui ka fännitoodete ja piletite müük. Soovi olla vabatahtlikena klubi tegemistesse kaasatud avaldasid kogukonna liikmed iseseisvalt klubis läbi viidud kogukonnaküsitluses ning nüüdseks on vabatahtlikud oma tegutsemisega ära võtnud suure osa klubi juhtkonna koormusest ja pingetest. Vabatahtlikud olid aga omakorda õnnelikud, et nad saavad klubi tegemistesse omalt poolt panuse anda ning tunnevad seeläbi end veelgi tugevama osana kogukonnast. Vabatahtlike peamiseks motivaatoriteks vabatahtlikuna tegutsemisel olid kirg ja armastus oma klubi vastu või lähedase inimese klubisse kuulumine ning sellest tulenev soov klubi edule kaasa aidata.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kõik intervjueeritavad tajuvad ja teadvustavad endale, et klubi arendamiseks ning publiku kaasamiseks on kõige olulisem suunata fookus klubi kogukonna arendamisse. Kuna eelnevad turunduslikud lahendused enam klubi jaoks edukaks ei osutunud, on autoril praegu veel raske öelda, kas kogukondlik strateegia on edukas, sest kogukonna arendamine Floras on veel niivõrd algusjärgus. Küll aga võib julgelt väita, FC Floras on enda jaoks kogukonna mõiste selgesti lahti seletatud ning arenguks vajalikud eesmärgid ja väärtused paika pandud. Lisaks on äärmiselt suur roll kogukonnas kanda Flora vabatahtlikel. Kuigi käesoleva bakalaureusetöö valimisse ei kuulunud väga palju uuritavaid, saavad teised spordiklubid sellest tööst ehk aimdust, keda võib spordiklubis kogukonnana tõlgendada, kuidas kogukonda arendama peaks ning miks on kogukond spordiklubi jaoks oluline.

SUMMARY

The objective of this study is to identify who FC Flora considers to be their community, what is the role of developing a community and finally, what is the purpose of a community in a sports club. In the first part of the study the author gave an overview of prior studies and researches on this topic, explained the most important terms and introduced the team FC Flora.

To fulfil the aim of this thesis and to answer the research questions, the author used a qualitative research method by gathering information through six semi-structured interviews in the time period between January and May of 2016. Three of the six people that were interviewed were employees and the other three were volunteers of FC Flora. To find knowledgeable people who were most useful for this study, the author used a snowball sampling method which means that each of the previous interviewees was asked to recommend someone who could be helpful for this study next. The gathered information was analyzed using a qualitative method while taking the research questions into consideration.

The results of this study suggested that in community development communication with their people is very important to FC Flora. Since marketing tricks are not as effective anymore when it comes to attracting an audience, FC Flora decided to build a community base. When the topic of community was also discussed in the past, then in reality FC Flora has been actively building a community base for only the past two seasons – a community leader job position and a team of volunteers was created, a community survey was carried out and new objectives were set.

The results of this study showed that the FC Flora community consists of approximately 2500 people who are all more or less associated with the football club. The author of this study divided the FC Flora community into six groups: the staff, the team members, the female members of the team, young players, parents and volunteers. What separates this community from the fan clubs of other sports clubs is mainly the fact that all members of the community are always involved in all of FC Flora's activities and together they share mutual values.

The results also showed that all members of the community have a distinct function: the first team has to communicate with younger players, the coaches have to involve and invite children to the games or volunteers have to assist the staff etc. Since the audience numbers in Estonia are relatively low then one of the main objectives of the community is to promote the

football culture and to attract more people to the games. The interviewees said that the more people contribute to their community, the more actively the community itself will expand and grow.

The interviewees realized that since FC Flora is in the beginning stage of building and developing a community, it is most important at this period of time to concentrate on establishing and strengthening community relationships to grow as a sports club. The CEO of FC Flora believes that one of the main long-term aims is to grow along with their community to be one of Europe's middle-class football clubs but for that to be possible, Flora has to start functioning with the new principles in mind.

One of the biggest and most innovative parts of the Flora community is the team of volunteers which was started in 2016. Their duties are to arrange and organize different games and tournaments, preparation, arrangement, photographing, filming and also selling fan merchandise and tickets. The members of the Flora community expressed their wish in a community survey to be involved in the club's activities and today the community of volunteers has taken a lot of workload off of the staff's shoulders. In turn the volunteers are happy to contribute, to be involved in the club's activities and feel an even stronger sense of belonging in the community. The volunteers' biggest motivators were the love and passion towards FC Flora or the fact that a close person to them is a part of the team.

In conclusion the results of this study show that the interviewees understand that community development is key for a sports club to grow and to attract audience. Since the previous marketing tricks proved to be unsuccessful, it is hard to say now if the community strategy is successful or not because the Flora community development is so new. Though it can be said that the Flora community is well thought out and the necessary aims and values are set. In addition the role of the volunteers is very important to the community. Even though the size of the sample was not representative, hopefully other sports clubs can get an idea of what people should be considered a community, how it should be developed and why developing a community is so important for a sports club.

KASUTATUD ALLIKAD

Abrams, J., Moseley, C., Davis, E. (2015). Community-Based Organizations and Institutional Work in the Remote Rural West. *Review Of Policy Research*, 32(6), 675-698.

Angood, P. B. (2015). The Value of Volunteering. *Physician Leadership Journal*, 2(2), 4-6.

Bellah, R. N., Madsen, R., Sullivan, W. M., Swidler, A., Tipton, S. M. (2007). *Habits of the Heart: Individualism and Commitment in American Life*. Berkley, London, Los Angeles: University of California Press.

Blaikie, N. (2009). *Designing Social Research: The Logic of Anticipation (Second Ed.)*. Cambridge: Polity Press.

Campbell, L., McCreddie, M. (2008). *Tools For Community Building: A Guide to Help People Plan Projects in their Community*. Cambridge Bay: Nunavut Literacy Council.

Chanavat, N., Desbordes, M. (2014). Towards the regulation and restriction of ambush marketing? The first truly social and digital mega sports event: Olympic Games, London 2012. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 15, 151-160.

Child, J. (2015). *Organization: Contemporary Principles and Practice*. West Sussex: John Wiley & Sons.

Clement, I. (2010). *Sociology For Nurses*. Pearson Education India.

Daft, R. (2012). *Organization Theory and Design*. Mason: Cengage learning.

Dos Santos, M. A., Rios, F. J. M. (2014). Scale of spectators' motivations at soccer events, *Soccer & Society*, 17, 58-71.

Dragos, P. F. (2014). Study regarding the role of motivation in the sport performance activities. *Baltic Journal of Health and Physical Activity*, 6, 48-55.

Dunmore, M. (2002). *Inside-out Marketing: How to Create an Internal Marketing Strategy*. London: Kogan Page.

FC Flora kodulehekülj: Klubist. (2016). Kasutatud 11.01.2016, <http://fcflora.ee/klubist/>

- Fill, C., Jamieson, B. (2006). *Marketing Communications*. Edinburgh: Heriot-Watt University.
- Foroughi, B., Anuar, K. (2014). The impact of event quality on fan satisfaction and game attendance in the context of professional soccer in Iran. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 15, 189-205.
- Gherasim, A., Gherasim, D., Vasiloaia, M. (2012). Communication in Marketing Promotion. *Economy Transdisciplinarity Cognition*, 15, 293-299.
- Hansemark, O. C., Albinsson, M. (2004). Customer satisfaction and retention: the experiences of individual employees. *Managing Service Quality: An International Journal*, 14, 40-57.
- Hansen, H., Gauthier, R. (1989). Factors affecting attendance at professional sport event. *Journal of Sport Management*, 3, 15-32.
- Hoye, R., Smith, A., Westerbeek, A., Stewart, B., Nicholson, M. (2006). *Sport management: Principles and Applications*. Oxford: Elsevier.
- Hsieh, H.-F., Shannon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, 15, 1277-1288.
- Ilves, K. (2009). *Kvalitatiivse uurimisviise ajalooline taust ja teoreetilised alused*. Õppematerjal. Tartu Ülikool, sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika instituut.
- Jarvie, G. (2006). *Sport, Culture and Society*. Abingdon: Routledge.
- Kalmus, V., Masso, A., Linno, M. (2015). Teksti- ja diskursusanalüüsi meetodid. Kvalitatiivne sisuanalüüs. 05.01.2016, <http://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys>
- Kalvet, M. (2016). Aivar Pohlak taandus FC Flora presidendi kohalt. Postimees, 26. mai. Kasutatud 30.05.2016, <http://sport.postimees.ee/3709005/aivar-pohlak-taandus-fc-flora-presidendi-kohalt>
- Kanfer, R., Chen, G., Pritchard, R. D. (2008). *Work motivation: Past, present, and future*. New York: Taylor and Francis Group.
- Karlis, G. (2015). Sport and community building: The case of an ethnic community organization. *Society and Leisure*, 38(2), 239-248.
- Kim, M., Zhang, J. J., Connaughton, D. P. (2010). Comparison of Volunteer Motivations in Different Youth Sport Organizations. *European Sport Management Quarterly*, 10(3), 343-365.

Kitchen, P. J., Proctor, T. (2015). Marketing communications in a post-modern world. *Journal of Business Strategy*, 36, 34-42.

Laherand, M.-L. (2008). Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn: Infotrükk.

Larkin, A. (2008). Sport and Recreation and Community Building. Literature Review for the NSW Department of the Arts, Sports and Recreation.

Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M. & Strömpl J. (2014). Intervjuu. Kasutatud 05.01.2016, <http://samm.ut.ee/intervjuu>.

Lepik, M. (2016). Spordiklubide kommunikatiivsed võimalused publiku kaasamiseks. Seminaritöö. Tartu Ülikool, ühiskonnateaduste instituut.

Madigan, T., Delaney, T. (2009). *Sports: Why People Love Them!*. Maryland: University Press of America.

Meistriliiga 2015 Attendance. (2015). Kasutatud, 11.01.2016, <http://www.worldfootball.net/attendance/est-meistriliiga-2015/1/>.

Mihai, M. C. (2011). Communication In Sportive Clubs. *Studia Educatio Artis Gymnasticae*.

Mikkelson, A. C., York, J. A., Arritola, J. (2015). Communication Competence, Leadership Behaviors, and Employee Outcomes in Supervisor-Employee Relationships. *Business and Professional Communication Quarterly*, 78, 336-354.

Modaff, D. P., Butler, J. A., DeWine, S. (2012). *Organizational Communication: Foundations, Challenges, and Misunderstandings (3rd ed.)*. Glenview, IL: Pearson Education. (pp 172-193).

Moreno, F. C., Prado-Gasco, V., Hervas, J. C., Nunez-Pomar, J., Sanz, V. A. (2015). Spectator emotions: Effects on quality, satisfaction, value, and future intentions. *Journal of Business Research*, 68, 1445-1449.

Nagel, S. (2008). Goals of sport clubs. *European Journal for Sport and Society*, 5, 121-141.

Nichols, G., Hogg, E., Knight, C., Mirfin-Boukouris, H., Storr, R., Uri, C. (2016). Motivations of Sport Volunteers in England: a review for Sport England.

Papa, M. J., Daniels, T. D., Spiker, B. K. (2008). *Organizational Communication: Perspectives and Trends*. Thousand Oaks, CA: Sage. (pp 1-18).

Premium Liiga kodulehekülj: Premium Liiga tutvustus. (2016). Kasutatud 08.01.2016, <http://jalgpall.ee/premium/intro.php>.

Robinson, S., France, A. (2011). Comparing Sports Marketing of Amateur Team Sports to Professional Team Sports. *New Zealand Journal of Applied Business Research*, 9, 47-61.

Rodell, J. B. (2013). Finding Meaning Through Volunteering: Why Do Employees Volunteer and What Does It Mean for Their Jobs? *Academy of Management Journal*, 56(5), 1274-1294.

Rämmer, A. (2014). Valimid. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. Kasutatud 05.01.2016, <http://samm.ut.ee/valimid>.

Sagar, S. S., Jowett, S. (2012). Communicative Acts in Coach-Athlete Interactions: When Losing Competitions and When Making Mistakes in Training. *Western Journal of Communication*, 76, 148-174.

Seifried, C. S., de Wilde, A. (2014). Building the Garden and Making Arena Sports Big Time: „Tex“ Rickard and His Legacy in Sport Marketing. *Journal of Macromarketing*, 34, 452-470.

Shockley-Zalabak, P. S. (2012). *Fundamentals of Organizational Communication: Knowledge, Sensitivity, Skills, Values (8th ed.)*. Glenview, IL: Pearson Education. (pp 69-100).

Skille, E. Å. (2015). Community and sport in Norway: between state sport policy and local sport clubs. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 7(4), 505-518.

Theodorakis, N. D., Alexandris, K., Tsigilis, N., Karvounis, S. (2012). Predicting spectators, behavioural intentions in professional football: The role of satisfaction and service quality. *Sports Management Review*, 16, 85-96.

Vabatahtliku tegevuse arengukava 2007-2010. (2006). Kasutatud 15.05.2016, http://www.vabatahtlikud.ee/UserFiles/arengukava/vta_2007_2010_31_jaan_2007.pdf

Vail, S. E. (2007). Community Development and Sport Participation. *Journal of Sport Management*, 21, 571-596.

Wang, P. (2006). Motivations for sports volunteerism and intention to volunteer. University of Technology, Sydney.

Wann, D., Melnick, M., Russell, G., & Page, D. (2001). *Sports Fans: The Psychology and Social Impact of Spectators*. New York, NY: Routledge.

Waters, J. (2015). Snowball sampling: A cautionary tale involving a study of older drug users. *International Journal Of Social Research Methodology: Theory & Practice*, 18(4), 367-380.

White, C., Vanc, A. ja Stafford, G. (2010). Internal Communication, Information Satisfaction, and Sense of Community: The Effect of Personal Influence. *Journal of Public Relations Research*, 22(1), 65–84.

Wimmer, R.D., J.R. Dominick. (1994). *Mass Media Research. An Introduction*. Belmont: Wadsworth Publishing Company.

Volujevica, A. (2012). *Role of internal and external communication: Case of Bank Citadele*. Bachelor thesis. Aarhus University.

Wood, G. S., Judikis, J. C. (2002). *Conversations on Community Theory*. West Lafayette: Purdue University Press.

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Õpik. Tartu Ülikool.

Yoshida, M., James, J. D. (2010). Customer Satisfaction With Game and Service Experiences: Antecedents and Consequences. *Journal of Sport Management*, 24, 338-361.

LISAD

Lisa 1: Intervjuukava Flora töötajatele

Kirjutan lõputööd kogukonna teemal spordiklubi juures ja just FC Flora näitel. Seminaritöö tegin konkreetselt publikuarvu teemal, aga kuna sealt tuligi eriti tugevalt välja see kogukonnatöö olulisus, siis bakalaureusetöös uuringi põhjalikumalt just seda.

Töö eesmärk on selgitada välja, **millist rolli mängib spordiklubi arengus kogukonna loomine ja edendamine ning kuidas seda tehakse.**

Sissejuhatavad küsimused:

- Kas soovite enne intervjuud minu käest midagi uurimuse kohta teada?
- Kuidas Teie klubil praegu läheb üldiselt? Mitte konkreetselt sportlike tulemuste mõttes, vaid üleüldse.
- Millised on Teie igapäevased ülesanded või peamised vastutusalad klubi juures?
- Millised on klubi eesmärgid käesolevaks hooajaks?
- Millised on klubi eesmärgid pikemas perspektiivis? Ka palliplatsivälised eesmärgid.

I uurimisplokk

- Kui kaua olete oma klubi juures säärast kogukonnapoliitikat ajanud?
- Millest sündis idee kogukonna kui sellise loomiseks ja arendamiseks?
- Sisuliselt on tegemist fännide ühendamise ja kaasamisega, mis teistes klubides on enamjaolt fännklubina käsitletud. Mis vahe on teie arvates kogukonnal ja fännklubil?
- Kuidas olete senise kogukonna töö ja arenguga rahul?

II uurimisplokk

- Milliseid muutusi või arenguid olete klubi juures märganud peale kogukonna loomist?
- Kui hästi hoiate end kursis ja millist rõhku panete publikunumbritele?
- Mis võib Teie arvates mõjutada publiku staadionile tulekut?

- Kuigi eelmisel aastal teie publikuarv pisut vähenes, on viimastel aastatel Teie publikuarv tegelikult jõudsalt kasvanud. Mis võivad olla Teie hinnangul selle põhjuseks?
- Sel aastal on Teie seniste kodumängude keskmine publikuarv minu andmeil 207. Kas hooaja algus on varakevadiste ilmade tõttu alati raskem?
- Miks on selle aasta algus kulgenud raskemini?
- Kuidas kaasata publikut ka n-ö väiksematele mängudele?

III uurimisplakk

- Kuidas on kogukond Teie klubi tegemistesse kaasatud?
- Millistena näete kogukonna peamisi funktsioone klubi juures?
- Millised on eesmärgid või ootused kogukonnale lähitulevikuks?
- Mida Te klubina kogukonnale ja selle liikmetele, teisisõnu ka fännidele vastu pakute?

Ma arvan, et minu poolt on see kõik ja olen väga palju kasulikku infot saanud. Kas sooviksite ise veel omalt poolt midagi lisada, mis antud töö kontekstis vajaks äramärkimist?

Suur tänu Teile ning loodan, et minu töö saab valmimisel ka kuidagi Teie klubile kasulik olla!

Lisa 2: Intervjuukava vabatahtlikele

Kirjutan lõputööd kogukonna teemal spordiklubi juures ja just FC Flora näitel. Seminaritöö tegin konkreetselt publikuarvu teemal, aga kuna sealt tuligi eriti tugevalt välja see kogukonnatöö olulisus, siis bakalaureusetöös uuringi põhjalikumalt just seda.

Töö eesmärk on selgitada välja, **millist rolli mängib spordiklubi arengus kogukonna loomine ja edendamine ning kuidas seda teha.**

Sissejuhatavad küsimused:

- Kas soovite enne intervjuud minu käest midagi uurimuse kohta teada?
- Millega te igapäevaselt tegelete?
- Kuidas leidsite tee jalgpalli juurde?
- Milline on teie seos jalgpalliga üldse?
- Milline on seos FC Floraga?
- Kas huvi jalgpalli vastu on tekkinud tänu mõnele pereliikmele?

I uurimisplakk

- Kui kaua olete FC Flora tegemiste juures olnud?
- Millest sündis idee vabatahtlikuna kogukonna tegemistes kaasa lüüa?
- Millised on Teie ülesanded vabatahtlike meeskonnas?
- Mis motiveerib inimesi vabatahtlikuna klubi tegemistes kaasa lööma?
- Kuidas olete senise kogukonna või vabatahtlike töö ja arenguga rahul?

II uurimisplakk

- Milliseid muutusi või arenguid olete klubi juures märganud peale vabatahtlike kaasamist?
- Mis võib Teie arvates mõjutada publiku staadionile tulekut?
- Viimastel aastatel kasvas Flora publikuarv tegelikult jõudsalt. Mis võivad olla Teie hinnangul selle põhjuseks?

- Sel aastal on Teie seniste kodumängude keskmine publikuarv minu andmeil 207. Kas hooaja algus on varakevadiste ilmade tõttu alati raskem?
- Millest võib olla tingitud senine vähene publiku huvi?
- Kuidas Teie arvates kaasata publikut ka n-ö väiksematele mängudele?

III uurimisplakk

- Kuidas on vabatahtlikud klubi tegemistesse kaasatud?
- Sisuliselt on tegemist fännide ühendamise ja kaasamisega, mis teistes klubides on enamjaolt fännklubina käsitletud. Mis vahe on teie arvates kogukonnal ja fännklubil?
- Milline võiks Teie arvates olla vabatahtlike peamine panus klubi tegemistesse?
- Millised on kogukonna eesmärgid lähitulevikuks?
- Mida vabatahtlikuks olemine inimesele annab ehk miks peaks vabatahtlikuna kaasa lööma?

Ma arvan, et minu poolt on see kõik ja olen väga palju kasulikku infot saanud. Kas sooviksite ise veel omaltpoolt midagi lisada, mis antud töö kontekstis vajaks äramärkimist?

Suur tänu Teile ning loodan, et minu töö saab valmimisel ka kuidagi Teie klubile kasulik olla!

Lisa 3: Intervjuude transkriptsioonid

Lisa 3.1: FC Flora kogukonnajuhi (KJM10) intervjuu transkriptsioon

Autori jutt on esile tõstetud rasvases kirjas ning intervjuueeritava vastused kursiivis.

Nii, aga ma vaikselt alustan siis. Alustuseks küsiks üldse seda siis, et ma lugesin välja, et .. Võin sind sinatada eks?

Ja-jaa, muidugi!

.. et sa oled Floras kogukonnajuht. Mis see kogukonnajuht endast kujutab, millised ta igapäevaülesanded on?

Sellega on nüüd niimoodi, et see on tegelikult ametinimetusega, ametikohana täitsa uus asi, et eee.. kolm aastat tagasi tuli siis esimest korda klubisse tööle eee.. inimene, kes.. kelle töö oligi klubi kommunikatsioon ja publikuarvu kasvatamine ja tema ametinimetus oli kommertsdirektor.

Ah-ah..

Jaa.. see sõna kogukond on viimaste aastate jooksul Eesti jalgpallis ühest küljest hästi selline märgiline sõna, hästi olulise tähendusega, hästi kandva tähendusega, hästi palju on selle ümber vahtu ja reaalselt tegelikult väga vähesed klubid.. ma ei hakka isegi vist arvu ütleva, aga jah väga-väga vähesed klubid tegelikult üldse teavad, mis asi see kogukond on, keda nad otsivad, keda nad lõimida tahavad ja kuidas seda teha. Kolme aasta jooksul, mis meil kommertsdirektor töötas, siis tekkiski nii-öelda tema töö tulemusena.. ee.. hakkaski publikuarv korralikult tõusma.

Mida see numbrites tähendab?

No kasv oli sisuliselt numbrite proportsiooni taustal võib öelda, et metsik. Ma kohe.. kohe otsin ülesse selle, kohe võtan ette, mul on see ühe sponsorpreseka peal kirjas.. 2010 – 203; 2011 – 274; 2012 – 227; 2013 – 336 ja 2014 – 747.. ehk siis kui 2012 tuli inimene tööle ja 227 oli nii-öelda stardipakk, siis lõpetas 747 peal. See aasta, kui ta lahkus, kukkusime 15%.. eeee, 663 peale. See ei olnud tema lahkumise põhjus küll.

Korraks jäi siis see koht nagu tühjaks või..?

Ei-ei, selles mõttes, et mina olin tema assistent, ma olingi eelmise ametinimetuse järgi kommertsdirektori assistent jaaa.. ma ütlesin oma siis toonasele ülemusele juba 2015 hooaja alguses, et me võime teha sellel hooajal ükskõik mida, aga me kukume.. Sellepärast, et kui eelmisel hooajal oli kasv ligi 100%, siis sellise kasvu foonilt ei ole mõeldav, et see jätkub.. Me kukume igal juhul sellel aastal. Siis oli meil siin igast erimeelsusi ja arutelusi, aga ütleme nii, et minu see.. mm, nii-öelda kibe.. kibe prohvetlus sai tõeks eksju, aga keegi poleks oodand, et ta nii karmilt toimub see kukumine, sest tegelt me tegelikult 2015 aastal panustasime reklaami umbes kaks korda rohkem raha.

Kas 2015 ametlikud publikuarvu numbrid on ka juba teada?

See ongi see 633.

Ah-ah, sest peale esimest vooru oli teada, mis ma leidsin nagu avalikult, aga peale nüüd hooaja, ma selles mõttes seda..

Jah, 2015 keskmine publikuarv ongi 633. Aasta varem oli 747, et 15 prossa on kukumine.. ja nagu ma ütlesin, siis selle langeva publikunumbri taustal me tegelikult panustasime umbes kaks korda rohkem turundusse ja reklaami, aga tulemused olid miinuses..

Mhm, aga kas on ka teada näiteks, kui 2014 oli parimal päeval oli 2610 inimest mängul Kalju vastu, siis palju näiteks sellel aastal see parim mäng oli?

See number on teada, kui ma nüüd mõtlen, kus kohas ta mul olla võib siin tabelis kirjas.. Eee, nii palju ma saan juba siia enne selle faili leidmist öelda, eeeet.. 2000 piir jäigi meil sel aastal alistamata, et .. 1900 kopikatega või 1800 kopikatega oli, ma praegu kiirelt ei leia neid üles. Me ei alistanud 2000 piiri isegi ühelgi derbyl ehk siis kaks kodumängu Kaljuga, kaks Levadiaga, kusjuures ilm oli hea, mängupäevad olid head – nädalapäevad olid head, aga ei tulnud miskipärast..

Aga kui minna edasi siit selle kogukonnajuhiga, siis selles suhtes kogukonnajuhhi töö hetkel ongi praktiliselt võrreldav kommunikatsioonijuhhi või turundusjuhi tööga, et sise- ja väliskommunikatsioon kõik..?

No siin oligi, et eee.. mmm.. kui nüüd see kommertsdirektor meilt siit lahkus, eks teda meelitas ka väljakutse – ta on nüüd Paide Linnameeskonna juht – ehk et ta saab ehitada klubi nullist eksju, mida ta siin teha ei saanud.. kindlasti oli see talle nagu väga motiveeriv pakkumine, et, et.. kui tema lahkus, oli selge, et midagi muutma peab, sest me olime elanud nagu kiirraenu meetodil – me olime kiirelt saanud selle publikuarvu kasvu kätte ja need viljad ära söönud,

aga kuidas nagu mingi püsikindel lahendus või struktuur luua, mis oleks jätkusuutlik.. no seda ei olnud olemas ja kui me vaatasime tagasi sellele kogukonna jutule, mida me olime turunduse kõrvalt siin rääkinud, siis.. siis, paraku jutuks ta oligi jäänud..

Kui suur Flora kogukond üldse on?

Sisemine kogukond ehk siis nii-öelda, mida me kutsume omakeskis klubipereks, on siis alates noormängijatest, nende lapsevanematest, mängijad, töötajad, sponsorid.. jaaa, ja.. püsifännid, kes siis istuvad siin üleval viies sektor.. on 2000-3000 inimese vahel, see on siis meie see sisemine kogukond, kes on alati..

Ja kes on ka ametlikult, sest fännilist teil on ka olemas? Et kui keegi tahab fänniks hakata, siis ta peab liituma..?

Ei, sellesmõttes me fänluse juures üritame nagu väga selgelt hoida eemal sellisest sõnast nagu ametlik..

Et jätta neile nagu vabad käed..?

Jah, just! Sest Flora fännid suhtlevad klubiga tihedalt, sest klubi president annab isiklikult neile kaks korda aastas aru, enne hooaega ja peale hooaega.. Fännid võivad kõike küsida, neile räägitakse kõike, aga-aga .. jah me väga selgelt hoiame eemal sellise sõna nagu „ametlik“. Viies sektor.. klubi sai 25, nemad said 15.. niiet 2000 tulid nad kokku, seega nad on Eesti kõige järjepidevam ja Eesti kõige suurem seltskond jalkatribüünidel siis.. ja kuna ma tean, ma ise ka nende hulgas siia tööle tegelikult ka sattusin, siis ma tean, et see liitumine käib hästi orgaaniliselt..

Et oled-oled ja siis ühtäkki juba kuulud..

Just, et kedagi tagasi ei lükata ja üldiselt on niimoodi, et kui inimene liigub siit küljetribüünilt mäng-mängu haaval sinna otsa poole, siis.. „viuuuhh“, ta ühel hetkel imetakse sinna hulka ja viimastel aastatel on hästi mõnus olnud vaadata pea igal mängul uusi nägusid ja uued näod jäävadki käima. Vot, ja siis ühesõnaga kogukonnaga tegelemine, kuna me saime aru, et me turundusnõksudega enam ei meelita inimesi, siis..

Need on nagu juba kasutatud nipid siis?

Jaa, just! Turunduslikud võtted ongi nagu alati sellised, eriti just sellise emotsiooni müümise kontekstis, et sa saad seda kasutada.. ee.. turundusnõkse saab küll kasutada korduvalt, aga neil peab olema regeneratsiooni aeg, ehk ühte nõksu sa saad kasutada aastas korra ja

järgmine kord võibolla jälle aasta-paari pärast, sest need lihtsalt väsivad ära. Nii, et me saimegi aru, et turundusega me enam inimesi ei too.. juurde.. Kuhu pilk pöörata? Pöörame nüüd pilgu kogukonna poole ja esimese asjana, kui ma kuu aega tagasi selle uue ametikohaga pihta hakkasin..

See on alles kuu aega vana ametikoht?

Ametinimetus kui selline jah, aga mul hakkab jooksma kolmas aasta klubis. Igatahes esimese asjana ma tegin kogukonnaküsitluse, asi mida nagu ei olnud varem tehtud.. Tegelikult oligi.. olimegi ennast turundanud niimoodi, et me ei teadnud, kellele me turundame, me ei teadnud, mida me neile öelda tahame ja me ei teadnud, mida meilt oodatakse ja ma sain nädala aja jooksul suhteliselt soliidse valimiga suheldud, selle küsitluse teemal.. Küsisin kõike, alates sellest, kuidas .. mm, millist isiklikku seost inimene Floraga tunnetab? Kas ta tunneb ennast kogukonna osana? Kas ta tahaks rohkem kaasatud olla?

Umbes nagu ühes suuremas organisatsioonis või ettevõttes nii-öelda rahulolu küsitlus on..?

Just.. ja tulemused olid ühtaegu üllatavad, ühtaegu rõõmustavad, ühtaegu kurvastavad..

Mis seal üllatavat või kurvastavat siis näiteks välja tuli?

Üllatav oli see, et .. positiivselt üllatav oli see, et kui suur oli vabatahtlikkuse valmiduse marker, ehk et siis kui.. 2000 inimest on meil kogukonnas kokku, siis eee .. küsitlus läks laiali neist umbes 500-600-le ning neist umbes 300 vastas, siis see response rate oli nagu hästi kõva jaaa.. ja üllatas just see valmisolek vabatahtlikuks tööks. Negatiivselt selle sama asja juures üllatas see, et inimesed märkisid ära, et klubi ei ole nendega rääkinud, klubi ei ole kõnetanud neid ehk siis see valmisolek on olnud koguaeg olemas, inimesed on tahtnud olla ja on olnud alati valmis olema rohkem kaasatud. Negatiivsena tuli veel välja see, et meile endale hästi vinge ja ja.. kordaläinuna tundunud kommunikatsioon ei olnud nagu töötanud. See tuli välja sellistest lihtsatest asjadest, et näiteks üle poolte polnud kuulnud meie eelmise aasta toetajakaardi projektist, millele me panime suured lootused ja mis tegelikult nagu haledalt läbi kukkus.. Omast arust me hoidsime seda nagu mõnusalt pildis ja reklaamisime seda pool hooaega tegelikult nagu pidevalt jne jne. Teadsime, et toitlustusega polda rahul.

Aga mida positiivset küsitlusest välja tuli?

Mis oli eriti julgustav ja-ja rõõmustav, oli see, et pea 90% vastanutest tunnevad ennast klubi osana, on uhked selle üle, et nende laps näiteks käib Floras trennis, lapsed ise on uhked, et

nad käivad Floras trennis ja hästi rõõmustav oli see, et peamise põhjusena, miks inimesed tunnevad seotust Floraga oli see, et jagatakse Flora väärtusi.

Mis need väärtused on?

Sellest samast sponsorpresentatsioonist saan välja tuua 7 punkti eksju, mida me siis.. mis meie visioonis on välja toodud väärtustena, on lojaalsus, ausus, distsipliin, tööarmastus, kirg, kompetents ja tervis. Ja inimesed on need väärtused omaks võtnud, see oli väga rõõmustav.

Aga millised muutused plaanis on või mida te näete nagu, mida muutma peaks? Mis eesmärgid tulevaks hooajaks on, et nüüd näiteks see publikunumber uuesti üles saada?

No nüüd ongi.. kuna sai välja öeldud see, et me oleme kiirraenumetodil elamise aja ära elanud, siis nüüd tuleb hakata tegema seda vastikut tööd, mis nagu aeglaselt tagasi toob. Kui ma käisin Jalgpalliliidus üleval korrusel aastalõpu kokkuvõtet esitlemas, siis .. ja kaitsmas neid kukkunud numbreid, sest liit teatavasti esitab ju ka teatavaid nõudeid, siis ma seal ütlesin ausalt välja, et väga tõenäoline on, et sellel aastal me jääme kas püsima samale tasemele või pigem kukume. Selle põhjus ongi see, et me pöörame pilgu staadionilt väljapoolt siia sissepoole ja räägime oma inimestega ja järgmised sammud ongi, või-või need, et mmmm, eee.. nende inimestega rääkimisel.. eee.. teha neile endale ka selgeks nagu see, mida nad seal küsitluses võibolla endale teadmata väljendasid ehk, et me oleme mitte.. mitte osaihing FC Flora, vaid me oleme jalgpalliklubi FC Flora ja me oleme Sinu klubi ja sammud konkreetselt selle jaoks on.. esimene samm on mul käimas, see on see sama vabatahtlikuse marker, mille kohese ärakasutamise vajadust ma tugevalt tunnetasin..

See võib siis tekitada ka inimestes tunde, et siis kui neid kaasatakse siis nad tunnevadki, et.. et nad on osa klubist..

Just.. ja vastupidi kui nad on avaldanud läbi küsitluse arvamust ja neid ikka ei kuulataks, siis oleks see nagu pettumus. Nüüd viimaste nädalate jooksul olengi selle vabatahtlikkuse asja käima pannud, tulemused on täiesti pisarateni toredad ja tänagi mul tuleb inimene, kelle ma tahan panna vabatahtlike pealikuks. Mul on olemas juba inimesed, kes hakkavad tegelema reklaamidega nii siin kui ka harjutusväljakutel.. Lapsevanemate hulgast on olemas inimesed, kes hakkavad olema turniiride ja laagrite juures valmis, eile sain enam-vähem lukku sponsoritega selle, et anname siis klubi poolt vabatahtlikele spetsiaalsed vabatahtlike vormid, et nad paistaksid teiste seast silma.

Sellega tahate, et neil tekiks endal tunne, et nad eristuvad teiste hulgast?

Just, et nad paistaksid teiste inimeste seast silma seal tribüünil ja see tekitaks neis endis ka selle tunde ja et nende vormid on siin klubis ja et neid pestakse siin pesumasinas nagu meeskonna vorme.. ühesõnaga, et nende eest hoolitsetakse. See on nagu esimene asi, mis läheb käima.

Ja mis sealt edasi?

Edasi lähme sealt laste juurde, sest et .. ee.. sest, kuigi me ei taha nagu selliseid banaalseid turundusnõkse.. üritame pigem nagu vältida selle kogukonna töö juures, siis paraku nagu on selge turundusloogika see, et tee lapsevanemateni käib laste kaudu ja.. aga noh, meil on siin enda vabanduseks öelda, et me ei müü neile coca-colat ega komme..

Vaid see tuleb neile kuidagi nagu kasuks..?

Just, et.. et me lähme laste juurde ja eelmisel aastal täiesti soiku jäänud patroonide nädal on näiteks üks asi, mis läheb uuesti käima ja mille kontsept tuleb nagu täiesti uus.

Mida see patroonide nädal endast kujutab?

See tähendab, et igal noortegrupil.. meil on noortegruppe 27 äkki.. et igal noortegrupil on oma patroon Flora esindusmeeskonnast, kes käib regulaarselt nende trennides, käib nendega kohtumas..

Nagu mentor põhimõtteliselt?

Jaa.. käib nende küsimustele vastamas ja mängimas ja nende treeninguid läbi viimas ja ta teeb seda regulaarselt, iga kuu korra vähemalt. Ja, ja kõige sellega kaasnevalt siis pidevalt selgitab, mis temal on vaja, et need samad lapsed tuleksid teda mängupäeval toetama, miks temal on vaja, et need lapsed võtaksid kaasa oma vanemad ja sõbrad jne jne. Ja noortetreeneritele paneme hästi südamele, et nende võimuses on samuti niimoodi sidusalt või tugevalt integreerida lapsi ja tuua nad tribüünidele.

Mis on see sõnum või idee, mida nad nagu peaks või mida nad rõhutavad, miks peaks üks Flora kasvandik tulema esinduse mängu vaatama?

Seal on mitu asja.. kui lähtuda nüüd nendest väärtustest, mis ma loetlesin, seal seitsmes punktis oli esikohal lojaalsus eksju ja ja tööarmastus, ehk siis selle noore jalgpalluri jaoks, kes on seal näiteks 9-10 aastat vana, tema jaoks on seal käia Flora esinduste mängu vaatamas, sisuliselt, sisuliselt .. noh kuigi ta võibolla ise endale seda ei teadvusta, siis tema jaoks on see töö, mis aitab tal areneda.

Milliseid kommunikatsioonikanaleid te üldse kasutate, et, et teavitada siis nii-öelda potentsiaalseid mängude küllastajaid oma mängudest? Mitte siis ainult püsifänne, vaid ka siis uusi inimesi..

Ee.. no meie kõige kõvem või ütleme nii, et meile meeldib mõelda või meile meeldiks mõelda, et meie kõige kõvem kanal oleme meie ise, ehk siis me kasutame neid kanaleid, mis on meie käes olemas ja mida kontrollime meie ise – sotsiaalmeedia, koduleht.. ütleme, põhimõtteliselt kõik, mis.. kõik elektroonilised kanalid, kust kaudu me saame kellelegi naha vahele pugeda, seal oleme me olemas.

Kas igaks mänguks on eraldi Facebookis tehtud nagu mängu event ka?

Jaa, see on nagu olnud pidevalt ja selle ütleme, kuidas ma ütlen.. õõõh, see nii-öelda attendi number ei ole kunagi olnud see, mis meil nagu siia tuleb eksju, aga sellise korrelatsiooni me oleme umbes kätte saanud, et ühe Facebooki attendi kohta tuleb staadionile 3 inimest ja selle me oleme siin veaprotsendiga 10-15 saanud enamvähem selgeks, et kui meil on 300 inimest attendis, siis on neid 800-900 tegelikult tribüünidel ja kui on 100 attendis, me teame, et ei ole neid üle 300-400-500 oodata ehk jah, et Facebook on peamine, see on ka nagu täna suhteliselt paratamatu, sest kõige kiirem, kõige kergemini visualiseeritav kanal ta on ja kui sa oled Facebookis aktiivne ja tegutsed seal läbimõeldud ega ei uputa oma seina seal mingi rämpsuga, vaid ajastad ja mõtled väga hästi läbi, mida sa sinna postitad ja mõtled, et nii – nädalapäev on selline, inimesed on nüüd seal, teevad seda , see kellaaeg läheb üles.. näiteks praegu on kell 11.33, praegu on nagu hästi nõme aeg midagi postitada, sest inimesed on töös. Kõige parem aeg midagi üles panna on 1-2 vahel lõunal, sest inimesed tulevad lõunalt ja siis on kontoris see *näitab laua taga lösutamist* aeg. Facebookis oleme me ostnud ka reklaami, selles mõttes, et noh, postitused tõuseksid üles poole ja kuvataks neid rohkematele inimestele, aga noh, seda oleme pigem teinud ütleme suuremate mängude eel, sest kuna.. kuna.. üks asi, millest me oleme hoidunud on osta laiike raha eest, sest ... hmmm, kuidas ma nüüd ütlen.. sest klubi sisemine eetika ei luba seda. See, kui keegi kusagil vajutab käsu peale „like“, siis see ei anna meile midagi tegelikult.. see annab mingi välise näilise rahulolu kellelegi. Näiteks meil on Facebookis praegu 8300 kopikatega jälgijaid ja kõik on tulnud nii-öelda orgaaniliselt, samas kui üks konkurentklubi variamatult ostab endale reklaami ja ostab endale laiike ning neil on kaks korda rohkem jälgijaid kui meil, aga publikunumber ikkagi meie omani ei küündi..

See ei ole saladus, et see on Nõmme Kalju?

Jah, see on Nõmme Kalju.. Ja no siis on muidugi sellised toetavad tegevused, mis toetavad sotsiaalmeedia tegevust, mis.. kus mingi asja üles panekust otsest tulu ei tõuse. Nad ei ole kuhugi kutsuvad, nad ei ole midagi määravad, nad ei ole mingid asjad, millest vaatajad või klubi mingit otsest tulu peaks saama või ootama, aga igaiüks neist on nagu kivikene müüris..

Need on siis nagu pigem sellised teavitavad sõnumid?

Jaa, just! Et olla lihtsalt pildis, et olla olemas.. et ühesõnaga seda, seda eesmärki siis toetab näiteks Instagram ja seda eesmärki toetab TV Flora Youtube'i kanal, mis on nagu jalkaklubides konkurentsitu.. meil ei ole selles vallas konkurenti. Kolm aastat on seda tööd nüüd tehtud ja.. mmm.. mängueelsed, mängujärgsed intervjuud, suurematelt mängudelt veel erilõigud jne.. Et, et inimesed on sellega juba harjunud, inimesed on harjunud, et mmm.. Floras sees toimuvat kajastatakse nagu noh.. hästi tihedalt ja hästi avalikult ja, ja paari-kolme minutiline videoklipp on tavaliselt oluliselt mõjukam kui mingisugune pikk artikkel. Kuigi teeme ka artikleid.. Minu enda huvi ja nii-öelda leivanumber ongi pikad intervjuud inimestega, kuna ma toimetan neid mängukavasid ja 2 aastat oligi see minu põhitöö siin klubis, et siis eee.. see on nagu asi, mida mulle meeldib teha, aga samas ma annan endale aru, et ma ei saa sellega üle pingutada, sest inimesed muidu väsivad sellest mingil hetkel lihtsalt ära.

Et siis need peavad olema nii-öelda vajalikud, neil peab olema väärtuslik sisu? Nagu näiteks intervjuud, mis ma lugesin just kahte pikka interjuud Luigendi ja Indermittega..

Just-just! Et siin tuleb samamoodi lihtsalt aduda, millal midagi on vajalik.. Sellega me saime eelmisel aastal hästi hakkama, sest praktiliselt iga mängukava persoonilugu trükiti meedias ära.. kas Postimehes, Delfis, ERR-is.. nad siis retiražeerisid seda ja see siis omakorda toob siis üldist tähelepanu klubile, see on odav.. või noh, mis odav, see on võimalus tasuta olla Floral pidevalt pildis, olla inimestel huulil.

Kui nüüd vaadelda või või mõelda niimoodi täiesti neutraalse, objektiivse inimesena siis ja mitte ainult Florast lähtuda, siis millised tegurid üldse võivad mõjutada inimeste staadionile tulekut või mängude küllastamist?

See oli küsimus, mida ma seal küsitluses ka küsisin.. aga sealt niimoodi otseselt teatava moonutusega pilti niimoodi ette ei saa, sellepärast, et ma küsisin ikkagi nagu oma inimestelt eksju. Aga, aga mingisuguseid loogikaid võib sealt aimata.. Hästi, eee.. kirvega lööduna, kirvega öeldud on see, et kui inimesel ei ole huvi jalgpalli vastu ja kui inimesel ei ole huvi

Eesti jalgpalli vastu, siis ta staadionile ei tule.. AGA, kui inimesel on.. mm.. oma lähiringkonnas inimene, piisab ühest mõjurist, kes toob ta korraks staadionile, siis väga suur hulk nendest inimestest jäävad käima, sest et kurat see foon, mis Eesti jalgpalli kohta üleval oli, see ei vasta tõele! Kurat, mängu oli, rahvast oli, fännid tegid püro, laulud käisid, süüa sai, kurat võitsid ka veel – täitsa timm oli raisk, lähen järgmine kord veel! Seda on nagu hästi palju näha.

Kas klubi edu ja tulemused mõjutavad ka oluliselt?

Eee.. mmm..

Kui nagu rääkida fännide tasandil.. Mitte otseselt Flora, aga kui.. ma ei oska öelda.. näiteks Paide Linnameeskond kaotab, siis kas see mõjutab sinu isikliku arvamuse järgi nagu, et fännide staadionile tulekut näiteks?

Sellega on vist niimoodi, et mida väiksem klubi, seda valusamalt see lööb, sest et .. ma olen ise ju eland Viljandis ja kogu selle suve valutasin Flora kõrvalt kaasa ka Tulevikule, kes lõpuks välja kukkus, eksju.. Seal oli väga hästi näha muidugi, et seal lasti see potentsiaal, mis oli kogukonnas või linna inimestes olemas nagu raisku, et uinuti ära sellest hooaja esimese poole edust.. Aga seal oli hästi näha, et kui meeskond tõusis Premmi (Premium Liiga), siis 350, 400, 500 inimest Viljandi kohta on nagu ülikõva number, oli pidevalt staadionil, aga hooaja teises pooles, kui tulemused hakkasid kukkuma ja sinna juurde ka see, et klubi oma inimestega ei rääkinud, siis nad hakkasid järjekindlalt kukkuma hooaja lõpus, et hea kui 200 tuli täis.. Seega väiksemaid klubisid jah, paraku see edu mõjutab. Flora puhul ma seda ei näe, sest tal on puhtalt oma suuruse tõttu paljusid inimesi oluliselt lihtsam kõnetada ja.. ja nagu need numbrid need ka näitavad me oleme viimasest neljast aastast olnud tõusus ja esimene edukas aasta oli 2015, kus me siis realselt aga kukkusime, sest me olime oma turundusega selleks hetkeks jõudnud nagu niisugusesse punkti. Aga publikunumber oli meil pidevalt tõusus ja tõusis ka siis, kui me olime näiteks neljandad – kohutavalt pettumust valmistav hooaeg, mis siis seal tipnes peatreeneri vallandamisega ja esimest korda siis 20.. esimest korda üldse klubi eksistentsi jooksul jäi klubi ilma eurokohata 2013 aastal. Aga noh see nüüd, et see 2015 aasta meile nii edukas oli, et meil õnnestus sellise noore koosseisuga võita, meil on ainult kaks leegionäri klubis, et.. et sellelt foonilt ja sellelt foonilt, et ajakirjandus väga positiivselt nagu kajastab seda, seda tiitlivõitu tuues välja just selle, et tegemist on oma kasvandikega, oma noortega, et noored poisid.. See kindlasti aitab meil kaasa jah.

Aga kas järgmiseks hooajaks on nagu sellesmõttes mingisugune numbriline eesmärk või pilt ka, et palju võiks siis olla või oleks lihtsalt hea, kui see number jääks vähemalt püsima või ..?

Eee, jah.. no sina, kuna sa selle looga ei lähe ajakirjandusse, siis ma võin selle vist öelda sulle välja eksju..

Jah, see jääb ainult töö tarbeks.

Eee, kuna ma ütlesin Liidus hooaja lõpu tulemuste kaitsmisel välja selle, et publikunumber 1000, mis sai 2 aastat tagasi siis turundusdirektori poolt välja öeldud, mis oli tegelikult nagu üle pingutatud ja ajendatud sellest meedia kiidulaulust, mida meedia laulis sellele suurele hüppele.. et see sai nagu rumalalt välja öeldud, siis see.. see ei ole reaalne täna. See ei ole reaalne mitte ühelegi Eesti jalgpalliklubile ja võtsime eesmärgiks sellel hooajal 800 saada keskmine, et pöörata tõusule tagasi ja tõsta keskmist umbest 170 võrra mängult, mis tähendab seda, et me peame hakkama tõstma.. ee, väikeste mängude publikut, mitte lootma ainult derbydele, mis kergitavad selle ülesse, vaid et me peame tooma inimesed staadionile ka Infoneti ja Paide ja ja Pärnu vastu.

Selle kohta ma tahtsingi nagu küsida ka, et kas.. kas üheks võimaluseks klubil olekski teha nagu, nagu iga mäng millegi läbi eriliseks, et.. et sellesmõttes, et kui tuleb mäng mitte nüüd Kaljuga, vaid tuleb mäng näiteks Sillamäega, et kas siis on mingi konkreetne sõnum või nii-öelda fookus või idee, mida saab kommunikeerida, et muuta iga mäng eriliseks, et miks peaks publik tulema staadionile?

Kahjuks jah, Kaljut on lihtne müüa eksju.. ütled sõna derby ja inimesed juba tulevad, et et meedias hoitakse ju seda nädal enne juba üleval ja ja.. oleme ka selle peale mõelnud jah, aga, aga selleks hooajaks on meil plaanid nüüd juba paigas.. eee, tulevad erimängud kaks korda hooaja jooksul, tuleb meil asi, mida me oleme kaks korda juba tegelikult teinud ja mis ongi sihitud just väiksemate mängude peale, on grillimängud ja see tähendab siis seda, et piletiraha sees on siis jook, tasuta ports toitu, poolajal siis mingisugune meelelahutus.

Kuivõrd üldse jalgpalli nii-öelda välistingimustes toimumine võib mõjutada publikuarvu võrreldes sisetingimustes toimuvate spordialadega, et kas nagu korvpalli puhul võib eeliseks teatud puhkudel olla see, et mäng toimub sisetingimustes?

JAH! See on paraku Eesti.. mmm, õnn ja needus see.. see kliima, eksju, et meil oli siin ülemöödud aastal või möödud aastal Delfi ajakirjanikuga väga tõsine konflikt, millest siis

arenas omakorda konflikt Eesti jalgpalli ja Eesti korvpalli vahel, eksju, see publikunumbri teema.. ja siis mind ajaski isiklikult nagu väga rängalt kettasse see suhtumine, et „mida kurat, et karika poolfinaal, Kalju ja Flora mängivad raisk ja mingi 400 inimest on tribüünidel“. Ma olin ise sellel päeval tööl, kõige ülemise tasandi peal filmisin mängu ja vihm sadas seinana, täiesti jääne vihm.. inimesed olid roninud kõik selle alumise tribüüni nende klaasseinte äärde, et kuidagigi ellu jääda mängul ja siis mingisugune kuramuse Märt Roosna kirjutab Delfis, et jalgpall on perses, sest karika poolfinaal saate aru ei huvita mitte kedagi..

Seda mängu kandis siis samal ajal kusagil üle ka?

Jah, ja meil oligi siis tõsine sõnasõda Facebookis noh nii isikute pinnal.. Aga paraku see on nii jah ja no ei ole midagi teha. Siia juurde tuleb see veel, et täna veel, ma julgen öelda, et täna VEEL, on korvpall Eesti spordipublikule ikkagi südamelähedasem kui jalgpall, millel on konkreetsed põhjused, mis lähevad ajalikku tagasi eksle.. Jalgpall lammutati ju ära, korvpall oli Liidu ajal spordiala number üks, polnud mingit kahtlustki ja see vaimsus on nagu jätkunud ehkki see kuvand natukene on murenemas, tänu sellele, et välismaalasi on palju ja jne ja muidugi see viimane EM ei tulnud ka kasuks, aga sellised asju juhtub.. Aga see jah, et ühte spordiala mängitakse olenemata ilmast alati õues ja teist olenemata ilmast alati toas, selles ei ole kahtustki, et Saku Suurhalli tuleb 3000 inimest koondist või Kalev/Cramot vaatama iga ilmaga, sest seal on soe, seal on valge, aga kui meil sajab derby päeval rahet ja teeb seda tund aega enne mängu, siis on selge see, et noh, meie publikunumbri prognoos on kõik vastu taevast. See on muutumas, aga jah, sellega korvpall teeb praegu meile väga selgelt ära, selles pole mingit küsimustki..

Aga milliseid lisateenuseid klubi mängu.. mängudel ja mängupäevadel võiks veel pakkuda, mida publik hindab? Ma mõtlen nagu toitlustus, vaheajashowd..

Eee.. nüüd ongi, Flora inimesed on kolme aasta jooksul, mil sellega on sihikindlalt tegeletud, on ära harjunud kahe asjaga: on ära harjunud meie mängukavadega, mis on siis liigas ainukesed sellised, löömatud, konkurenditud, värvitrukis 16 lehekülge minimaalselt, nagu omaette ajakiri.. Toitlustusega, toitlustusega ma paraku ei saa seda öelda, sest sellega ei olda ammu juba rahul, et, et see kallis õlu ja kuivand viineripirukas ei ole nagu see, mida meisterklubi peaks pakkuma..

Aga liigas üldiselt sinu arvates publik võib pidada seda oluliseks, et oleks toitlustus..

Jaa, kahtlemata, absoluutselt! Esiteks on see Liidu poolt nõue juba, et peab olema toitlustus, et peab olema toitlustus ja peab olema eraldi toitlustus võõrsil- ja kodufännidele, et nad ei satuks kokku, aga.. jaa muidugi on oluline, sest kui ma ise ju käin ju vaatamas ka kõigi teiste klubide mängu nii kodus kui võõrsil, et lihtsalt kursis olla asjadega, et, et käisin vaatamas Viljandi mängu ja ja fännina mind ajas täiesti pöörde, kui ma avastasin ühel hetkel, et sa vana raisk, Viljandi müüb kiluvõileiba ja heeringavõileiba puhvetis, et no see oli nagu „muahh“. Tallinna Kalev kui oli kõrgliigas, müüsid suppi iga mäng ja võileibu ja igasugu asju ja meie oleme siin ikka oma kuramuse küüslauguleivad ja kuivand viineripirukad. See on asi, mis inimestele on oluline ja millega nad ei ole rahul ja mis ajab neid närvi. Ja noh, muidugi need poolajamängud, et et võimalus midagi võita

Ka võimalus saada võibolla tähelepanu keskpunkti..

Jaa, just, et saame kasutada neid poolajamänge siis ka nii-öelda sponsoritele välja pakkumiseks ja sponsorid on väga õnnelikud, et nad saavad oma tähelepanu sealt, nad panevad mingeid auhindu välja jne, mida me siis juba enne mängu reklaamime, et tule kohale ja see mäng ja võid võita selle või loosime enne mängu selle välja või loosime poolajal selle või tolle välja ja see on oluline jah.

Kas esindusklubi mängijatele ka kuidagi kommunikeeritakse seda või noh, teadvustatakse kuidagi, et publik tuleb nüüd vaatama, et rahvas on kohal, täna on palju rahvast, et pingutage, pingutage rohkem..

Eeei, sellesuhtes, et klubitasandil küll mitte, et et see on nagu asi, millega neid ei koormata, et nemad peavad ühtviisi hästi mängima nii 3000 inimese ees kui 25 inimese ees kuskil Sillamäel või Paines, aga mängijaid ise.. ise on, see on viimaste aastate areng, see on nagu nende enda kasvamine olnud, et kuna publikuarv on kasvand, selline valjuhäälna kaasaelamine on kasvand, siis nad on nagu aru saanud, et kurat see annab mingit jõudu juurde ja siit on aina rohkem näha nagu seda, et väravat ei tähistata kuskil keskringis omaette, vaid esimese asjana spurditakse tagant otsajoone juurest fännitribüüni ette rusikaid raputama ja selliseid emotsionaalseid hetki on väga palju olnud.

Kas ja kuidas või tegelikult kas või kuidas piletihinnad ka võivad publikuarvu mõjutada?

See on tegelikult hästi selline huvitav teema nüüd, et üks asi, mis .. kui sai nüüd selgeks, et ma pean need ülesanded üle võtma ja tegema nüüd teistmoodi, tegema omamoodi, siis esimene

asi, mis ma ütlesin, on see, et me lõpetama ära tasuta piletite jagamise, mida me kolm aastat tegemine.. eelmisel aastal eriti raevukalt ja nagu näha, publikuarvult kukkusime.. Statistika näitab, et sa võid jagada tasuta pileteid, sa võid jagada poolpileteid, aga endiselt kõige rohkem ostetakse täispileteid. Enamus inimesi tuleb ikkagi täispiletiga staadionile.

Mis tavaline Premium Liiga piletihind on?

See on klubiti hästi erinev. Nõmme Kaljul on näiteks, kui sa ostad koha pealt on lausa 10 eurot.. See on ka põhjus, miks ma mõni kord olen jätnud vandudes minemata, sest no ma ei hakka ju 10 eurot.. Piletilevist.. mul ei ole aegagi, lähed väravasse ja siis tahetakse 10 eurot. Floral on aastaid olnud täispilet 4 ja sooduspilet 2, uuest aastast on 5 ja 3 ehk tegime sellise marginaalse tõusu, et see inimestele haiget ei teeks, aga.. aga, samas, et sellele infrale ja väljakuhooldusele ja mängupäeva korraldusele kuluvad kasvõi paartuhatki aasta jooksul tagasi teenida. Ja ja tasuta piletite jagamine devalveerib kogu selle ürituse sisulist väärtust..

Et tasuta piletite jagamine siis publikuarvu ei, ei.. kasvata?

Ei, me jagasime meeletult pileteid möödunud, aastal .. nii Õhtulehe vahel, kui.. kui otsepostituste kaudu, aga meie publikuarv kukkus ikkagi.. Ehk siis see näitas ära selle, et tänavalt inimest mängule tuua – see aeg on läbi. Tuleb rääkida nendega, kellele see korda läheb või võiks minna ja tasuta sissepääs ei ole see asi, mis esmajoones meelitab inimesi tulema staadionile.

Miks peaksid üldse inimesed Premium Liiga.. või noh, Eesti jalgpalli vaatama tulema?

Eks seal peab ikkagi sisemine tahtmine ennekõike olema.. See on täpselt see sama asi, nagu ma paar lauset tagasi ütlesin, et, et inimene tänavalt võib tulla korra, aga kui tal kuskil sees mingit klikki ära ei käi, siis ta ei tule tagasi. Aga miks peaks tulema – positiivsed emotsioonid ja ja müütide murdmine, et.. et ma võin täiesti julgelt öelda, et viimaste aastate mängude põhjal.. mmm.. eelmise hooaja kõige põnevamad mängud minu jaoks ei olnud mitte ükski derby. Minu jaoks eelmise hooaja kõige põnevam mäng oli Flora-Paide .. Kamsi 86. minuti võiduvärav ja sellele omakorda tuli otsa see juubelimäng Tammekaga ja Kamsi viimase sekundi värav, et.. ee

Mängud on alati täis ootamatusi..

Mängud on täis ootamatusi ja see liiga tase on nii palju ühtlustunud, et absoluutselt kõik võivad absoluutselt kõiki üllatada, et need ajad, kui Lasnamäe Ajax sai Kalevi käest 13:0 tappa on lõppenud, neid ei ole enam. Niiet peakski tulema siis, kui on tahtmine veeta mõnus

paar tundi, saada sellest hea emotsioon, näha.. näha mõnusalt sportlikul tasemel võitlust, nautida poolajaprogrammi, olla sõpradega koos.. et noh, sisuliselt on see nagu kultuurne ajaveetmise viis. Sama hästi võiks siin istuda praegu Aivar Mäe ja põhjendada, miks ooperisse peaks minema.

Mida saaksid teised klubid teha, et väiksema publikuarvuga kes on näiteks Trans, Infonet, et käiks ka nende kodumängudel rohkem publikut?

See.. noh see on puhtalt minu isiklik arvamus, aga.. aga kuna ma olen nüüd kolmandat aastat selle asjaga niimoodi ninapidi koos ja ja saanud mõelda ja järeldusi teha, siis nii Transi kui, kui Infoneti kui Sillamäe, mis iganes, Pärnu, Paide jaoks ja tegelikult ka noh, Levadia jaoks, kes on võimas klubi, aga üks sitemate vaatajanumbritega liigas, eksju.. Varem või hljem jõuavad kõik selleni, et tuleb teha tööd inimestega, oma inimestega ehk siis et massiivsed turunduskampaaniad kusagil tänavatel, outdooris olles, väljas lehitada flaiereid, telereklaami osta.. see mingil hetkel võib tuua sellise järsu lühiajalise tõusu, agaaa.. kui selle taga ei ole seda nii-öelda päris suhtlust päris inimestega, kes tegelikult nagu.. kelles on see iva olemas või see idu olemas, mis siin tribüünil kasvama panna, siis ei saa sealt midagi.. ehk nad peavad rääkima kohalike inimestega.

Et edu toov on ikkagi selline kogukonna ehitamine?

Just, just, just.. Et väikestes klubides on see nagu paratamatu ja no seda enam, et kui see väike publik peab killustuma nii erinevate võimaluste vahel, et siin on hea näide kasvõi see, et kui Viljandis on Mulgikross, siis Viljandi mängul inimesi ei tule, sest seal on konkreetselt valida, kuhu poole nagu vajuda.. Või et kui Tallinnas on Õllesummer, siis on kõigil Tallinna klubidel persses eksju .. Et see on selline kultuuri kasvatamise küsimus ja kultuur saab kasvada ainult siis, kui kogukond kasvab, sest kogukond on see, kes kannab selle kultuuri edasi.

Lõpetuseks, et noh, uus hooaeg on ees.. esimene kodumäng peaks olema umbes 3 kuu pärast Tarvaga, Rakvere Tarvaga..

Kahe kuu pärast, märtsis..

Ja-jaa, ikka kahe kuu pärast.. Aga, et mis võiks olla see nii-öelda keskne sõnum või idee, mida kommunikeerida, miks inimesed peaksid tulema vaatma?

No hooaja esimesi mängu on alati sellesuhtes lihtne müüa, aga teisest küljest raske sellepärast müüa, et meil on hooaja kaks esimest mängu.. mõnikord isegi rohkem, olenevalt

aastast, Sportland Arena kunstmurul, seal on see tribüün kipakas, seinu ümber pole.. Olen ka ise seal seisnud seal hambad ristis, suu ja silmad lund täis ja vaadanud kuidas Kuressaarega maadeldakse ja lähed koju ja mõtled, mille kuradi pärast ma teen seda, miks ma käin seal.. aga lihtne on müüa sellepärast, et selle 3 kuuga või 4 kuuga, mis jääb kahe hooaja vahele, jõuab inimestes tekkida nälg ja igatsus ja seda on eriti lihtne kommunikeerida, et Flora on tagasi ja sellel hooajal veel tiitlikaitsjatena tagasi, samas koosseisus nagu me lõpetasime.. Ja sinna juurde muidugi kõik ilmastikust tulenevad hüved, et tasuta kuumad mustikasupid jne, et see nigelas ilmas kügelemine võimalikult meeldivaks teha.. Et sellesuhtes on hooaja esimesi mänge mõningas mõttes lihtsam müüa paradoksaalselt kui südasuviseid mänge.

Aga selge, sellega on ma arvan kõik ja suur tänu!

Selge, loodan, et sain kuidagi abiks olla!

Kindlasti!

Lisa 3.2: FC Flora tegevjuhi (TJM2) intervjuu transkriptsioon

Autori jutt on esile tõstetud rasvases kirjas ning intervjuueeritava vastused kursiivis.

Tere! Noh, nagu teile ka kirjutasin, siis lõputööd kirjutan nüüd siis kogukonna teemal ja spordiklubi juures, eriti just FC Flora näitel, kuna Flora on Eestis põhimõtteliselt kõige eeskujulikumalt seda praegult.. noh teinud võiks öelda..

Aga kas see teadmine tuli seda tööd kirjutades Floraga kokku puutudes või juba eelnevalt olid siuksed mõtted, et ..?

Eee, ei noh.. eelnevalt ütleme Flora kõigepealt võtta tööse tuli just selle pealt, et Flora.. Floral oli ainsana nagu konkreetselt olemas selline kogukonnajuhhi ametipositsioon, mis oli veebis vähemalt üleval ja noh Flora on ikkagi üks juhtivklubisid olnud mistahes pallimängualal, et..

Mhm.

Et selles mõttes see prestiižikus ja kõik langes Florale valik seetõttu juba.

Aga, miks üldse jalgpall..? Ma mõtlen, kas isiklik huvi on kuidagi või..?

Eee, ei ma ei ütleks.. Ma pole jalgpalli kunagi mänginud, mul vend mängib küll noortekoondises ja tänu sellele ma olen tugevalt kursis sellega, aga.. aga ei ma ise olen korvpalli mänginud ja noh jalgpall on ikkagi sellesmõttes nagu publiku.. publiku mõttes korvpalli kõrval teine selline tugev ala ja seminaritöö ma kirjutasingi puhtalt publikuarvu teemal – uuringi, et millised on mõjutegurid ja et miks publik tuleb, miks ei tule, mida nad hindavad, mis oleks mängul olemas jne.. Et, aga siis sealt seda tehes ma tegin intervjuu ka Tartu Ülikool/Rocki turundusspetsialistiga ja uurisin nende strateegiaid.

Kellega?

Ivo Hunt. Jaa siis.. Aga noh, eriti tugevalt tuligi mõlemast intervjuust tuli välja, et kogukonna arendamine on hästi tähtis..

Rakvere mees!

On Ivo. Jah, aga ta oli Rakveres, nüüd ta läks Rocki ja ta on Rocki turundusspetsialist.

Ei ta lihtsalt on Rakvere taustaga, koolis käind.

Aa, ja-jah. Et ee... ja siis ja noh valik nüüd langes Florale, kuna siin ikkagi on konkreetselt sellele kogukonnale pööratakse näiliselt vähemalt suurt rõhku ja... Ja, ja noh nii mina kui juhendaja arvasime, et oleks õige valik.

Kes su juhendaja on?

Minu organisatsioonikommunikatsiooni õppejõud Tiiu Taur. Vot, ja töö eesmärk ongi siis välja selgitada, millist rolli spordiklubi arengus üldse kogukonna loomine ja edendamine mängib, et nii klubi arengu seisukohalt kui ka pealtvaatajate kaasamise ja ja vabatahtlike kaasamise seisukohalt, et... Kuidas te soovite, enne intervjuu algust veel ise midagi küsida minu uurimuse kohta või huvitab teema kuidagi?

Eee, võibolla küsiks hoopis niimoodi kaugeleulatavamalt, et kui kool läbi, et kuhu edasi?

Veel ei tea.. No esimene asi on see, et ee... Tartus kolida tagasi Tallinnasse, kuna, esiteks ma olen siitkandist pärit, täpsemalt Sakust, ja noh, mul jäid siia kõik maha... noh alates sõpradest ja poolikutest töökohtadest jne, et pidevalt praegu pean nagunii sõeluma Tallinna vahet ja Tartusse ma läksin ikkagi puhtalt kooli pärast ja hariduse pärast. Et esimese asjana tagasi ja otsida töökohta ja püsiv elukoht uuesti siia saada ja... ja siis näis edasi.

Selge. Mmm, Marek ma saan aru, et kohtusite Marekiga siin samas toas.

Siin samas toas jah.

Et, siis mm... Eks ta mingisuguse sissejuhtuse, ülevaate juba andis, et siis ma ei tea, kas need küsimused, mis nüüd minule tulevad, on nad tõukunud või samad küsimused või?

Need on pisut teistsugused, kui temal oligi konkreetselt, miks tema arvates publik tuleb platsile või noh, et mida hindab, siis nüüd on nagu rohkem konkreetselt kogukonna kohta.

Mhm.

Õõ, ma alguseks küsiks üldse, kuidas klubil praegult läheb, mitte konkreetselt tulemuste seisukohalt palliplatsil, vaid üleüldse.

Eelmine hooaeg lõppes siis kümnennda meistritiitliga. Ai... ainsa Eesti klubina, siis jalgpalliklubina, on nüüd kümme tiitlit. Ee, edukas hooaeg ja mille põhjalt seati suuri

eesmärke, suuri lootusi ka algavaks hooajaks. Ee, selle hooaja algus tulemuste poolest, mängupildi poolest ei ole nendele lootustele hetkel vastanud, sealt ka need muremõtted, aga, aga, samas mingit katastroofi kui sellist ka ei ole, et... No meeskond on väga noor, keskmine vanus on väga noor, treenerkond on noor ja pinged pandi peale, osalt need ka võeti endale ise kanda need pinged ja... ja nüüd ongi see tulemus ongi selline, kuidas nende pingetega on toime tulnud, aga, aga veelkord, et niukest nagu, et nüüd on kardinaalselt vaja muuta ja parandada, et niukseid asju ei ole. See on palju rahumeelsem pikaajaline protsess. Ee, see, et me tegelt eelmine aasta üldse meistriks tulime... natuke ma võtsin seda enda jaoks üllatusena. Sellesmõttes, et me seadsime mõned aastad tagasi endale eesmärgiks sellise pikemaajalisema arengu ja... ei eeldanud, et juba meie pikemaajalisem areng edestab lühemas perspektiivis teiste klubide, konkurentklubide Levadia, Kalju lühemajalist perspektiivi.

Et see oli nagu pigem positiivne boonus?

Et, et nende mõte on see, et ruttu meistriks eks, et Eesti koondislased välismaalt tagasi, et välismaalased siia ja paljud suured palgad peale ja meistriks, et noh, me võtsime suuna oma mängijate arengu peale ja noormängijate peale, et vaatame, kui tuleb praegu, tuleb praegu ja kui ei tule on ka kõik hästi.

Et mitte nagu ühekordne projekt jah?

Ei, ei, et see ongi nagu pikemaajalisem ja siis sestap, sestap nagu... eee, ütleme, et ju on need mingismõttes praegused protsessid ka loomulikud, et, et, et... See väike tagasilöök on, see puudutab esindusmeeskonda, aga klubi laiemalt... Meil on üle seitse... 700 last – poisid, tüdrukud. Viimased kolm aastat me oleme siis noortesüsteemi kasvatanud umbes eelneva aastaga võrreldes umbes neljandiku, kuuendiku, viiendiku võrra ehk siis + 20%, +15%, +26% eelmise aastaga võrreldes rohkem lapsi eee... mis ei ole eesmärk omaette, et pigem see, et see näitab seda, et et, Flora hakkab nüüd jõudma optimaalse laste arvuni klubis, et sinna on veel natuke minna. Võibolla ma arvan, et siin ee... Tallinna kontekstis ta võiks veel sel aastal veel 100, järgmine aasta veel natuke, võibolla 150-100 juurde, et noh, siis on selline 900 juures jõudnud selle optimaalse arvuni, kus me saame hakata siis rohkem nagu ka kvaliteedile nagu rõhku panema ja emm... See aasta on suurturniiri aasta jalgpallis, Euroopa meistrivõistlused jalgpallis, et mõned aastad tagasi pidime tegema niuksed kampaaniad, et noh, et loosime tahvelarvuti välja, et tulge trenni, siis juba järgmine aasta oli ka suurturniiri aasta ja siis juba tuldi ise ja ja... Praegu ka meie treenerkond mõned aastad tagasi oli 8-9 ja nüüd nad on juba üle 20, et noh, see on kasvanud, et probleem ongi praegu pigem, et kuhu see

laps siis, kes tahab tulla jalgpalliga tegelema Floras, kuhu ta treenima panna, kas meil on nii palju väljakuid, sest see kõik on ju siin üsna kitsas ja et kas on anda talle hea treenernatuur, kelle alla ta võiks minna treenima, et need kaks aspekti pidurdavad või hoiavad seda asja nii-öelda optimaalsena ja aitavad stabiliseerida, et see oleks selline nagu mõistlik. Mm ja hiljaaegu soetasime selle üle raudtee oleva Kotka kompleksi, kus on kunstmuru...

See on see noortekoondiste staadion?

Ei, see on küll Kotka tänaval ka jah, aga on ka Kotka kompleks, Kotka hall, mis on... on Linnu teel. Ja see on, et oma noori paremini ära mahutada. Jaaa, et mmm...et kuidas klubil läheb, siis nagu mitmetahuline küsimus, et mis puudutab esindusmeeskonda, mis puudutab noortesüsteemi...

Millised eesmärgid käesolevaks hooajaks on, et kuhu selle hooaja lõpuks jõuda, et noh ütlesitegi, et võiks tulla ideaalis umbes 100 last juurde noortesüsteemi...

Ei, see ka nagu jällegi ei ole eesmärk, see on nagu loomulik pigem tulemus, et see juhtub ka, aga... Eesti meistriks tahame tulla jätkuvalt, Euroopas tahaksime jõuda vähemasti esimesest eelringist edasi, mmm... Ja sisuliselt ütleme nagu, see on nagu tulemusliku poole pealt, aga sisulise koha pealt siis... Eee jah, kogukondlikke suhteid tugevdada, juurutada ja tugevdada, arendada, tõsta seda, seda...tunnet inimestes, et et Flora on see klubi, et neis tekib selline võime ja tahe siia panustada.

Kui kaua te säärast kogukonnapoliitikat nii-öelda üldse klubi juures ajanud olete?

Noo, ikka eelmine aasta oli niukene kogukondlikud suhted, kogukonna teema justkui nagu sõnakõlks, mis koguaeg korrutati siin-seal liidu poolt, klubide poolt, noh Flora poolt, aga Flora me endi sees tõdesime koguaeg ka aasta lõpus, et noh, oli küll kogukondlik teema üleval, aga tegelikult jäi see meie kontekstis nagu sõnakõlksuks, et raputasime endale nagu tuhka pähe, et tegelikult plaanid olid suured ja me tegime vähe, et et...Marek oli klubis ka eelmine aasta, siis oli tal nigu kommertsdirektori assistendi ametinimetus. Kommertsdirektor kui selline klubist kui klubist lahkus, siis ülesanded jagasimegi mina ja Marek omavahel ära, et mina siis tegelikult võtsingi sponsoritega suhtluse enda peale ja Marek sõnastas oma ametinimetuse ise ümber – tahtis keskenduda kogukondlikele suhetele ja sealt tekkis ka ametinimetus, et näiteks Jalgpalli Liidus, et kui kunagi oli nagu kommerts- ja turundusosakond, see kaotati ära ja on praegu...

Avalikud suhted vist?

...ja koostöosuhted! Et see sõnastati ümber ja nüüd ka Mareki ametinimetus ja ülesanded ühtivad nagu paremini.

Sisuliselt on ju ikkagi tegemist nagu kogukonna juures nagu fännide ühendamise ja kogumisega, et...

Fännid on üks osa! Emm, Flora puhul on päris tihti räägitud ka nii-öelda ultra fännidest ja võibolla õlut tarbivast, suitsu tegevast, roppusi röökivast veidi karmima lapse kui väga...inimesest eksole, eee... Aga meil on ka meie enda lapsed, et et 700 last ja nende perekonnad – eeldame, et igal lapsel on kaks vanemat, et siis sealt on see... 1000-1500 inimest, paneme fännid juurde – 2000 inimest siis see kogukond keda me määratleme. Et siis, ennekõike ka suhtlus lapsevanematega, et sealt tekib hea... Ja nüüd, siis hiljaaegu, Marek käivitas siis, ee... vabatahtlike... vabatahtlike otsingud, et see kasvas välja sellest kogukonnaküsitlusest, et on lapsevanemate seas ja klubi fännide seas, kes paljud kattuvad – kes on lapsevanem, on ka fänn – et on kasvamas välja soov aidata klubi, panustada klubisse...

Olla ise tegemistes kaasatud ja?

Jah ja et siis sealt inimesed täitsid ankeedid ära ja oli päris palju inimesi, kes vabatahtlikuse alusel on valmis lööma klubi tegevuses kaasa. On see siis esindusmeeskonna mängu korraldamine, ma ei tea...fännitoodete müük, mängu pildistamine või ka justnimelt noorteturniiride, -laagrite läbiviimine ja aitamine seal erinevate ülesannetega, et noh need, kes mis vallas tahab panustada. Ja on ka olnud neid inimesi, kes...ma ei tea, oli üks lapsevanem, kes oli IT taustaga, kuulis, et meil on iga aasta selline hooajaeelne „Kohtumine Floraga“, kus klubi peatreener, tegevjuht, nüüd siis kogukonnajuht kohtuvad siis lapsevanematega, kõik saavad kirja ja võivad tulla – umbes 10% tuleb sellest, üks 60-70 inimest, esitavad küsimusi, me räägime tegemistest, nii klubis laiemalt kui ka noortesüsteemis ja siis sealt me ka seda vabatahtlikkuse asja tutvustasime ja kõiki muid plaane. Ja sealt siis, sealt juba võttis üks lapsevanem ühendust, kes on ise IT taustaga ja kuulis meie soovist tekitada klubi kaart, mis on mitte lihtsalt üks tükk plastikut, vaid ikkagi see, et tal on mingisugused omadused...kas on ta siis telefonisse integreeritud... Me ei saa küll kõigilt nõuda nutitelefoni, eksole, aga tuleb inimene mängule ja ta teeb väravas paneb vastu seda ja teeb püksi ja tal on ligipääs ja me saame aru, et ahaa, see on see inimene ja et tekib aastalõpus mingisugune profiil, et näiteks see inimene, käis kolmeteistkümnel kodumängul, ostis kaks paari putsasid sealt Sportlandi poest, et...Ja lapsed hakkavad tegelikult trennides märkima ka oma kohalkäimisi, et niimoodi aasta lõpus kohe näeme ära, et kes parem

kohalkäija – paar putsasid ütleme auhinnaks või mis iganes, et neid funktsioone on selle hästi tohutuid, aga et tekitada nagu mingi ühtne kaardisüsteem, et praegu ta on lihtsalt tükk plastikut, aga aga, et see kõik arendamine, nii tarkvara kui riistvara, on see maksab raha ja eee ütlesingi ära, et toona seal koosolekul meil jäi see praegu raha taha, sest et tegin pakkumised ja vaatasin, et ahaa, see on natuke liiga kallis ja liiga vähe oli aega ka, et seda ülejala teha ja seal ta ütles, et on valmis pakkuma abi. Et noh, see oli üks näide, et üks lapsevanem tundis huvi just näiteks, et kas saab noortesüsteemis kogu seda...treenerkonna koolitamist ja süsteemi aidata nagu organisatoorse poole pealt, et kaasa lüüa, et noh, olen temaga suhelnud ja... Üks lapsevanem korraldab, on seal Örrekese õpitoas meil esindusmeeskonna mängude ajal, seal on siukene õpituba, et kui perekond tuleb perealale tuleb mängu vaatama, ütleme Floras käib 12-aastane poiss, ema, isa ja tütar on ma ei tea, ütleme 5-aastane ja jalgpallist ei huvitu, siis saab jätta sinna ja nad seal meisterdavad võtmehoidjaid... mmmm, järjehoidjaid ja pärast saab selle endale või on kokanurk väike... Et noh, lapsel on tegevust, ta on ise õnnelik ja vanemad saavad mängu vaadata ja kõik on õnnelikud. Et see lapsevanem viib seda läbi, tema tundis huvi, et mis on nagu kokkupuutepunktid, et neid on erinevaid ja sealt on kasvanud see välja ja nüüd jah vabatahtlikud hetke pärast juba ka saavad oma vormirõivastuse ja... Juba nüüdseks on viinud läbi juba esindusmeeskonna mängu, mis on ainult nendega läbi viidud. Varem on... See kas... see väheneb ka surve kontorilt ehk siis kontor, kes peab kaasa lööma, saab ülesanded jagada. Jah, et, et see on nüüd selle lühikese, lühikese aja, see mis järgnes Marekiga intervjuule ja eelnes nüüd minuga intervjuule selle lühikese ajaga, mis on tehtud ja see on ütleme, see on väga suur osa sellest kogukondlikest suhetest, vabatahtlikud...

Ja üldiselt kogu selle kogukonna töö ja arenguga olete igati rahul, et...?

No ütleme selle, selle lõiguga jah, see on väga rõõmustav. Loomulikult tuleb jälgida ka, et me klubiga neid inimesi ei hakka ära kasutama, üle ei hakka ekspluateerima, et täpselt nende võimekuse järgi ja soovi järgi. Oeh, kuskil kaudsemalt muidugi siin terendab ka see küsimus, et kuidas saada inimesi staadionile ja seda, et noh... Aga siin tuleb ka aru saada, et see traditsioon kui selline on nii uus, et noh see klubi on loodud 90 eksole, aga jalgpall Nõukogude Eestis oli ju üldse põlu all ja et ei mängitud ju üldse seda, et peeti rahvuselt ikkagi vene alaks ja ja... Sealt see seda harjumust, seda kogemust, seda traditsiooni ei ole. See tulebki taas luua ja ja eks klubil, Floral on olnud ka kergemaid, raskemaid aegu – kogu see staadioni ehitus neelas väga palju energiat, raha, jõudu, tähelepanu ehk siis see on ka põhjus, miks ma seal viimastel aastatel oleme nii palju kasvanud. See on ühtpidi märk jah tublist tööst

praegu, aga teisipidi justnimelt ka sellest, et, et varasemalt jäi see asi soiku. Ma tulin klubisse, meil olid teatud vanuseklassid, mis olid üldse komplekteerimata, puudu...

Et ei olnud süsteemi nagu?

Ei, seal ei olnud lapsi. Grupp jäi moodustamata sel hetkel kui gruppi tuleb võtta... Et praegu meil on 2007 on näiteks 64 last ja neil on neli gruppi, kuueteistkümnendik neist on grupp ekssole, aga mingid aastad jäid üldse moodustamata.

Kui teiste klubide juures on sisuliselt noh, fännklubid, siis vahe fännklubi ja kogukonna vahel ongi see, et kogukonna inimesed on klubi tegemistes kaasatud ja...?

Ma arvan, et Tammeka Tartus teeb midagi analoogset.

Ja-jah...

Et, mmm... Ja midagi võibolla teeb ka Kalju, eks igal klubil on omad väärtushinnangud, maitse-eelistused ja asjad ekssole, aga, aga... Aga ma arvan Tammeka, Tammekal on...

Seda ütles Marekki, et Tammekal on eeskujulik...

Ja on ka klubisid madalamates liigades väiksemad ka, näiteks Elva, kus on...

Ja Welco vist on siuke...

Näiteks, ja neid klubisid, kus on just nagu... Ta on nagu väiksemas kogukonnas, väiksemas linnakeses, kus on, kus ongi selline uhkus ja ja kodumängudele on palju lihtsam rahvast saada sinna. Tallinas lihtsalt, jah on küll 430, 435 000, 438 000 inimest, aga, aga, need klubid on siin kuidagi nagu mmm... erinevad ja ja kuidagi mmm... siin inimeses tekitab seda oma klubi. Vaadatakse muidug ka lääne jalgpalli, sest et... See ei ole nüüd vabandus meie laiskuseks ega midagi sellist, aga jah...

Kui hästi te üldse või kui palju te ennast kursis hoiate konkreetselt publikunumbritega või kui tähtis see teie jaoks on?

Aasta alguses me loomulikult teeme prognoosi, et et paneme... Kui hooaja kalender on loositud, paneme selle endale tahvlile, mõtleme läbi kõik detailid, arvestame aastaaegu, eeemm... ilmastikku. Kui on suvi... No me ütleme, ütleme... detsembrikuus me ei oska näha, mis toimub augustis ilmaga ekssole, aga ühesõnaga jah, võimalikku ilmastikku. Mmm, vaatame, kuidas sattusid mängud – kad nad sattusid laupäevasele päevale või sattusid nädala algusesse esmaspäevale, teisipäevale. Mängu algusaeg, kas ta on nädalavahetusel kell 16 või

ta on tööpäeval kell 8 õhtul, eksole, et... Seal vaatame ka, et millal sattusid oponendid, et millal on vastased, atraktiivsemad vastased, need mängud valime välja, tekitame mängude kategooriad: suured mängud, väiksed mängud, keskmised mängud. Suured mängud on siis Kalju ja Levadia, nüüd üha rohkem tõuseb sinna ka Infonet. Sel aastal me veel panime Infoneti mängu nagu keskmisteks mängudeks puhtalt publiku ütleme huvi mõttes ja... Aga eks ka Infonet ju väga jõudsalt areneb ja ilmselt ühel hetkel läheb ka mööda. Kuna Levadiaga lihtsalt see vastasseis 90ndate keskpaigast 20ndate keskpaik, 20ndate keskpaika oli see, et mmm... Eesti klubi on Flora ja Vene klubi on Levadia ja rahvuslikult pinnalt tekkis see vastasseis ja parematel päevadel seal oli ikkagi üle 3000 inimese käis neid mängu vaatamas. See rahvuslikult pinnalt ühel hetkel see asi kadus nagu ära, sest tekkis väga tugev turunduslik klubi Nõmme Kalju näol. Tekkisid hoopis Flora-Kalju atraktiivsed vastasseisud sinna kõrvale. Loomulikult jäi Levadia sinna ka alles, aga see tuhmus natuke ja eks seda räägiti veel... Siiamaani räägitakse ju tegelikult, et see on kõige suurem vastasseis, aga seal need asjad on nagu... Seal see juhtkonna poolt on veidi vähem fookuseeritud – sinna ei suunata ressursse, inimesed ei tegele sellega, et siis seetõttu... Sa võid üksi pungastada, aga seal on vaja klubidevahelist koostööd samamoodi. Et siis tekkis Kalju sinna kõrvale, pluss Levadias asendusid väga mitmed Vene grupid Eesti gruppidega, et siis lapsi... See klubi on tegelikult muutunud eesti-vene klubiks nagu integratsiooniprojekt. Nad ei osa seda ise ära kasutada. Ja Infoneti näol tekkis siis Lasnamäe kogukondlik Vene klubi. Nad said oma Lasnamäe staadioni valmis ja sinna maani nad ütlesid, et me oleme ikka kogu Tallinna klubi, kogu eestlaste klubi, aga pärast seda nad ausalt öelda tunnistasid, et jah, me oleme vene klubi, et siis tekkis sinna ka tugev taust taha ja ma arvan, et see on vaid küsimus, millal Infonet saavutab endale niukse 1000-pealise publiku, publikuarvu endale, et... Et Infonet on siis Levadialt võtnud nagu selle vene klubi niši ära, et Levadia on natuke nagu identiteeditu praegu, aga et need on nagu... Levadia, Kalju on suured mängud, me ise üritame tekitada mingitest mängudest nagu nii-öelda keskmised mängud, kus siis publiku huvi on suurem, kui väiksel mängul. Need samad Infoneti mängud käivad sinna alla ja siis veel läbi grilli-ürituste, inimesed tulevad saavad endale taldriku grill-liha läbi meie sponsori Saaremaa lihatööstuse, et siis tekitada veel paaris mängust siukene... eeemmm... atraktiivsus. Ehk siis meil on need keskmised mängud juurde ja väiksed mängud.

Et see ongi siis nagu üks variant, kuidas kaasata publikut nii-öelda väiksematele mängudele, et kui käib...

Nojah, jah! Aga siis peab ka vaatama, millal on see mäng planeeritud, kes on see vastane ja siis, et mmm.. noh, kas see võiks olla see, noh selline mäng. Ja siis sealt lähtuvalt tekkisid iga mängu taha, et see on suur mäng, palju me sinna ootame, kas me teeme pereala, kas me teeme mingeid atraktsioone veel või otsepostituskampania, mida me täpselt teeme, kas me üritame mängupäeva sponsorid siia saada... Eee, panime paika igale mängule eeldatava publikuarvu... mmm, 1000, 1500, 2000, 2500, 300, 350, 700, 800 – niimoodi. Ja siis saime ka eeldatava publikuarvu terveks hooajaks. Sel aastal... Kui eelmine aasta kommertsdirektor hõikas välja... Üle-eelmine aasta oli väga populaarne, tohutu hüpe ja keskmine publikuarv oli vist 747 inimest. Ta hõikas vist Õhtulehes kuskil intervyuus välja, et järgmine aasta keskmine arv on 1000. Ma ütlesin kohe, et ära niukest asja, ära tee niukest viga, et esiteks sa lähed ise selle ohvriks, et seda täita ja teises, et teiseks see ei ole reaalne noh. Oli küll väga edukas aasta, aga see ei tähenda, et järgmine veel edukam on.

Sama juttu rääkis Marekki, jah.

Ee, jaa, see on meil nagu noh, läbi käidud. Jaa, ja... See baseerus muidugi ka suuresti tasuta piletitel, hästi paljude mängijate jagamisel, et noh niuke näiline, väline asi, et, et inimestele ei tekitatudki harjumust, et nad teavad palju mingine asi, mis on kuskil piletirahas, võib maksta. Et kui ta on harjunud tasuta saama, siis kui ta enam tasuta ei saa, siis mismõttes, ma sain seda tasuta, miks ma peaksin praegu seda ilma... raha eest maksma! Ehk siis kaevati endale selle aasta arvel, näol endale tegelikult auku, millesse järgmisel aastal juba ka kukuti ehk siis eelmisel aasta, 2015 hooajal Flora oli ainuke klubi, kes... kes langes siis publikuarvult. Teised kõik tõusid, noh Levadia, temal oli vist 232 ja 233 või midagi sellist, et jäi täpselt samaks, et noh a la mingi -0,08%, siis see Levadia või see Flora kukkus ikkagi nagu kolinal, et 747 ja 623 vist oli see arv, et noh tuntavalt kukkus loodetud 1000 asemel.

Seal oli lihtsalt see teatav strateegia muudatus või...?

Siis jätkati veel vana strateegiaga, siis jätkati veel vana strateegiaga – samamoodi tasuta värk ja noh enam see juba enam ei toitnud see värk. Ja siis meil olid juba klubi sees ka vastuolud selle koha pealt, et kuule, ärme tee seda enam, ei me teeme seda ja noh, see oligi ka üks põhjuseid, miks see kommertsdirektor lõpuks lahkus Paide Linnameeskonda praegu. Eee ja siis juba tema õõõ... lahkumise eel saime me aru, et me peame neid teisi, teistele alustele hakkama üles ehitama, lõpetama kõik need tasuta jagamised ära ja ilmselt meid ootab ees veel väike langus, et see kõik oli siis nagu selline planeeritud siis. Ehk siis, kui tema lootis eelmise aasta prognoosideks, eelmiseks aastaks kommertsdirektor eelmine, 1000 inimest

mängul, see tähendab seda, et 18 000 on kogu hooaja peale publikuarv ja lõpuks tuli siis 11 ja pudinad peale, siis see kukkumine oli nagu meie enda sees, see oli enda sees eesmärk, et liidule võibolla ütlesime, aga see ei olnud nagu välja hõigatud. Siis selleks aastaks me panime selle arvu iga mängu keskelt ülele, saime kokku 14 400 hooaja eel, et võiks olla. See ei ole see 18, sest ei ole 1000 inimest, aga, et see ei ole ka see... et see on rohkem kui see 11 ja pudinad ehk siis 14 ja pudinad. Ja mis nüüd on tegelikkus, et siin 7-8 vooru on mängitud...

Kodumänge on vist neli olnud?

Kodumänge on jah vähem olnud. Eee, noh... neist üks Rakverega oli nagu laus sajus, Sportland Arenal, õhtul kell 8 algas, et noh, selles suhtes, mängu aeg on teisipäeva õhtu...

Et sellisel varakevadisel ajal ongi...

See ei ole vabanusena mõeldud, et me ju ise ka muretseme, aga, aga küsimus ei ole tegelt Floras, küsimus on tegelikult liidus laiemalt, et, et... Eks see mängukalendri koostamine sel aastal oli senistest kõige peavalu valmistavam. Tavaliselt teeb selle süsteem, see aasta tuli seda manuaalselt teha, sest neid asjaolusid selle kalendri koostamisel oli väga palju. Üks on see, et meil on olümpiamängud suvel, on Euroopa meistrivõistlused, teleülekanDED... Euroopa meistrivõistlustega samal ajal ei tohi jalgpalli mängida, lisaks ka see, et Eestil on euroklubid, kes mängivad Euroopas. Siia maani siis kalender oli siuke, et sa mängid võibolla teisipäeval, kolmapäeval Euroopas ja laupäeval, pühapäeval pead mängima Eesti meistrivõistlustel ja siis järgmine teisipäev, kolmapäev uuesti Euroopat... ehk siis see, et teha seal nende klubide asi, nende võimalik edukus tagada seal, et siis nad mängivad pigem enne need mängud ära ehk siis kevadel meil on kaks mängu nädalas, selle arvega, et siis on meil rahulikum periood, me valmistume Euroopa mängudeks. Mitte ainult meie, vaid ka Levadia, Kalju, et me saaksime olla seal edukad ja ma arvan, et see tegelikult... See strateegia näitab oma õigsust siis, kui on Euroopa mängud käimas, läbi ja kas meil läks, Eesti klubidel läks hästi või... Aga, lõivu maksavad siis kõik, eem... selle arvelt ja praegu kõik klubid oma näitudel on langemas. Nüüd Tartus see Tammeka seoses sellega, et nad tegid seda edulugu nagu Leicester, siis viimane kodumäng muidugi Kaljuga oli üle 600 inimese, et siis see oli nagu väga rõõmustav näide ja ka Pärnus, Pärnu mängudel ei ole ka veel langenud, aga Pärnul on sportlik ebaedu ja see võib hakata langema, kui midagi ei muutu seal. Aga muud klubid tegelikult ikkagi on langustrendis ja langustrendis ei ole mitte ainult publikunäitajad, vaid ka teleülekannete vaadatavus, mis siia maani oli tõusutrendis. Et see on, see on järelikult mingisugune muu põhjus, mingisugune väline, mingisugune muu asi, et üks võibolla tekib ka küllastumus. Aga

noh, ühesõnaga, et, et, et Jalgpalli Liit oma sees peab väga tugevalt sellega väga tugevalt... areneb, aga mõtleb sellele, miks see praegu nii on. Ja seda öeldes ma ütlen, et ma pigem tahan avada selle probleemi laiaulatuslikkust, mitte, et me siin ei... oleme laisad ja ei viitsi midagi teha, et, et me ise ka muretseme ja Liit muretseb.

Et see on suurem probleem nagu?

Jah, et, et üks saab näha, meil siin teisipäeval siis on selline esimene suurmäng sellel staadionil, et meil kaks mängu ju, esimene mäng oli siis... See ei olnud meie kodumäng, see oli Levadiaga Sportland Arenal ja nende kodumäng, aga nüüd tuleb Levadiaga teisipäeval siin esimene suurmäng, kus siis tegelikult lootsime 1500 inimest hooaja alguse alguses pandud... Aga praegu me juba saame aru, et noh, kui see nii on, et noh, tuleks ka 1000, aga me teeme pingutusi selle nimel, et see arv tuleks.

Millised tegurid...

Probleem on selles, et kalendri järgi on teisipäeval täpselt samal ajal, sama kell, hakkavad mängima Kalju ja Infonet omavahel. Sul on kaks huvitavat mängu. Oleks üks teisel päeval või kasvõi teisel kellajal, sest on ka inimesi, kes tegelikult tahaksid mõlemat näha.

Et siis võibolla ongi, jäädakse koju ja vaadatakse telekast...

Noh, jah-jah... Ehk siis noh, niuksed aspektid ja ka muidugi ilm ka, aga pingutame ise ka, ei istu jalg üle põlve nagu ma praegu siin.

Mis tegurid üldse võivad veel olla, mis jalgpalli vaatama tulev inimene hindab teie arvates mängul, et mida ta veel tahab, peale mängu saada või...?

Intriig, intriig loomulikult on kaa see, et kui noh, miks Tartus nii kena arv tuli, et esimene mäng murul ja meeskonna tabeliseis ja see Leicesteri muinasjutt ja Kalju tuleb vastu, atraktiivne, et see...see on üks asi. Muidugi saab klubi ise ka ju teha, et, et pingutada, et siin Levadial oli mingi kuu Rakvere Tarva vastu ainult 65 inimest mängul, et, et sinna muidugi meistriliiga klubi ei tohiks langeda enam, aga praegu on nii. Praegu on nii, et... Meile tulid need esimesed mängud, panime a la noh, et 300-350 oodatud publikuks, väiksed mängud, aga tuli noh, 190, 178, et noh, mitte päris poole vähem, aga täitsime ütleme 60%.

Ma ise noh, nii palju kui vaatasin, tuli ee... praegult eee... oli kodumängude keskmine publikuarv seal veidi üle 200 midagi, 210...

Noh, midagi sellist jah...

... et noh, see kas varakevadiste mängude ongi alati nii, et nendega on raskem või on see aasta kuidagi eriti?

Ei noh, sellesmõttes, et nad ongi raskemad kaa, jaa, aga me nüüd alles ju... Esimesed kaks kodumängu me pidasime Sportland Arenal ja see ka kindlasti mõjutab natukene.

Millistena te näete kogukonna peamisi funktsioone üldse klubi juures? Mida klubi ootab kogukonnalt?

Ma sõnastaksin seda natuke teistmoodi. Ma leian seda, et see kogukond ja klubi, et see peaks oleme nagu selline sümbioos, et eee... eee...

Üks ei saa teiseta...

... see ei saa baseeruda vastastikustel ootustel, vaid pigem need, need, need rajanevadki sellel, et, et üks toetab teist ja teine toetab esimest ja siis tekib see sümbioos, millest ma rääkisin läbi selle. Eem... klubi saab pakkuda lastele treeningväljundit ehk siis lapsed on õnnelikud, nad saavad kehaliselt ennast välja elada, liigutada. Mõned lapsed lähevad seda teed, et nad tahaksid jalgpalliga süvitsi tegeleda, mõned ühel hetkel otsustavad, et ei, on lihtsalt tore liigutada, et noh, ma saan käia siin liigutamas ennast ja mmm... on seda tehes õnnelikud. Eem... lapsevanemad läbi oma laste õnnelikkuse on ise õnnelikud, tunnevad ennast kaasatuna, ühiselt külastavad ka esindusmeeskonna mängu, sest võibolla see on selle väikse 13-aastase poisi tulevik – ta tahab sinna pürgida, ta tahab sinna... neid näha, et see on juba hakkab mõtlema küpsemalt, kuidas, mis see tähendab, kui ma kunagi sinna jõuan. Nad käivad esindusmeeskonna mängu mängim... vaatamas, mis on siis eeldatavalt atraktiivsed, saades sealt emotsiooni, pakkuda ka kaasaelamise võimalust või neid emotsioone. Kui meil Tammekaga oli siin mäng eelmine aasta, juubelimäng ja eee... 90+4 me lõime oma võiduvärava, et siis see oli siukene stsenaarium, mida ikkagi kodus välja ei mõtle ja paberile ei pane, et see juhtuski silme ees, et see oli nagu see atraktiivsus, see tunnetega mängimine. Ja mõnikord on valus kaotus, mõnikord on õnnelik viik või võit, et noh, see ongi... emotsioonid! Eee... esindusmeeskonna mängijatega me käivitasime juba mõne aasta eest patroonide nädala programmi, et on esindusmeeskonna mängijad, kes... Muidu nende põhifunktsioon on see, et ma teen trenni ära ja, ja... lähen koju ära, aga, et midagi veel tagasi anda nagu klubile ja nendele lastele, et, et kaasata neid aeg-ajalt ka trennidesse, nad tulevad vaatavad, viivad ise trenne läbi, panevad putsad jalga, mängivad kaasa ja jagavad õpetusi, kuidas söötu anda, kuidas tehnilist mingit nüanssi teha, vastavad laste küsimustele, jagavad autogramme, julgustavad, innustavad, toetavad... Laps saab alt üles vaadata, ta saab aru, et

ah-ah, see on see mees, ta tuleb pärast teda staadionile vaatama, tahab autogrammi saada, et noh tekib see ühte suunda ja teine suund samamoodi, et siis see mees tunneb... Et kasvatada nende inimeste tuntuks, et noh, muidugi seda on noh, maailmas on iidolid Messi ja Ronaldo on loomulikult teine asi, aga seda väiksel kujul siin teha... Miks see keelatud on või miks me ei...

Kogukonnasiseselt on siuke... kuidas öelda nüüd, noh siuke kommunikatiivne strateegia või selline ka, et treenerid räägivad nüüd lastele, et käiksite ikka esindusmeeskonna mängudel ja siis need samad esindusmeeskonna mängijad, kui on patroonide nädal, ütlevad ka lastele, et tulge mängule ja lapsed omakorda oma vanematele...

Jaa, nad jagavad ka flaiereid, et muidu on see jutt, et laps läheb koju ja kuhugi mind kutsuti, aga ma juba unustasin ära...

Et siis tal on see flaier ja siis ta noh, kõige ideaalsema stsenaariumi järgi võtab vanemad kaasa ja...

Jah!

... et see on nagu selline ahelreaktsioon nii-öelda jah?

Jah.

Aga see mõte üldse, et kogukonda hakata arendama, luua, kas see tuli kuskilt välismaalt, mingi klubi eeskujul või...

Ei, sellesmõttes, et seda liit nõuab oma klubidelt, et, et muidu... Noh see, miks publikuarv... Ükski areng ei saa toimuda üle või noh, saab toimuda, aga teatud perioodi jooksul üle forsseerituna ja saavutab ka mingi tulemuse, aga kui ta ei ole stabiilne, kui ta ei ole loomulik, siis ta hääbub ära uuesti. Ehk siis ju siis on praegu see aeg küps, et üldse nendest asjadest klubidele rääkida ja klubid saavad hakata neid täitma, et varem oli ju tegemist üldse mingi klubide organisatoorse ülesehitamisega, infrastruktuuri ülesehitamisega, mis käib paralleelselt... Aga just ütleme see nüüd, kas, kas need staadionid täituvad mängudega ja inimestega ja hõigetega ja ja plaksutustega ja ja... See saab olla nüüd see sama kogukondlik töö, et kellele see korda läheb, et siin mingi klubi tegutseb ja mingid mängijad mängivad, et noh, see ongi meie ühine asi, et... ühtekuuluvustunne, et miks ma tunnen, et ma tahan seda klubi toetada ja seeläbi ka klubi väärtuste paikapanemine igal klubil enda sees, mida liit mõned aastad tagasi hakkas nõudma, mis oli minu üks esimesi ülesandeid siin klubis, sõnastada, mis on need väärtused, mille taha justnimelt see klubi koondub. Minu jaoks on see tohutu pluss. Mulle meeldib... Mitte pluss, minu jaoks on see suur rõõm, et Tallinnas on nii

erinevad klubid, nagu on Levadia, nagu on Kalju, nagu on Flora, Infonet ja siis ka madalamate liigade klubid, Tallinna Kalev, kes on praegu esiliigas. Et, et lapsel, lapsevanemal, hea küll, ta loomulikult vaatab muidu piirkondlikult, et ma ei tea noh, töötan siin, lasteaed-kool on seal, trenn on seal... Logistika, see on üks asi, aga ühel hetkel on ka see, et vat noh, mis väärtusi see klubi omab, või see klubi, või see klubi, kellega ma tahaks end seostada, siis mulle meeldib see, et on valik. Inimesed ongi erinevad, et kõigile ei pea meeldima see rohe-valge mõttelaad – kes tahab koonduda selle Kalju taha, see koondub Kalju taha, kes valib Levadia, valib Levadia, kes valib Infoneti, valib Infoneti, aga tal on valik! Alati on kurb, kui vaikut ei ole, et see mulle meeldib, et on valik. Nüüd ongi siis see, et kes selle valiku nimel pingutab või mis ta siis pakub, mis ta siis teeb. Et lõpuks ma ju tahangi, et siia jõuavad inimesed, kes tunnevad end siin hästi, et kes ei ole mitte siia kuidagi, kuidagi meelitatud või kuidagi nagu... vaid kes tahavadki, et see on minu klubi, ma tahan siin olla.

Aga kas klubil on realselt välismaalt mingisugusedki, ma ei tea... noh näited või vaadatakse, mida teeb mõni välismaine suurklubi oma kogukonnaga...

Ei noh, loomulikult me vaatame!

... et neid tegevusi nagu üle tuua ja siin...

Jah, noh, see on see, et näiteks Inglismaal on tohutult populaarne nii-öelda spin või kick off või ta on vist teise nimega, aga vähekindlustatud või riskipered, kus üks vanem on ma ei tea, asotsiaalne või narkootilised ained on seal mängus või kriminaalne kontingent, element, et nendele lastele tagada ka noh... Võibolla seetõttu, et tal on kodus probleemid, ta puudub ka koolist, üleüldiselt on ta riskikäituvuslik ja temast võib ka äkki saada kriminaal hetke pärast, et kuidas need lapsed ikkagi angažeerida uuesti koolis käima, millestki huvituma, et maailm ei ole veel nii kadund paik läbi jalgpalli. Et, et ma olin siin juures, kui sotsiaalministeeriumist ametnikud võtsid minuga kontakti, ise ma olin siis klubiga seotud, ma olin teel Venemaale õppima, et siis ma viisin kokku Jalgpalli Liiduga nad ja Jalgpalli Liit uuesti valis välja kaks klubi, Flora ja Levadia, noh, kellel on võimekust ja Eestis käivitatigi spin projekt, kus, kus Koplast, Lasnamäelt, niuksed... et nii vene kui eesti lapsed on siis igal grupil on klubi poolt treenerid, klubid määrasid ära treenerid, andsid sinna ja igale treenerile pandi lisaks ka üks tugiisik, kes on siis see sotsiaaltöö taustaga inimene ja nad teevad igapäevaselt... noh kaks-kolm korda nädalas selle grupiga tööd, on euu... abiõpetused, on erinevad loengud, erinevad mängud, politseinikud käivad ma ei tea, koeri näitamas, et noh, erinevaid asju. Laste osalusprotsent on tõusnud, nende kooliedukus on tõusnud... Sealt me loomulikult ei looda

sealt mingeid talente, asi ei ole selles, aga justnimelt, et inimesed ei läheks tänavatele, ei hakkaks liimi nuusutama või et hakkaksid millestki huvituma ja et anda neile uuesti see mingisugune mõte. See on üks näide. Et, et noh, aga see on jällegi, et mitte klubi ei võtnud šnitti, vaid sotsiaalministeeriumi kaudu, et noh, nemad vaatasid, et oh, seal on selline tore projekt, meil on ka need inimesed ja otsiti kontakti ja mina viisin neid kokku, inimesed said kokku, pandi see asi käima ja... See oli üks näide, aga klubi sees, vastates sellele küsimusele, siis eks me muidugi kaa jah, vaatame, aga see ongi see, et kas sa... või noh, kuidas võrrelda võrreldamatut eksole, aga noh, loomulikult väikestes mahtudes mingitest ülesannetest šnitti võtta... mmm, üritame.

Millised eesmärgid või milline visioon üldse lähitulevikus, noh, ütleme selle all näiteks ma ei tea, kolm, viis aastat klubil, kogukonnal, klubi kogukonnal on? Milliseks välja arenedada?

Klubi enda eesmärk on jõuda teatud n-aastate pärast, et seda ei saa sõnastada, et 3 või 5 või 10 aasta pärast Euroopa keskmikklubiks, et noh, me ei saa kunagi ju Real Madridiks, Barcelonaks, aga me saaksime mõelda justnimelt mõne niukse hea Belgia intelligentse keskmikklubi, Tšehhi keskmikklubi, Šveitsi keskmikklubi FC Basel ütleme või niuke klubi ütleme, kes on, kes on toimekas, kes on Euroopas, jõuab tihtilugu alagrupifaasi, on see siis Euroopa Liigas või mõnel aastal õnnestub seda teha Meistrite Liigas teenides sellest sportlikust edust ka rahalist tuge võimeldades siin oma kompleksid paremini välja ehitada inimestele paremate võimaluste tagamiseks. Et see on just selline sportlik ülesanne, mis on mõttes seatud esindusmeeskonnale, klubile sealt lähtuvalt, et siis sealt kuskilt kogukondlikke asju, sidemeid peaks siis sealt läbi selle määratlema, et need asjad peavad olema käsikäes, et need ei saa eraldi või lahus olla teineteisest.

Mida te klubina kogukonnale ja selle liikmetele ehk siis teisisõnu nii noormängijatele kui fännidele, noh fännidele selles mõttes eriti just klubina pakute?

Kõik, kes on meie lapsed, lapsevanemad, kes on florakad, kes on ennast ära määratlenud selle läbi, neile on meie esindusmeeskonna mängud tasuta, kui ma ei alustanud sellest. Fännidel muidugi on võimalik osta ka klubi kaart, kogu see klubikaardi süsteem ma ütlen, see on siis see kaart, mis lapsevanem ostab endale vaid selle tootmisraha eest, mis on üks euro. Selle kujundamise ja trükkimise ja tootmise eest me maksime ehk siis ta soetab endale selle, et fänn saab endale osta selle 50 euro eest näiteks, et siis see on ka nagu hooajakaart, et sellega on kõik mängud. Eeemm... esindusmeeskonna mängu, meil on perepäevad, meil on kaks

perepäeva aastas, kevadine ja sügisene, kevadine tuleb nüüd sel pühapäeval. Kevadine on sellel aastal siis ei ole seotud ühegi kodumänguga, varasemalt on alati olnud seotud kodumängudega. Sügisene on seotud kodumänguga, et kaks-kolm tundi tegevust ja siis ühine mänguvaatamine, aga see pühapäev on siis ainult laste päralt, et me ei seosta seda ära esindusmeeskonna mänguga. Mängud, madistamised, müramised, sellised asjad...

Ja kõik see, mis vabatahtlikel nüüd on, mitte nüüd kohustus ega teiepoolne ootus, vaid võimalus siis olla klubi tegevusse kaasatud...

Jaa, kõik see jah on selle läbi jah... Kui on nüüd esindusmeeskonna mängud, on perealad, siis seal on see õpitubade asi ja niuksed võimalused. Kogukond saab osta koondisepileteid soodushinnaga – Eesti Jalgpalli Liit müüb läbi klubide soodsamalt pileteid kui tavainimene, kes läheb ostma ehk siis inimesed, kes tahavad seda ostku, andku teada, broneerime kohad.

On teil kindel arv umbes teada, et kasvõi umbes, et kui suur see kogukond siis koos nende lapsevanemate, nii-öelda fännide ja...

No kui ma ütlesin, et meil on 700 last ja igale lapsele ütleme kaks vanemat, paneme siis sinna juurde fännkonna, kontoritöötajad, see on 2000-2500 inimest. Ise me mõtleme sellest arvust, see ei ole hoomatav, aga kuidagi umbkaudu niimoodi.

Aga ma arvan, et ma lõpetuseks küsiks veel seda, et mida teie arvates peaksid tegema nii-öelda väiksemad klubid, kes siin ongi nii-öelda uus Meistriliigas või noh Premium Liigas siis nii-öelda uus Rakvere, Paide, et mitte, kui nendel on mäng Flora kodus, et mida Flora peab tegema, vaid need klubid ise, et kui ütleme mängivad Paides Pärnu ja Paide, siis mida peaks teie hinnangul tegema Paide klubi, et kaasata ka nendele väiksematele mängudele rohkem publikut.

No Eestis on natukene ka siukest nagu räägitakse mõnikord, et räägitakse nagu amatöörkubide meistritiitlist, et profiklubid need Tallinna satsid võetakse sealt ära ja kes neist siis on nagu, hooaja lõpus hakkab siuke asi peale, et, et või noh, võitlus püsijäämise nimel, et ilmselt tuleb tekitada mingi intriig. Noh, et kas kui on selline, et meil on nagu teiega mingi kana kitkuda, et noh, kui oleks Tartus näiteks teine klubi veel meistriliigas, siis hoobilt tekiks niuke linnasisene, mis kunagi oli Merkuuri ja Tammeka vahel, mida ma ise olen käinud vaatamas. Siis tekkis see Maag-Tammeka, kui kaks klubi läksid kokku noh, Santos ja ja teised klubid ka peale tulemas vaikselt, Welco ja ja noh, ka Helios, aga nad tegelevad rohkem noortega ekssole, aga noh, ütleme, et kui tekiks Santose näol või ka Welco näol tekiks noh...

Welcol noorteklubi pole eksole, noh on, aga see on... sisuliselt pole noh. Agaa, et noh, linnasisene asi oleks muidugi uhke. Eem... noh mingisugune niuke intriig tuleb hoida... Mmm, mida väiksemad klubid on teinud, mida Paide kunagi tegi, aga siis loobus ja nüüd uuesti üritab teha... Paides oli vahepeal see, et ei, meil on kõik Järvamaa taustaga mängijad. Mõnda aega nad suutsid seda teha, siis vaatasid, et oi, me tahame olla sportlikult edukad, me peame hakkama ka mujalt võtma – rikkusid selle ära. Sinna maani käis rahvas staadionil, sellepärast, et seal olid kõik oma poisid. Vähemasti Koeru poiss, ma ei tea, Järvakandi poiss, aga nad on siit pärit eksole, et noh, Paide eest mängib. Rapla taustaga, mis iganes, Kohila taustaga. Et see kadus neil ära, nad võtsid igaltpoolt mujalt ja kolinal kukkus kohe publikunumber tagasi. Et noh, nüüd on neil nagu, et mis toolil ma tahan istuda, et Rakverel ongi suuresti Rakvere taustaga, mõned täiendused on, aga tabelikoht on selline, et Rakvere jaoks see aste ikkagi ongi väga suur, et nad teenisid endale selle võimaluse, et Rakvere klubi mingis mõttes on rahaliselt ka minu kontrolli all tegelikult, et Flora seda ikkagi nagu suunab seda protsessi seal, aitab neil mingit seda eelarvet seal teha ja ja... Eesmärk on loomulikult anda see ühel hetkel neile nagu üle, kui neil see kael kannab nii palju nagu me tegime Viljandiga eksole ja kui see neil veel ei toimi, siis me peame neil seda aitama hakkama saada. Nad ise kartsid minna, tulla siis meistriliigasse, et me hakkame siin rüügelts peksa saama ja praegu ka on olnud nii, aga, et ee... Samas fännid ei oleks andnud seda andeks, kui nad ei oleks teinud seda, eksole, lõhkise küna ees, aga see panebki seda rohkem pingutama. Mmmm, aga kas näiteks Viljandi, Pärnu, Tartu, noh ütleme Pärnu, Viljandi on nagu ajalooliselt niuksed, et isegi kui nõukogude ajal oli see jalgpall nii-öelda põlu all, siis need on niuksed kantsid, kust on pärit nii-öelda väga palju legendaarseid mängijaid, treenereid, mängumehi, et, et ja ja kui ikkagi toona käidi ikkagi käidi vaatamas mängu.

Et tulekski sellist rivaliteeti kasvatada, et...

Ma arvan, et väikekohad peaksid kindasti oma nagu niukest oma kodukandi uhkust kasvatama ja noh, eks muidugi on ka see, et mis on meie regionaalpoliitika, et kui sa vaatad, mis toimub Tallinn-Tartu maanteel nädalavahetusel selle alguses või lõpus eksole, siis nagu ühes suunas liigutakse eksole, et kui ongi neid inimesi, et kui ma olen Rakveres või Tartust pärit inimene, aga elan, õpin, töötan Tallinnas ja minu klubi tuleb siia mängima, siis ma tulen staadionile või noh, et seda, seda väikekoha uhkust kõige paremas mõttes kasvatada ikkagi ja, et, et see on ka see, miks Tammeka edulugu praegu, et kõik nii elasid kaasa sellele, et me kõik tahame nii-öelda, kuidas ma ütlen, et une... et unistusi tõeks teha ja selle näol, mis Inglismaal praegu ongi toimumas Leicesteri näol, et selles mõttes, et see on nagu midagi väga ilusat, kui see

juhtub, et jalgpall vajab kaa nagu niuksed edulugusid. Et jah, mmm... väiksemas kohas ma ütlen, et seda kogukondlikku asja on mõneti vast kergemgi tekitada, sest, et kui ma vaatan, mis seal Elvas, Elvaski toimub, ma ise mängin ka aeg-ajalt jalgpalli, siis paar aastat tagasi Elval oli sünnipäev, nad tegid seda meie klubi vastu mängides ja seal oli 899 inimest, et noh, see oli...

Sellise koha kohta, ei saa paremat vist tahtagi... Aga minu poolt, ma arvan, et see on kõik, et, et ma olen palju vajalikku saanud, aga kas on teil midagi, mida sellisse noh, lõputöö ja kogukonna teema kontekstis vajaks teie hinnangul veel äramärkimist või...

Ega ma ei pretendeeri siin teatud strateegilistele tarkustele, et ma... Kui mul oleks võlukepik ja ma teaksin, kuidas meistriliigas rohkem rahvast staadionile tuua, siis ma tinistaksin seda, et me ka ju nuputame koguaeg ja... Raske ja keeruline, aga alla ei anna. Ja koostöö, klubidevaheline koostöö peaks olema väga oluline asi, et, et kui üks klubi teeb ja teine klubi ei tee, siis...

Et ei saa vaadata klubisid, kui vaenlasi, vaid...

Jah, et me seisame ikkagi ühes paadis ja ajame seda Eesti jalgpalli asja ühiselt, et siis ongi, et kui ma siia klubisse tulin, oli Levadial kunagi see „Ei Narkootikumidele“ päev ja siis nad muutsid selle tervisepäevaks ja siis toona oli veel kaa, et ma tahtsin nii-öelda žesti korras teha seda, et ma korjasin ka meie klubi mängijatelt, et igaüks võis panna 5-10 eurot, mis iganes annetused ja klubi kontori poole pealt kaa andsime pärast üle, et noh, see on meie panus teie ettevõtmisse, et noh, nad võtsid seda vastu, aga noh, ma nägin, et nad olid nagu *teeb häält ja väljendab vastu tahtmist seisukohta*. Aga noh, seda tehes ma ei eeldanudki, et tuleb vastuteene või midagi sellist, aga just nagu tegelt on tähtis, et kui te teete seda asja, miks te teete seda asja. Kas te tahate, et nagu riskilapsed või noh, kellel on nagu narkootikumidega, et neil oleks kasu sellest, et siis teeme üheskoos, teeme paremini, et meil on nagu see rahaline tulemus, see kajastatavus on suurem, et noh, niuksed asjad. See on see koostöö ütleme liidu ja klubide ja iga klubi ja teise klubi vaheline, et see on asi. Aga noh, et ongi, et eks see kõik kasvab, liidul on nõudmised klubidele, et nüüd palun täitke neid kriteeriume, neid kriteeriume, et noh, eks... Palju ma näen kõrvalt on ka sellist äratagemist või paberite täitmist, et ja-jah, palun, aga palju seal seda sisulist tööd seal taga on, see ongi see niuke... see ongi see võlu või võlusõna, mis ära määrab selle.

Aga selge, suured tänud!

Lisa 3.3: FC Flora vabatahtlike juhi (VJN25) intervjuu transkriptsioon

Autori jutt on esile tõstetud rasvases kirjas ning intervjuueeritava vastused kursiivis.

Nii, noh nagu ma kirjutasin, siis lõputööd teengi FC Flora, nüüd siis rohkem kogukonna teemal, et kui ma seminaritöö jaanuaris kaitsesin puhtalt publikuarvu teemal, siis nüüd ma kirjutan ka kogukonna tööst ja ja just siis vabatahtlikest, et... Ma ei tea, ega rohkem midagi ei olegi sissejuhatuseks väga öelda, et kas te ise tahate midagi minu käest küsida, mu töö kohta... Ei?

Ei ma arvan, et mitte, et pigem ma ootan juba pikisilmi, et see töö saaks valmis ja et saaks seda lugeda, et, et mis need järeldused on ja kõike see, et, et... Mida me ise tegelikult ju teame ja näeme ja tunnetame, aga, aga nii-öelda kõrvalt ei oskaks, sest ma ise nüüd kui vabatahtlikuna olen, siis ma olen kõrvaltvaatajana päris mitmeid asju välja öelnud just turniirikorralduse mõttes, mida me oleme hakanud nagu järjest rohkem ellu viima, et kui sa oled asja sees, siis sa ei mõtlegi, et sealt on ju võimalik sellist asja saada ja...

Just noorteturniiride siis jah?

No jah, just jah!

Nii, aga sissejuhatuseks küsiks, et millega te üldse igapäevaselt tegelete?

Riigiametnik.

Riigiametnik jah?

Jah.

Selge. Ja milline teie seos jalgpalliga on, et kas pereliikmetest keegi mängib või kuidas üldse te nagu mitte üldse konkreetselt Floraga, aga üleüldiselt ka jalgpalliga...

No jalgpalliga tegelikult viis kokku täiesti selline huvitav situatsioon, et ee minu vanaema on pärit Peipsi äärest ja siis 90. aasta suvel kui oli MM Itaalias, siis meil seal Peipsi ääres muu... midagi muud ei levinud kui Ostankino TV ja noh, et vanaema on vene rahvusest ka ja kuigi ta räägib väga hästi vene keelt või noh, rääkis õigemini, sest teda enam ei ole, aga... Põhimõtteliselt see Ostankino TV mängis õhtuti, päeval, kuidas see oli, et siis ma jäin jalgpalli vaatama sealt üks õhtu ja siis mulle hakkas muidugi Itaalia koondis meeletult meeldima ja ja siis ma olin siis 10-aastane ja siis ma mõtlesin, et nii, aga nüüd ma tahaks teada, et kes meil Eestis üldse mängivad, mis meil Eestis on. Ja ja kuna ma pärit olen

Pärnust, siis sel hetkel oli Kalakombinaat/MEK selline... Nad olid tegelikult juba ära vajanud, et enam ei olnud... 80ndate lõpp oli see nende hiilgeaeg, aga ikkagi kui ma hakkasin seal Pärnus uurima seda, siis öeldi mulle ühte ja teist ja siis ma sattusin ka staadionile vaatama ja siis juba tuli... Tulid koondise mängud, tuli Flora, et õigemini Flora tuli enne, siis tulid koondisemängud ja tuli Risto Kallaste audiga sissevisked saltoga, mis siis olin mina muidugi jalgpallile oma sõrme andnud ja kõik, et mul kodus on kõik naersid, ütlesid, et noh, et see on sinu järjekordne selline, mitte foobia, vaid... kuidas see parem sõna on selle juurde...

Kirg või...

Ta ei ole isegi kirg, vaid ühesõnaga jah, et järjekordne mingisugune... mingi hullus on sul peal, et eks me vaatame, kaua see kestab, sest et enne seda ma olin küll kogunud ühte asja ja teist asja ja käinud ühes trennis ja teises trennis ja jalgpalliga noh kõik arvasid, et nonii, et heaküll, kannatame selle aja ära, et küll ta varsti rahuneb eks. Aga, aga seda rahu ei tulnud, et siinamaani, et nüüd on kõik juba leppinud sellega, vaatavad ise väga aktiivselt mängu – pigem just koondisemänge ja ja läbi teleka, et koha peal nad väga ei ole käinud, et küll on nad mõnikord kui on meil Tallinnas külas käinud, on Flora mängudel käinud ja mu laps mängib Floras 2009 grupis, et kui tema turniirid on, siis on ka juba vanaema tulnud, et turniiri vaatama...

Et lapse Florasse panek oli juba nii-öelda loomulik samm või...

Eee jaa! Me teadsime, et kui see vanus käes on, et kui ta saab juba Florasse tulla, siis me kindlasti tuleme Florasse, et kuna ta oli juba mingi 3-aastaselt selline, kes tahtis hullult trenni minna ja trenni teha, siis ta, siis me esimesed kaks aastat olime Kaljus kaks aastat vanemate juures. Ja nii kui see vanus kukkus, siis tulime ka Florasse.

Et siis kui kaua te olete Floraga juba seotud olnud?

Algusest peale, täiesti Flora algusest peale olen mina siin Flora juures olnud, et...

Siis fännina ja nüüd läks lapsi trenni ja...

Jah!

Millest see idee sündis, et vabatahtlikuna hakata Flora töös kaasa tegema?

No... Võibolla selles mõttes, et, et aktiivsemalt see tekkis sellest hetkest, et oligi, kui Marek käis selle mõtte pikalt või noh, suuremalt, laiemalt lahti, siis see idee või see soov on nagu koguaeg olnud ja ja ühel või teisel moel on seda vaiksemalt ka tehtud, aga selliste juhuslike

asjade pealt, et see ei ole järjepidev olnud. Et kui on olnud mingisugune turniir või üritus olnud, kus on vaja midagi, on küsitud, et kas sa saad tulla, noh, ikka olen tulnud. Aga nüüd sellest aastast on see siuke järjepidev ja süsteemne, et mul on siin märkmik on koguaeg lahti, et ma näitan, mis moodi see arvepidamine siin käib, et...

Praegu te olete vabatahtlike nii-öelda pealik, koordinaator, jah?

Jah-jaa, just, et mul on selline värviline märkmik, kus on siis ära jagatud esinduseks, duubliks, perepäevad, turniirid ja ja siis on Flora naiskond, et selliseks neljaks osaks on ta mul ära jaotatud ja aasta lõpuni või hooaja lõpuni on mängud välja kirjutatud ja iga mängu juurde on siis ära pandud see, et, et mis sellel mängul vaja on ja kui palju inimesi seal vaja on ja ja nii siis nii-öelda tööjaotus tehtud.

On mingisugune arvestus ka, kui mitu mängu kogu Flora võistkondade peale aasta peale tuleb või...?

Ma ei ole seda kokku liitnud. Ma küll mõtlesin seda teha, aga, aga ma praegu pole veel kokku liitnud, aga kui teha see lihtne matemaatiline tehe kohe ära, et, et ütleme palju neid voore, mis... 36 vooru oli vist ja neist pooled on kodumängud... Kas äkki... 18 kodumängu oli. Nii, et kui esindusel on 18 kodumängu meistriliigas, duublil 18 kodumängu – see on 36 mängu, pluss siis karikamängud, et need oleneb jälle sellest, et kui kaugemale jõutakse ja kas loositakse meile kodumäng või mitte, et noh praegu tulevad kaks järjest meile, et poolfinaal on ju meil ja... Või tähendab, veerandfinaal oli meil ja poolfinaal tuleb jälle järgmine nädal meil kodus, eks ja ja siis eks võibolla mingid sõpruskohtumised nüüd siin kui Flora kaks U17 võistkonda omavahel kokku läksid, jälle olime vabatahtlikega väljas ja lisaks turniirid, et...

Töö käib nii-öelda kõikide treeninggruppidega, et ei ole ainult esindus ega duubel...

Esindus ja duubel on nagu põhilised, aga kui ikkagi siin naiste... naiste hooaja avamängus... Ei mitte avamängus, vaid karikafinaalis panime samamoodi jällegi oma fännileti püsti ja olime esindatud, et, et see on ikka... Ma arvan, et mingi nats alla 100 tuleb neid mängu kindlasti, kus me hooaja jooksul kaasa lööme, pluss siis turniirid.

Aga selles suhtes siis vabatahtlikuna või vabatahtlike koordinaatorina siis tegemistesse kaasatud olete ainult mängupäevadel või töö käib selles mõttes ka mänguvälistel päevadel?

No eks näiteks turniiride osas käib ka mänguvälistel päevadel, et täna siin saime päris suure töö ära tehtud seoses augusti kuu turniiriga, et leppisime kokku erinevaid kokkuleppeid

toetajatega, kes siin tulevad ja ja majutusasutustega ja et see käib ka ikkagi väljaspool mängupäevi. Mängupäev – see on juba siis, kus sa nii öelda viimistled ära selle, et mängupäeval sa viimistled ära selle, et sul on kõik paigas, teed asjad ära, õhtul paned jälle kokku ja siis istud korraks maha, et nii, see sai nüüd tehtud ja siis mõtled juba, et nii, kaks päeva on vahet ja ülehõmme on jälle minek.

Millised teie ülesanded vabatahtlike koordinaatorina kui sellisena on, et kas sellega kaasnebki kõikidele ülesannete jagamine, otsimine, et keegi ei seisaks, istuks niisama või...?

Eee, jaa, et, et... Mina olen siis see, kes eemm... haldab seda Facebook'i lehekülge, kus meil on nüüd alles hiljuti panin siis üles need töökirjeldused, sest meil, et siis saaks igauks juba eelnevalt ka vaadata, et mis, mida mingi töö sisaldab. Ja noh mina siis oman, jagan ja toetan ka seda vabatahtlike andmebaasi, kes on liitunud ja siis selle järgi panen info ülesse, et, et kes on nõus tuleme meile selleks päevaks, mängupäevaks vabatahtlikuks ja ja siis selle järgi, kes oma nõusoleku juba annavad, annan ära need tööülesanded ja siis lepin kokku selle, et kes, kus olla tahab. Vastavalt siis sellele, et kas, milline ta kogemus on või mida ta suudab... Et see töö nagu käib jah koguaeg.

Mis üldse motiveerib vabatahtlikuna klubi tegemistesse kaasa lööma?

Aasta lõpus, 98 aasta augusti kuus ilmus Sporditähes artikkel, minu esimene vist fänniintervjuu, Indrek Schwedelt tol korral ja siis ta küsis ka selle, et, et mis sind nagu Floraga seob, et sa oled ise Pärnust ja Flora on Tallinna klubi olnud, et, et no mis noh. Ja siis ma ütlesingi, et, et... See on nagu selline abielu, et heas, halvas, õnnes, õnnetuses, et kui sa oled enda jaoks selle klubi välja valinud ja kui sa leiad, et see on see sinu klubi, siis ongi, et...

Lõpuni välja jah...

Jah, et sa oled nõus panustama ja kui sa näed nagu... Ma ütlen, minule näiteks näed mängupäevad ja nüüd tänu sellele, et kui ma alustasin ju fänniteed, siis ei olnud, oli ainult nii, et kui hooaeg lõppes, siis oli praktiliselt kaks, kaks-kolm kuud paus, oli aastalõputurniir kaks päeva ja siis me ootasime jälle aprilli kuud, kui hooaeg algas, et praeguseks on nüüd need talvised turniirid hallis, et praktiliselt iga nädal on midagi, et siis on nii, et... Ma naersin juba, et ma nagu toituksin jalgpallist, et, et kui mul on olnud mingisugune pikk paus, kus ma ei saa mängule minna või mängul midagi toimetada, siis mul nagu mmm... see energiatase

kukub täiesti alla, et kui võrrelda suhkruhaigega sa seda nagu noh... toitnud sellest. Aga nii see on jah, et, et võibolla jah, see just, et see on see, mis on see minu klubi.

Floras nüüd kui on siin loodud see nii-öelda konkreetset kogukond, et kui teistes klubides käsitletakse või noh, enamasti öeldakse, et fännklubi ja... Sisuliselt on tegemist noh sarnase asjaga, et koondatakse, ühendatakse fänne, et milline vahe teie hinnangul on konkreetset fännklubil ja kogukonnal.

Mmm, ma arvan, et see on see vahe, et see fännkond... Või no jah, selleks võiks nimetada seda, kes... Seda saabki tegelikult jagada nii-öelda kaheks või isegi kolmeks, neljaks. Sellepärast, et selle fännkonna sees on ka juba erinevat liiki fännid – on need meie ultrad, on need toetajad, kes seda ultrandust ei poolda, aga samas nad on ka otsatribüünil, nad laulavad kaasa... emmm... on selles mõttes see osa sealt. Siis on sellised nii-öelda... mina nimetan neid natuke rahulikemaks fännideks, kes, kes on siis meie enda klubi noormängijad, kes tulevad ka siis kas oma gruppidega või koos treeneriga. Meil on tegelikult üks grupp see, kes, kes käib oma treeneriga alati mängudel, mida mina nagu olen märganud. Ja siis on, noh ongi mõned sellised väiksed pundid sõpruskondi, kes tulevad siis ka onju ja siis ka hõikavad onju, aga nemad ei tule mitte kunagi otsatribüünile, vaid on alati küljetribüünil. Jaaa ja siis ongi see kolmas või neljas juba osa, kes on see tavapealtvaataja, kes on siis kas kellegi pereliige või tuttav, sõber, kes on siis kaasa tulnud ja ja noh, jäänudki siia vaatama. Siis on mingi osa eksju need, kes on sponsorid ja ja... nii-öelda asjast huvitatud, jalgpallist huvitatud, kes võibolla isegi ei ole seotud mitte ainult Floraga, vaid käivadki vaikselt mängudel, kõikidel. Ja siis on see üks suur osa, mis on veel noormängijate pered, mis on nagu minu selles silmis hästi nagu oluline, mida mina nagu olen koguaeg näinud, et seda peaks edasi arendama ja ja toitma, et need noormängijad tuleksid oma vanematega siia meie perealale, kui see ütleme avatud on. Tuleksid tribüünile, et, et sealt tekiks välja see harjumus käia, et ma olen nagu olnud koondise juures ka fännikoordinaator, mis on eeldanud siis seda, et ma olen koondisega kaasas käinud ja siis jaganud või noh, vastutanud nende piletite jagamise eest, vastutanud nende eest staadionil ja siis meil oli ka UEFA juures päris pikk selline neljapäevane seminar, kus siis nagu üks Saksa klubi tõi nagu selle näite, et kuidas nad alustasid, see oli vist 150 fänniga ja võinoh, nii-öelda toetajaga, sest nad ei nimeta seda ka fänniks, vaid toetajaks. Ja nelja aastaga, kui nad hakkasid nagu panustama sellesse kogukonda ja selekteerisid enda jaoks ära need rühmitused, et seal fännklubi sees oli seal võibolla juba mingi 25 rühmitust neid, et ja tekkisid need traditsioonid... Paar asja, mida me siin ise tahame ka hakata tegema, on „Minu esimene mängupäev“, et selle nad tõid nagu

väga ilusti sisse, et, et need lapsed, kes tulid esimest korda tulid mängule, nad said sellise diplomi sealt ja meeskonnaga ühispildi ja autogrammid ja väikse ringkäigu staadionil, et kus meeskond siis treenib, kus sööb, kus peseb, et sellest jah nelja aastaga nad jõudsid 25 000 pealtvaatajani. Et noh, ma nagu, meie siin Eestis ei unista sellest, et see 25 siin on, et meid ei mahuks siia nii palju ära, aga mina jah, et ma olen väga palju rääkinud nii Marekile kui Jaagule seda, et ma näeksin nagu seda, et, et see noortetreenerite seltskond hakkaks ka tulema oma gruppidega kui on tähtsad mängud, et praegu on sattunud sellistele tobedatele aegadele ka mängud ja võibolla sellepärast on ka pealtvaatajaid vähem, aga, aga... Kui vähegi võimalik, et need reedeõhtused mängud on, no mängugraafik on teada meil juba ette pikalt, et, et nad leiaksid selle aja ja nad tuleksid gruppidega, et ma ise oma poisi grupis olen... Ma ütlesin juba lapsevanematele ka, et kuulge, et kui ma teile nagu väga pinda hakkam käima, et siis öelge nagu julgelt, et, et ma saan aru, et kõik ei saagi olla siuksed 100% florad, et mõnel ongi lihtsalt see, et lapse käib lihtsalt trennis, et teda muu ei huvitagi onju. Aga et nad tuleksid, et nad istuksid, et nad elaksid kaasa, et nad saaksid osa sellest...

Et selles mõttes, see kommunikatiivne töö peakski käima ikka ka treenerite sees, et, et treenerid räägiksid oma treeningrühmadele ja lastele, et nad tuleksid mängudele, võtaksid pere kaasa...?

Just, sest eelmine aasta oli selline äge situatsioon, et oligi, meie enda grupi poisid tulid siia Flora maskotipoisteks ja siis üks poiss nendest küsib mu käest, et kuule, et kas see Messi mängib täna vä. Ma mõtlesin, et ahh, et ei, ei mängi! Aga Ronaldo mängib vä? Ma ütlesin, et ei mängi, ta küsis, et aga kes siis mängib ja ma ütlesin, et Flora mängib, siis ta küsis, et kes seal mängivad. Et noh, see näitab nagu seda, et kui nagu, kui laps ei tea, kes nagu tema selles klubis on, kus ta treenib, on esindusmeeskonna mängijad, et temaga järelilikult, noh kodus ei ole see huvi pakkunud ja samas noh, ega sa trennis ei räägigi ju. Trennis hakkad trenniga pihta ja rohkem ei räägi, aga kui ma selle näite tegin, et siis samal ajal olid veel need Flora need... mis päevad meil olid need mmm... Mitte talendipäevad, aga need, kus need esindusmeeskonna...

Patroonipäevad?

Patroonipäevad, jah, kus esindusmeeskonna mängijad käisid ja siis see nagu aitas kah kaasa, et noh, selleläbi nad hakkasid tundma ja siis sattus see, et nad olid päris mitu korda järjest maskotipoisid, et siis ma igakord nagu õpetasin neile mingi mängija selgeks, et kes on kes ja kui nad siis juba see aasta tulid siia esimest korda ja kui ma küsisin, et kuulge, kes... kellel

käest tahab kinni hoida, kas teil on erisoove, et lemikud välja kujunenud, siis juba teati, sest noh, tõepoolest, et eelmine aasta päris ohtralt käisid meie lapsed oma vanematega mängu vaatamas. Olid nad siis päris tribüünil või olid perealas, aga ka koondisemängudel ja et, et see põhituumik, kes on, et need on nagu koguaeg käinud ja käima hakanud ja jäänudki käima, mis näitabki seda, et kui tööd teha, kui informeerida, kui kutsuda, kui näidata, et see on huvitav ja sealt saabki ka laps sellest positiivse emotsiooni, siis see tähendab seda, et need vanemad hakkavadki käima ja see jääb külge ja sa harjud siin käima, et... Ma ise mõtlesin küll, kui ma oma lapse tassisin 2-nädalaselt juba staadionile, siis ma mõtlesin, et huvitav, kui ta on juba suureks saab ja hakkab rääkima ja kõndima ja ise mõtlema, et mis hetkel ta nagu ütleb mulle, et kuule, et ma ei tule suga sinna staadionile, et mis sa tassid mind sinna, aga noh, suured poolvennad on ka eeskujuks jalgpalli, nii et, et meil õnneks seda muret ei olnud.

Mhm. Mis on need asjad või emotsioonid, mis peaksid olema, mida üks fänn staadionile tulles ootab või siit saab lisaks mängule? Et kui fänn tuleb, siis tema jaoks on ka tähtis teiste fännidega kohtuda ja juttu rääkida, et see sotsiaalne pool...

Jaa, et kui fänn tuleb, siis fänni jaoks nagu hästi oluline on see, et tal oleks tema õlu – see on number üks fänni jaoks. Noh, mina sellest aru ei saa, aga ma tean, see on fänni jaoks number üks. Meil oli just siin terav arutelu sellel teemal. Siis nad enamuse on harjunud sellega, ma räägin just Flora fännidest, et nad saaksid seal oma otsatribüünil teha seda oma suitsu ja nad tahaksid, et nad oleks... Söögi alalt osta midagi sellist, mis oleks hea jalgpallitoit, mitte mingi küüslaugu kuivand leib või viineripirukas, et see tuli nagu sellest kogukonnaküsitlusest ka välja ja seda on nagu aastaid tegelikult juba räägitud ja seda nad ei ole... Aga noh, samas kui küsida, et mis see toit peaks siis olema, et noh, kui me toome sinna mingi kapsalehe, et noh... kes seda ostab siis. Et paljudel välismängudel, et siin Poola ja Sloveenia ja näiteks Itaalia ja neil on... Neil ei ole ka tegelikult mingit mega valikut, et ühtepidi... See oli vist ma käisin Soomes mängul ja Soomes olid näiteks popcornid, et no ma ei kujuta ette, et ma lähen popcorni topsi võtan kätte ja lähen tribüünile istun maha, sest esimese selle mingi liigutusega, mis väljakul on, hüppan ma püsti ja see popcorn on kuskil kaelas kellelgi, et, et noh, mina siukest asja nagu üldse ei näeks, et noh... Aga, jah, et see toidu pool on neil kuidagi südamelähedane, et oleks selline, mida sa saaksid nagu kätte haarata ja süüa, et siin seda noh, vorsti teemat ja hot-dogi teemat on öeldud, aga samas nagu seda saia ei taheta, et siis ongi, et kuidas me seda vorsti seal müüme, et pistan vorsti pihku, et, et jah... Fänni jaoks on nagu, et neil on see oma koht, kus on nemad tunneksid ennast peremehena, et neil oleks õlu ja et oleks see toit ja omavaheline sees suhtlemise pool. Et mis mind nagu ennast vahepeal

ärritab, on, et... See aasta ma pole küll väga palju ise saanud olla fännitribüünil, sest mängude jooksul on mängud olnud nii intensiivsed, et koguaeg on vaja midagi teha, kuskile joosta ja midagi korraldada, et tihti ma olengi üldse pärast korduse pealt mängu korralikult vaadanud, et, et lasknud kellelgi endale lindistada või kui on olnud televisioonist, siis pärast KordusTV pealt vaadanud. Aga kohati mul endal nagu jääbki mulje, et hästi oluliseks peetakse seda omavahelist suhtlust seal tribüüni peal, kus ollakse seljaga väljaku poole ja siis jutustatakse mingitest täiest mõttetutest asjadest ja siis saab mängi läbi ja küsitakse, et ou, mis seis jäi... Või siis, et teine äärmus, et tullaksegi mängule nii, et, et noh, sa ei saagi aru, kes sul enam sõber on või ei ole, et noh, silmad on juba kriipsud ja mitte midagi sa ei mäleta sellest mängust, et mis sa nagu noh... Kas sa oled fänn või ei ole?

Et siin on vaja nagu selles mõttes, et inimesed käivad ka nii-öelda sõpradega juttu rääkimas ja sõpruskonna mõttes, et...

Jah, et no tegelikult see Flora fännkond, kes on viies sektor, et seal on... sealt on nagu välja kasvanud väga palju sellist sõpruskonna tasemel läbikäimist, aga, et noh... Seal on ka sellised oma head ja vead, et võibolla see on läinud nagu natukene liiga inimeste või isiksuste keskeks, et arvestatakse ainult nagu paari üksiku inimesega ja teised on siis nagu niuksed kaasajooksikud või noh... Et noh, mulle ei ole endale kunagi meeldinud mingisugustesse sellistesse piiridega rühmitustesse kuuluda, kus ma ei saa nagu oma arvamust avaldada või minu arvamusega ei arvestata või... Ma tahan, et sellega arvestatakse ja ja isegi kui... mm, see ei meeldi, et seda julgetakse öelda ja see põhjendatakse ära, et miks seda või või teist asja teha, et...

Mhmm... Milliseid muutusi või arenguid te üldse olete märganud klubi juures alates vabatahtlike kaasamisest?

Mulle tundub, et mängu korraldamise päeval me oleme oluliselt võtnud ära klubi personali pinget, et meil on nagu kõik alad on jaotatud, et meil on nagu kõik asjad on olemas, inimesed on olemas. Selle me võibolla oleme ära võtnud ja ja kadedust kindlasti oleme tekitanud teistes klubides, sest nii palju kui ma ise olen siin teiste meistriliiga klubide inimestega suhelnud, kellega ma läbi käin, et, et pagan, et te tegite ära, et ma siin varasematel aastatel olen alati aidanud Kaljul korraldada neid euromänge ja siis Kalju tegevjuht ütles ka mulle, et kas sa meid see aasta ka ikka aitad vä ja ma ütlesin, et ikka aitan, et meiega ühele ajale mängud ei sattu, mis no selles mõttes, et ei olegi vist võimalik, et satuvad, aga, et, et kui olemas olen, ikka aitan. Et, et jaa, meile oleks ka ikka sind vaja, aga noh, mis teha, et teate väga hästi, et

Flora on, oli ja jääb, et see, et ma vahepeal töötasin Nõmme linnaosavalitsuses ja aitasin selle läbi Kaljul seal toimetada, et, et see on juba puhas see, et kuna see jalgpall juba on nii südamelähedane, et siis ilmselgelt aitasid ja toetasid seal, aga, aga mis võib veel siukest... Seda võibolla ise niipalju ei näegi, et seda näevad kõrvaltvaatajad, et, et klubi ja need, kes on siis perealas või on tribüünil, et noh, ega tribüünil ju ka tegelikult väga palju kokkupuuteid meiega ei ole, et me pigem püüamegi olla need nähtamatud, kes siis valmistavad kõik ette ja pärast koristavad... Noh välja arvatus siis kassas oleme me alati oma oranžide särkidega olemas ja noh, perealal siis ka, et jälgime, et see laud oleks siis korras ja piisavalt jooki-sööki oleks laua peal.

Et, mmm... Mis ma tahtsingi küsida, millestki kinni haarata... Mmm, see läks meelest. Aga siis ma küsiksingi edasi, et viimastel aastatel Flora publikuarv kasvas üsna jõudsalt, et noh, eelmisel aastal ta nüüd pisut langes, aga üldiselt ütleme siin 5 aasta lõikes oli see number ikka meeletult kasvand, et mis teie arvates selle põhjuseks võis olla või mis võis soosida seda publikuarvu kasvu?

Mm, ma arvan, et kokkuvõttes seda arvu kasvatasid nii need tasuta piletite jagamised, kui siis nendel aastatel oli päris palju neid Rimi jalgpallilaagri päevi sattus, kui see publikunumber siin päris suureks kasvas üle 2000. Laagri lapsi oli ju praktiliselt pool tribüüni täis või üks küljetribüün oligi laagrilapsi täis, et need olid kindlasti need, mis seda numbrit tõstsid. Jaa... me ei saa üle ega ümber sellest, et jalgpalli tullakse vaatama siis, kui on ilus soe ilm, viskad ennast seal pingi peal lebokile, eriti just küljetribüün, ja naudid seda mängu. Et ilmselgelt... ja nädalapäevadest muidugi ka väga palju sõltub, väga palju sõltub, et ka meie enda fännid on öelnud seda, et kui nad vanasti olid nagu arvestandu sellega, et iga laupäev on mängupäev, aga et sellel hooajal on see ju tegelikult päris segamini löödud, et on siin teisipäevad, reeded, vahepeal on laupäev, aga valdavalt on teisipäevad ja reeded ja siis ongi täpselt see, et... Mõnikord vist oli esmaspäeval ka ja ja... Noh, et nad ei tea nagu teha oma plaane või, et kui plaanid on tehtud, siis avastatakse, et oi mäng on ju ka ja siis hakatakse mõtleme, et mida ma nüüd, kas ma lähen mängule või ei lähe või... Noh ja praegune kevadine aeg ja sügisene aeg on täpselt see, kus on ilm väga suureks teguriks, et kui sul ikka külm on, siis sa ei tule välja ja ei pane ennast korralikult riidesse, vaid lähed ikkagi... või jääd koju. Ja muidugi on noh meie need internetisaidid, mis üle kannavad ja ETV ülekanded, et kui ilm on ikkagi kehv, siis istun kodus ja vaatan.

Kuidas teie arvates publikut kaasata nii-öelda väiksematele mängudele ka, et kui siin Flora ja Kalju mängivad, siis on muidugi huvi suurem, aga kui on näiteks Pärnu Paide vastu mäng, et, et...

No ma ütlen Pärnu Paide vastu on ka väga huvitav mäng, et Paide meid viimati, meile viimasti näitas, kuidas Paide oli kümnekesi ja ikka suutsid meilt viigi ära võtta, et... Või vastupidi, et jõudsid juhtima minna ja meie suutsime ikkagi viigistatud ja ei suutnud ühte ära lüüa... Mmm, kindlasti annavad need igasugused loosimised ja mängud juurde, sellepärast, et ma mäletan, kui 94-5-6 Flora päris palju mängu Kehtnas pidas, siis oli samamoodi see traditsioon, et, et väga palju loositi välja nendel mängudel seda Flora nänni, küll käterätik, küll salli, küll mütsi, küll vihmavarju, küll kruusi, klaasi, noh mida iganes, aga noh, need loositi lihtsalt nagu piletite vahel välja, et... Võibolla need loosimised on siis need, mis ka tooksid, et noh, eelmine aasta oli see Kia loos, et see oli ka selline nii-öelda magus suutäis, et kõik lootsid, et äkki, äkki õnnestub, et... aga sellega oli samas ka, et sa pidid ikkagi selle loosipileti ostma, aga noh, samas see oli nii väike kulu, et vist mingi 1 euro eest oli see, et...

Lisaks mängule publik ikkagi hindab, ütleme toitu ja võibolla ütleme vaheajamängud ja selline meelelahutus on samamoodi oluline...?

Jaa, kindlasti!

... ja ka mugavus on oluline, et ütleme, kui mäng on kui siin A le Coq Arenal või siin kõrval Sportland Arenal, et see on ka määrav, et tal oleks mugavam istuda?

Jaa, sest siin on ikkagi poolel staadionil katus pea kohal ja Sportlandil istud sa tuulte ja... See Sportland on veel eriti siuke tuulte pesa, et vahet pole, kas sa oled seal suvel või talvel või hilissügisel või kevadel, seal on koguaeg see tuulekeeris, et ilmselgelt siin on ikkagi mugavam olla.

Kui palju vabatahtlikke üldse kokku on ja mis... milliseid erinevaid ülesandeid nad üldse täidavad?

Mmm, praeguseks on vist registreerunud juba mingi 52 vabatahtlikku, kellest siis selliseid aktiivsemaid on umbes 14, kes on nüüd tõesti alates nendest esimestest kodumängudest esindusel, duublil kuni siis turniirid, kaasa löönud ja ja neid pereõhtuid ja kõikidel kohtadel alati olemas olnud. Ja ülesanded on siis nii jagatud, et eee... Meil on kassas, kassa on meie vastutada, siis on meie vastutada VIP-külaliste vastuvõtt, VIP-külaliste ala siis ettevalmistus, kui on pereala, siis me valmistame pereala ette, siis on meil perealas perenaine, siis on all

vastuvõttus kaks inimest, kes siis võtavad külalised vastu ja juhatavad nad perealasse ja siis müüvad seal ka fänninänni. Siis on meil duubli mängudel näiteks on ühele vabatahtlikule on juba saanud nii-öelda selliseks põhiülesandeks duubli mängude filmimine ja seal on ka siis kassamüük. Mmm, siis on lõpukoristus, mängukorraldaja abilise, kes siis aitab paika panna soojendusväravad ja märkida ära soojendusmeeste ala, aitab poolaja mängu läbi viia, et siis väikseid väravad ja palle ja auhindu jagada. Siis... fotograafid on meil siin vabatahtlikes, kes siis turniiril ja nüüd meie viimasel perepäeval meie enda vabatahtlik tegi need pildid kõik, siis... mis meil veel on. Meeskonna saadame siit välja, vaatame, et maskotipoisid oleksid olemas, et pallipoistel oleksid vestid ja pallid käes, et kandraamipoisid oleksid olemas, võtaksid asjad kaasa ja läheksid oma kohale, pressialal, et pressialal oleks kohv, tee ja väike amps olemas...

Selles mõttes, et see on nagu...

...turniirid, lasteturniirid ja need väljakuvanemad!

Mhm, et see on nagu kahepoolne asi, et ühest küljest, see panus, mida teie klubile annate, ongi see, et te saategi klubi ülesandeid natuke nii-öelda hajutada ja teha klubi personalil elu kergemaks, aga samamoodi vabatahtlikud ise tunnevad, et neid kaasatakse klubi tegemistesse, et nad ei ole lihtsalt fännid, vaid nad ongi osa klubist, et...

Jaa, et just, et see päev, kui see vabatahtlik on ikkagi rollis vabatahtlikuna, siis ilmselgelt tema mänguelamus kannatab, et ta ei saa keskenduda mängule nii palju. Oleneb muidugi, kus ta on, mis alas ta on – kui ta on kassas, siis teine poolaeg ta saab üks nautida mängu juba, kui ta on VIP-is, siis ilmselgelt peab ta seal olema mängu lõpuni viisakas, rahulik, ei saa hüpata kuskile lakke, et oo jess, lööge, et noh, karjuda, elada kaasa, et sest seal on nagu ikkagi natuke selline teistmoodi seltskond. Kui ta on perealal, siis samamoodi ta näeb tervet seda mängu, aga, aga mitte tribüünilt, vaid siis läbi klaasi, et nagu vahe on vahel, et need, kes on nagu ka fännidest vabatahtlikud, et nendel nagu mäng kannatab kindlasti.

Milline kogukonna ja vabatahtlike eesmärk lähitulevikuks võiks üldse olla, et kui suureks kasvada või mille poole püüelda?

Idealis võiks olla mahtudagi sinna kuskil 50 ja 100 vahele võibolla, et oleks tagatud see, et võimalikult sellist vaheldust, et ei peaks olema kuidagi... Praegu on meil välja kujunenud, et kui on esindusmeeskonna mängudel selline oma tuumik, kes tuleb, teeb, korraldab, et ma olen üritan siin igale mängule kedagi uutest juurde kaasata, et nad saaksid aimu, millised need

tööd on. Samas näiteks lapsevanemate osas, keda on väga palju selles 52 hulgas, ongi pandud ja nemad on välja öelnud, et nemad tahaksid panustada just lasteturniiridele, mis selles mõttes on täiesti mõistetav ja see ju ongi see, mis puudutab neid, et, et ja mina pigem näeksin ka seda, et nad ongi nendel lasteturniiridel ja põhimängudel tuleksid oleksid oma lastega siia tribüünile, et see on selline nagu number, millega saab hallata, millest suudab jõud üle käia, et kui neid oleks nagu rohkem, siis võibolla tekiks nagu mingi selline laad ja väiksem on jõud ja arvestus sellest tulema.

Mhm... Mida vabatahtlikuks olemine inimesele annab ehk... ehk siis teisisõnu, miks peaks üldse peaks vabatahtlikuks hakkama?

Ma olen ka seda küsinud nende käest, et just siin turniiri ajal, kui see Easter Cup oli ja ilm oli ju suht kehv – esimesel päeval sadas terve päev praktiliselt vihma, väljakuvanemad olid väljas vihma käes ja... külmetasid seal. Hall, ega see sisehall ka väga soe ei ole nüüd seal ja küsisin ka seal nende käest selle sama küsimuse, et mis see annab teile. Ja sain täpselt sama vastuse, mida ma ise olen öelnud, et ee... et see annab energiat, see annab tunnet, et sa aitad millegi hea sünnile kaasa, et sa panustad sellesse, et see, et see läheks hästi korda.

Ja ise siis näed selle tulemust...

Ja näed selle tulemust, et sa saad seda tulemust nagu käega katsuda, et, et sina oled see üks rakuke selles ja sa näed selle nagu... kuidas see valmib, et milline see lõpptulemus on. Ja ja no ma arvan, et see ongi nagu selline põhiline osa, et, et see tahe, mis sees on, et see tunnedki ennast selle Floraga võrdsena, et sind on usaldatud tegema asju klubi sees, klubi ruumides, klubi territooriumil, et, et need on võibolla need, mis, mis nagu... toovad neid vabatahtlikke.

Mhm... Aga minu poolt ma arvan, et see on kõik, et ma arvan, et ma sain väga palju kasulikku informatsiooni ja ma ei tea, kas teil endal on midagi lisada, mis tunnete, et selle töö kontekstis vajaks veel kindlasti äramärkimist...

Mmm, võibolla just see, mida ma ka enne nagu rääkisin, et see lapsevanemate ja noorte treeninggruppide kaasamine, et see on nagu üks selline olulisem roll selle kogukonna juures, et, et sellele kogukonnale tuleb nagu koguaeg tähelepanu pöörata ja mis praegu on väga hästi käima läinud, on need lastevanemate infokirjad, mida algus oli mõeldud, et tehakse vist neli korda, aga praegu juba on esimesed kaks sin tulnud suht lühikese ajaga, et... et seda peaski näitama, et me nagu hoolime oma klubi liikmetest, enda lastest, enda lastevanematest ja teavitama neid üritustest, kutsuma neid osalema ja ootama, et nad tuleksid siia ja näidata, et

nad on oodatud, et ei saa olla nagu selline, et tuled siia, et ah mine kuskile, vaid, et sa peakdi koguaeg neid rõõmsalt ja lahkelt vastu võtma ja olema valmis vastama nende kümnetele ja kümnetele tuhandetele küsimustele, et oleme hästi avatud.

Et sellisest turunduslikust nii-öelda plakatite kleepimisest ja turundustööst tähtsam on igatahes kommunikatsioon ja suhtlus ja teavitustöö, et...

Jaa, ma arvan küll, et selline isiklik suhtlus, isiklik lähenemine, et igas grupis on selliseid lapsevanemaid, kes on oma grupis nii-öelda initsiatiivi võtnud, et nad aitavad treeneril treeninglaagreid korraldada, kuskile välissõitudele, välisvõistlustele minna ja ja läbi nende noh see tuumik on tekkinud mulle ka siia sellesse vabatahtlike juurde ja läbi nende ongi väga hea nagu sellist sõnumit edasi anda, et kuulge, näete, et see mäng on, et tulge noh ja jälle tullakse. Et jah, just see selline suhtlus. See plakat, see plakat on, ta kindlasti aitab midagi, aga mina leian, et see isiklik suhtlus on hoopis teine, mis näitab hoopis paremini.

Mhm. Selge, aga aitäh!

Aga palun!

Lisa 3.4: FC Flora vabatahtliku (V1M1) intervjuu transkriptsioon

Autori jutt on esile tõstetud rasvases kirjas ning intervjuueeritava vastused kursiivis.

Nii, ma alustuseks küsiks, millega te üldse igapäevaselt tegelete, et mis igapäevatöö on?

Tisler.

Tisler, jah? Aga kuidas üldse, milline seos jalgpalliga on, kuidas tee jalgpalli juurde leidsite?

Poeg hakkas mängima, mina ei tea, üks 4 aastat tagasi...

Aga enne seda juba ka oli nagu huvi jalgpalli vastu ja...?

Minul?

Või jalgpalli fänn olnud...

Ei olnud.

Ja Florasse poisi trenni panek oli nii-öelda loomulik samm või...?

Ei ta tuli üle teisest klubist. Ta mingi 3-4 aastat mängis teises klubis ja siis me tulime üle Florasse.

Kus klubis ta enne oli?

Tiigrites, Loo jalgpallikool.

Ja kui vana poeg on praegu?

Saab 11.

Selge. Eee ja Flora tegemiste juures oletegi koos pojaga olnud nüüd ca 4 aastat?

Ei ole, ta tuli aasta eest. Just sai aasta täis.

Aga varem ise selles mõttes olite ka Flora fänn või ma ei tea, jälgisite rohkem...?

Mitte nii, mitte nii aktiivselt või tihedalt kui nüüd.

Ja nüüd on tänu pojale see side Floraga niimoodi tekkinud?

Põhimõtteliselt isegi rohkem kui poisil.

Ahah, selge. Aga kuidas või millest sündis idee hakata vabatahtlikuna kaasa lööma?

Meil see... Otseselt ei sündindki, tuli kuidagi olude sunnil, aga sai välja lubatud ja siis... Sest Monica, kes on selle vabatahtlike juht, eelmine aasta Paide mängus, siis kui see võidumäng oli, siis ta küsis, et kui on vaja teinekord vabatahtlikku asja midagi teha, kas sa oleks nõus tulema. Noh siis sellises võidueufoorias ja mõned õlled olid ka sees ja, noh, jaa muidugi!

Et lubadus sai antud...?

No siis ta selle aasta alguses mingi aeg küsis nagu uuesti üle, et kas sa mäletad seda. Ma ütlesin, et noh jaa, umbes mäletan ja siis sai... No ma ütlesin, et mis siis ikka.

Millised teie ülesanded vabatahtlikuna on?

Praegu enamjaolt on just see sama duubli mängu filmimine treeneri jaoks nagu mängu ülevaade.

Siis see video pool?

Jah, video.

Aga pildistanud ka vahepeal?

Pildistasin ka jah, kui see noorteturniir oli, see Easter Cup, siis sai pildistatud ja sai lastele öövalvurit mängitud. Koolid olid öömajutusega ja siis üks... Kuna see on nii uus asi see vabatahtlike värk... Ta on tegelt vist eelnevalt ka olnud, aga nüüd on uue käiguga ja uue asjaga täitsa, et siis ei olegi nagu nii palju neid asju. Aga siis oligi see Easter Cup oli üks suurem rahvusvaheline turniir, Valgevenest, Soomest, Leedust igalt poolt, päris suur turniir oli. Ja siis neil oli siin samas koolis oli välismeeskondadel öömajutus ja siis oli vaja, et neil oleks keegi, kes neil silma peal hoiab. Siis ma istusin seal ja päeval tuln tegin pilte ja öösel istusin seal ja...

Aga üldiselt nagu Floral nagu selle kogukonna näol on tegemist sarnase asjaga, et kui teistel klubidel on fännklubi, et nii-öelda fännide ja inimeste, kes on klubiga seotud, nende ühendamine ja kokku, kokku toomine, et ee... Kuidas te näete, milline erinevus fännklubil ja kogukonnal on?

Ma ei oskagi öelda, mis erinevus on...

Kas kogukonna juures ja vabatahtlikkuse juures ei ole inimesed nii-öelda puhtalt ainult fännid, vaid löövad klubi tegemistes rohkem kaasa või millest see erinevus... Ütleme kui

võtame näiteks Tartu Ülikool/Rockil on fännklubi ja fännid panevad särki selga, lähvad lihtsalt tribüünile, siis...

Meil on ka päris suur siuke, terve sektor...

Jaa, aga kas nagu kogukonna inimestel on veel mingeid muid ülesandeid või...?

Mina ei tea, enamusest vist on kõik ikkagi on, kes praegu vabatahtlikest on, on kõik aktiivsed fännid ka. Vähemalt nii palju kui mina tean.

Alguses ongi neist saanud fännid ja siis...

Osad on ka lapsevanemad olnud kaasatud, kuna kogukonnajuht Marek on päris suurt eeltööd teinud, et küsitlused ja asjad, mis nagu ma aru sain, seal küsitluses oli päris palju inimesi, kes olid nõus nagu kaasa lööma, et siis ongi nagu... Tegelt kui praegu järgi mõtlen, siis mingi pooled on ikka vist lapsevanemad, kes on kaasa aidanud.

Kui palju neid vabatahtlikke kokku võib olla umbes?

Siukseid aktiivsemaid, keda mina näinud olen, mingi kümnekond. Võibolla tegelt on rohkem, aga neid ei tea...

Mis üldse motiveerib või või mis see stiimul on, mis nii-öelda vabatahtlikuna tööle ajendab või kaasa tegema?

Ma ei tea, miks mitte. Lihtsalt nagu enda vaba aja sisustus ja mingi väike panus ka nagu klubile...

Et saab klubi personali tööd hajutada ja nende koormust sellega nagu vähendada?

Mmm, päris nii peeneks pole enda jaoks mõelnud seda asja. Lihtsalt, et nagu mingi väike oma panus. Endal ka ju huvitav.

Lisaks fänlusele saab nagu klubi tegemistes ka kaasa lüüa jah?

Ongi kuna mu oma poeg mängib ka siin, et siis oleks nagu loomulik käik, et ma ise panustan ka siis tegemistesse, et siis kui ma seal eelnevas klubis olin, siis samamoodi välisreisid ja asjad, olin bussijuht ja... Harjumus.

Aga kas poeb käib samamoodi mängudel kaasas, et ütleme esinduse ja duubli mängu vaatamas?

Vanasti käis, enam pole nagu käind. Tal on hästi palju vigastusi olnud ja kipsid ja värgid koguaeg... Enam pole käind jah.

Aga üldiselt ütleme mmm... niimoodi esindusmeeskonna mängule meelitamine, et poeg kaasa tuua on raske või...?

Vanasti ei olnud. Mingi aeg tal... Tal on treeningutes ka mingi selline mõõnaperiood, et see puberteet tuleb varasemalt kui vanasti, et tal on selline mõõnaperiood, aga ta ikka käib. Alguses käis hästi regulaarselt, käis muga koguaeg kaasas.

Esinduse mängijaid selles suhtes tunneb ja on mingisugused iidolid tekkinud või nii ka?

Ma nii peenelt pole küsinudki.

Kui siin enim oli ütleme Monicaga oli juttu, et teinekord on olnud, et noormängija tuleb esinduse mängule ja siis enne mängu on küsinud, et kas Messi või Ronaldo on ka siin, et mõnikord tullakse nagu täitsa teadmatusega, aga kas lastel on teatavad nagu iidolid ka tekkinud siin Flora klubis või tuntakse...

Ei ta ikka nagu mingeid mängijaid tunneb ja teab.

Et mingisugused lemmikud on...?

Jah.

Aga milliseid muutusi või arenguid olete klubi tegemistes märganud sellest ajast kui nüüd öelda vabatahtlike tegevus on nüüd toimima pandud, et... Mida teised vabatahtlikud veel teevad ja mida te näinud olete?

Ma olen saand aru, et enamus mängude korraldus ja kõik siuksed lihtsamad tööd on vabatahtlike peal praegu, et päris suur panus on see praegu. Kõik mängude organiseerimised ja see on suured ja väiksed mängud ja põhimõtteliselt kogu mängu teenindav personal on vabatahtlikest olnud, et ma kujutan ette, et klubil võtab see päris suure koormuse maha, sest tavaliselt pidi vist kontorist otsima neid inimesi, kes teeks neid asju. Siis nüüd nagu... Minu arust kõik asjad on nagu vabatahtlike peal.

Kui palju seda tööd ütleme umbes ajaliselt on, et ütleme käite siin mängul, filmite selle üles ja mis on ütleme veel selle mängupäeva väliselt veel ka klubiga seotud tegemisi?

Siis kui vabatahtlik, siis minuga nagu ei ole olnud...

Video läheb lihtsalt nüüd edasi ja rohkem sellega...

Jah, see läheb treenerile ja rohkem sellega ei pea tegema midagi...

Mis üldiselt ütleme mitte vabatahtlikke, aga ütleme tavalist publikut ja fänne ütleme, noh ei pea isegi fänn olema, mis tavalise publiku staadionile tulekut võib mõjutada? Mis asjad need olulised on, mida, mida inimesed tähtsaks peavad?

Mis moodi inimesed kodust saada staadionile või?

Jah, ütleme üks asi on põnev mäng, et ütleme on tähtis mäng, finaali, mida iganes...

Viimasel ajal pole see ka aidanud... Kodus oli derby, mis oli noh käputäis rahvast... Ma ei teagi, kuidagi atraktiivsemaks kogu see melu vist muuta...

Kui enda kogemusest näiteks mõelda, siis mida, mida te olete hinnanud? Kas on tähtis, et pakutakse õlut, et oleks teatav toitlustusvõimalus olemas...?

Jaa ikka, aga need on täitsa olemas ju, kuigi see toitlustuse koht jäi vahepeal väga sitaks, et on see menüü ära tüüdanud, aga põhimõtteliselt on täitsa olemas. Ma ei oskagi midagi otseselt välja tuua... Eks see meelelahutusprogramm, mis vahepeal on, see meelitab nooremaid ja väiksemaid kindlasti ligi, sest poiss oli mul koguaeg elevil, see ootas neid poolajamänge...

Loosimised ja asjad?

Jaa! Eks need mingil määral.

Agas kuidas mängudele publiku kutsumine ütleme teie hinnangul peaks käima pigem nagu turunduse kaudu või kommunikatsiooni kaudu? Et kumb oleks tähtsam, et kas see, et oleks tänavad täis kleebitud plakateid ja ma ei tea, raadios, telekas jookseb reklaam, või või see, et treenerid räägiksid lastega ja ja lapsevanemad räägiksid lastega, et, et...

See on vist hoopis erinev... erinev nagu... sihtgrupp, keda saada, et lapsevanemad on üks grupp, aga teatud, piiratud, sest väga paljudel nagu otsesest huvi ei ole nagu mina olen aru saanud. Pigem laps teeb paar korda nädalas trenni ja saab seal treenerilt seda teada. Läbi üldise meedia ja selle saavad hoopis teised grupid selle info kodust, tänavalt, kes pole klubiga üldse seotud.

Et ütleme klubis, et lapsed käiksid ja lapsevanemad hakkaksid tulema, kes praegu ei käi ütleme, teie käite mängudel, aga teised lapsevanemad näiteks, kas treenerid peaksid

tegema sellist teavitustööd, et rääkima oma noortegruppidele, et nad tuleksid mängudele, et lapsed kutsuksid kodus vanemaid kaasa...

Eks nad võiks kindlasti, aga ma arvan, et kes siia maani pole käind, ega see väga palju vist uuesti... Mingi uuemad võibolla, ütleme, kui alles on tulnud trenni, siis võibolla küll, aga kui poiss või keegi laps on käinud juba aastaid, siis siukse jutuga vaevalt, et nad meelitavad, sest nad teavad nagunii kõiki neid üksikasju. Pigem peaks võibolla üldse seda Premium või seda kohalikku jalgpalli, seda ei kajastata nii palju. Nüüd on hakatud telekast näitama, aga üldse mingeid vahereklaame ja asju ja...

Aga kas see, et telekast näidatakse või internetist näidatakse, kas see võib ka olla üheks põhjuseks, et ei tulda mängudele, et leitakse lihtsalt, et noh, täna on mugavam kodust vaadata...

Ma ei usu... Ise vaatan ka telekast, kui ei saa või siuke asi on, aga, aga kui vähegi võimalik, siis kohapeale tulles see melu ja kõik see on ikka hoopis teistsugune. Eriti kui just rahvast on palju. Kui staadion on tühi, siis ei ole seda emotsiooni ka.

Ja-jah... Viimastel aastatel, siin ütleme eelmine aasta see publikunumber pisut langes võrreldes üle-eelmise aastaga, aga ütleme 5 aastat tagasi ja viimase 5 aasta lõikes see publikunumber just Floral tegi hästi suure tõusu, et millest see võis olla tingitud, et siin publikunumber kasvas kohati mängudel üle 2000 jne...?

Ma ei oskagi seda kommenteerida... Isegi eelmine aasta oli kõvasti rohkem rahvast, kui on praeguse hooaja alguses, et on päris nutune see seis...

Aga praegust publikuarvu... noh, kui on väike olnud, ma vaatasin esindus, esinduse kodumängudel on olnud ca 205 inimest keskmiselt kodumängudel...

Lõuna-Eestis on palju suuremad publikunumbrid.

Aga see võib olla tingitud teie hinnangul ka sellest, et noh, varakevadine ilm... külm, jahe, vihma?

Mingil määral kindlasti!

Et suvel käib ikka rohkem rahvast?

Tahaks loota!

Aga kui palju... ütleme lastemängudel käib käib lapsevanemaid käib vaatamas?

Ikka, kelle lapsed mängivad käivad päris palju jah ja päris tuliselt elavad kaasa.

Ja ütleme selles mõttes, et te näete, et kui laps kasvab, näiteks jõuab edasi duublisse, esindusse, siis need samad lapsevanemad jäävadki käima ja on üks osa publikust?

Ma arvan küll! Mu poiss pole duublisse jõudnud veel, aga isegi praegu vaadates, siingi oli lapsevanemaid praegu selle halva ilmaga.

Neid, kelle lapsed üldse ei mängigi, vaid teised lapsevanemad, kes lihtsalt tulevad vaatama?

Ei mängijate vanemad olid ka ma vaatasin seal paar tükki oli...

Aga millised võiksid olla eee... need ütleme viisid või või asjad, mida teha, et kaasata publikut ka nii-öelda väiksematele mängudele Premium Liigas, et noh... Ütleme, nüüd oli derby, kui mängib Flora ma ei tea, Kaljuga või Levadiaga, siis, siis noh, publikuhuvi on suurem, aga mida teha, et käiks ka noh, Pärnu, Paide, Infoneti ja selliste klubide vastu rohkem rahvast?

See on ikka põhimõtteliselt see üks ja sama küsimus, et noh... Ma ei oska... Minu arust Pärnu ja Paide mängudel käib praegu sama palju publikut, kui siin, et see aasta ei ole märgata olulist vahet...

Aga milline võiks veel lisaks praegustele tegemistele olla lisaks, et eee, teie filmite mängu, vahepeal pildistate neid, osad on kassades, aitavad mängude korraldamisele kaasa, aga milliseid võimalikke rolle te veel näete vabatahtlikel, mida võiks klubi tegemistes veel... millega kaasa aidata?

Ma ei teagi, enamuse asju on vist juba kaetud, mis saaks niimoodi... noh sellised lihtsamad jooksvad asjad, et, et ülejäänud tööd ma kujutan ette on selline spetsiifilisem.

Miks peaks üldse vabatahtlikuks hakkama, mis see...

Ei pea!

...aga mis see on, mida nii-öelda vastu saab, see tunne või mida klubi pakub?

Sest ei olegi... Lihtsalt saad hea tunde, et oled midagi teinud... Ma ei teagi, kas see tuleb teatud eaga või kui vaadata, siis meid on ka eri vanusega ja igasuguseid, aga sama hea, kui sa lihtsalt kuhugi heategevusse annetad, sa saad hea tunde, et noh, analoogne. Oma panuse

millesegi suuremasse, mille heaks, mis sulle meeldib ja mille üle sa uhkust tunned, ma arvan...

Mis te lähitulevikuks näete, kuhu või kui kaugemale või kui suureks see Flora kogukond võiks areneda?

No puhta ennustusena tahaks loota küll, et ta ikka kasvab...

On potentsiaali nii-öelda kasvada ja...

Ikka on, alati on!

Mida selleks tegema peaks?

Oeeh, kõike paremini! Nii meeskonna poolt kui klubi poolt rohkem promoma ja...

Meeskonna mängutulemused mõjutavad ka huvi ja ja...

Päris kindlasti ma arvan, jah, sest praegu näiteks on väga pikalt olnud selline madalseis ja siis rahvas noriseb, ei viitsi...

Just see hooaeg siis jah?

See hooaeg jah.

Aga kui ütleme teiste lapsevanematega rääkida, kas soovitaksite ka vabatahtlikuks hakata või või kui keegi peaks küsima, et mis sa seal teed, kas on lahe või... Kas nagu julgete teistele ka soovitada, et hakake vabatahtlikuks?

Ma arvan küll... Eriti jah, just et lapsevanemad päris palju nagu mina olen kohanud, siis ei ole nagu jalgpalliga väga lähedased, lihtsalt laps käib trennis, kust lasteaiast, koolist või kuidagi sõpradega tulnud... Nagu mina isegi, läbi lapse põhimõtteliselt olen tulnud üldse jalgpalli juurde. Siukestel lastevanematel oleks minu arust väga hea võimalus saada paremini teada, mida lapse konkreetselt teeb, mis asi see on see jalgpall.

Mhm...

Kui poiss mul läks, siis ma omal ajal isegi läksin just sellepärast, et saada rohkem aru jalgpallist, ma läksin treenerite algkursusele, mis on siin kahe päevaga siuke Rahvaliiga siuke... Käisin selle läbi ja minu vaatepilt sellele mängule ja treeneritööle ja sellele oli hoopis teine. Kui ennem olid samamoodi nagu enamus lapsevanemad, et röögivad ja karjuvad

väljaku kõrval ja üritavad poolt mängu ise juhendada, siis see vaatepilt nagu muutus ja hakkasid teistmoodi suhtuma.

Aga sellest viimasest lubadusest, et kui sai nii-öelda lubadus antud, et ee... hakkate ka vabatahtlikuks ja aitate filmida, et kas sellega kaasnes see huvi ja käimine mängudel rohkem kaa, et esinduse ja duubli mängudel ennem ei olnud nii hästi kursis tegemistega?

Duubli mängudel ma enne nii palju ei käinud, juhuslikult kui sattusin mõni korda, aga esinduse omas ma räägin, olen viienda sektori väga aktiivne fänniliige, vabatahtlik ja lapsevanem, et ei ole... Üks ei tule teisest esile, et need on kõik koos.

Mis see tunne seal fännisektoris nii-öelda viiendas sektoris on? Kas inimesed, kes kokku tulevad, tulevad lihtsalt ka selle pärast, et olla nii-öelda sõpradega koos ja lisaks mängule on ka selline sotsiaalne suhtluse kooselu... koosolek ka üks osa sellest?

Jaa, ikka! Enne mängu, saame kokku enne mängu mingi tund, tund-poolteist, istume, sööme pitsat, joome õlut ja räägime juttu ja siis tuleme mängule ja...

Et sealt on tekkinud ka uued tuttavad ja sõbrad, et...?

Päris osa ikka jah, et seltskond on päris suur. Ja peale mängu samamoodi istutakse, kirutakse, rõõmustatakse...

Seda ka siis nii-öelda mängupäevade väliselt või...

Vahetevahel on ka mänguvälistel päevadel, kui on mingid ettevalmistustööd, plakatid, plagud, mis iganes asjad vaja teha.

Aga aitäh, see on kõik siis.

Lisa 3.5: FC Flora vabatahtliku (V2N5) intervjuu transkriptsioon

Autori jutt on esile tõstetud rasvases kirjas ning intervjuueeritava vastused kursiivis.

Nii, aga ma ei tea, alustame siis. Selles mõttes, et ma ei tea kas... Võin sind sinatada, onju?

Jaa, loomulikult ja.

Aga said sa enamvähem aru ka kirjas, et mis ma tegema pean või mis ma üldse uurima hakkan või... Tahad sa küsida midagi minu töö kohta?

Mul hetkel ei ole küsimusi, võibolla siis kui jooksvalt tekivad, siis ma küsin midagi.

Nojah, igatahes ma kirjutan lõputööd. Enne seda tegin seminaritööd, selle seminaritöö tegin ma puhtalt... publiku... publikuarvu teemadel ja nüüd kirjutan sellest Flora kogukonnast ja ja... Noh, siis eesmärk ongi teada saada, et millist rolli see kogukonna arendamine ja vabatahtlikkus mängib klubi juures ja ja ja kuidas seda tehakse, et noh... Alustuseks ma küsiks, millega sa igapäevaselt tegeled? Õpid ilmselt...?

Jaa, ma käin gümnaasiumis, 11. klassis ja noh, see on siis põhiline, millega ma siis tegelen.

Ee, kus koolis kui võib küsida?

Vanalinna Hariduskolleegeiumis.

Okei. Milline su seos jalgpalliga üldse on?

Noo, ee... Jalgpall on siis olnud niimoodi, et mu isa on mänginud jalgpalli terve oma elu ja väiksest saadik siis ma olen nii-öelda tema klubi juures siis kaasas käinud ja Florasse jõudsin ma niimoodi, et mu vend hakkas Floras mängima ja hiljem hakkas mu isa nagu treeneriks ka Floras.

Kas siis täitsa kõrgel tasemel on mänginud ka?

Ee, mitte nii kõrgel tasemel... mis see oli, äkki kolmas liiga või kõige kõrgemal ajal äkki teine liiga.

Eee, jah... Ja kui kaua sina oled üldse siis Flora tegemiste juures olnud kokku?

Ee, Flora tegemisi siis nii-öelda jälginud olen siis ca 5 aastat.

Ja ise mänginud ei ole?

Ei ole.

Aga millest sündis idee üldse vabatahtlikuna hakata kaasa lööma tegemistes?

Noo, kuna ma olen nüüd siis suhelnud Monicaga ja kuulsin sellest ideest, siis see tundus väga huvitav ja kuna Flora on nii-öelda mul väga südames, siis ee... otsustasin ka panustada Florasse.

Enne nii-öelda vabatahtlikuks hakkamist olid nii-öelda võib öelda, et tavaline Flora fänn ka jah?

Ee, jah!

Seda siis nii esindusmeeskonna ja duubli ja üleüldse või...?

Noo, pigem siis esindusmeeskonna fänn jah, siis nii kodus kui ka võõrsilmängudel, aga duublit siis jälgisin nii palju kui siis sain või kui aeg võimaldas.

Mhm. Millised su ülesanded vabatahtlikuna tavaliselt on?

Eee, siis nagu praegugi – ettevalmistus. Ee, näiteks VIP-tsooni ettevalmistus, siis kringlite lõikamine, kohvi valmistamine ja kõik see... Vahetevahel siis ka piletimüük enne mängu. Esinduse mängu ma eelistan siiski algusest lõpuni siis tribüünil jälgida, et see on nagu kokkulepe olnud ja siis hiljem pärast koristamine ka ja jah...

Et saaksid esindusmeeskonna mängu tribüünilt jälgida, siis ee... sinu ülesanneteks vabatahtlikuna siis sellel päeval on nii-öelda ettevalmistus ja mängujärgne, et mängu ajal sa ma ei tea... VIP-tribüünis ei teeninda?

Vahepeal, oleneb siis vajadusest, vahepeal siis tuleb siis nii-öelda VIP-tribüünilt jälgida seda mängu, aga üldiselt siis jah ikkagi tribüünilt.

Millised ülesandeid teised vabatahtlikud üldse veel täidavad?

Noo, Jaanus on näiteks filmija, kes filmib duubli mängu. Eee... noh meil on siis oma noorteturniirid, mis tähendab seda, et seal on siis üldiselt mina ja siis Kertu tegeleme fännitoodete müügiga ja seal on siis kõik see ettevalmistusperiood ja samamoodi. Ja noh, üldiselt tegeletaksegi niimoodi, et Easter Cupil oli siin lihtsalt nagu ka väljakuvanem, kes andis tulemusi ja need sisestati arvutisse ja see oli nagu live's jälgitav.

Mhm. Kui teistel klubidel, ütleme siin näiteks korvpallist tuua näiteid, ma ei tea, Kalev/Cramo, Rock, nendel on lihtsalt eee... fännid ongi liigitatud fännklubi alla, aga

Flora puhul on puhtalt tegemist kogukonnaga. Kuidas sina, milline sinu nägemus on, mis vahe on kogukonnal ja fännklubil?

No mul on tunne, et kogukond panustab võibolla rohkem klubi tegemistesse, et fännid on siis niisama, nad aitavad meeskonda siis oma nii-öelda lauluga ja toetusega, aga kogukond teeb siis nagu mõlemat. Et kasvõi siis samamoodi teeb siis enne nagu panuse üldse selleks, et kõrve... need küljetribüüni mäng... need vaatajad saaksid nii-öelda siis nautida mängu ja siis toetavad ka meeskonda siis oma nii-öelda siis oma tribüünilt.

Mis üldse motiveerib sind ja üleüldse inimesi vabatahtlikuna kaasa lööma?

No mind isiklikult ee... armastus Flora vastu. Ma ei oska kirjeldada, miks see on, see on ma arvan lihtsalt sellele küsimusele ei ole vastust. Aga ma arvan, et teisi samamoodi, et nad tunnevad mingit emotsionaalset sidet ja see pakub neile mingit hingelist rahuldust võibolla.

Et lihtsalt mitte olla lihtsalt fänn, vaid et olla ka tegemistesse kaasatud, et see tunne, et on võimalik ka ise midagi ära teha ja samamoodi olla nagu üks osa klubist, et see on see tunne, mis tunne nagu... aitab või motiveerib rohkem?

Jaa, ma arvan küll jah!

Aga kuidas sa oled üldse senise kogukonna ja vabatahtlike tööga rahul?

Ma olen kindlasti väga rahul sellega ja... Kas te mõtlete aspektist, et kuidas üldse hakkama saadakse või enda tööga või või...

No nii üht kui teist, et kas oled rahul enda ülesannetega või saad sa neid ise valida või...?

Jaa, ma saan ise ka ikka sel teemal kaasa rääkida ja üldiselt mulle sobib see ülesanne. Mulle meeldib selle melu keskel siin olla ja see on äärmiselt põnev. Ja teiste tööga muidugi olen ka rahul väga, sest siiani kõik toimib. Muidugi, kuna see on nii uus asi, siis meid võiks rohkem olla, aga ma arvan, et see on aja küsimus.

Kas see, et teid veel ei ole nii-öelda rohkem, et kas see tuleneb ka motivatsioonipuudusest või lihtsalt neid inimesi ei ole leitud?

Ma arvan, et kuna see on just nii uus asi sellest hooajast, siis ma arvan, et neid kindlasti tekib ja mõnel inimesel võibolla napib elementaarset julgust selle jaoks.

Milliseid muutusi või arenguid sa üldse klubi juures oled märganud alates sellest ajast kui vabatahtlikud on tegemistesse kaasatud?

Noo, mulle tundub, et võibolla on vähem pinget, et selles mõttes, et on inimesed, kes teevad asjad ära, kes... kellele meeldivad need asjad ja noh, kes... Võibolla mille poolest erinevad vabatahtlikud siis nii-öelda palgatöolistest ongi see, et nad on vabatahtlikud sellepärast, et neil on motivatsiooni ja ilma nagu selle tasu pärast ja...

Keegi ei sunni neid seda tegema...

Jah! Mul on tunne, et see ongi see võlu nagu, et sa teed seda vabatahtlikult justnimelt...

Kuidas see klubile võib kaasa aidata või mida see klubile annab?

Noo, klubile... kasvõi kõige primitiivsemalt hoiab näiteks raha kokku, et selles mõttes, et see on kindlasti kasulik asi. Samamoodi see ju kasvatabki kogukonda ja ma arvan, et, mida rohkem on vabatahtlikke seda rohkem on ka publikut ja nagu kõik on siis omavahel seoses, et see on kindlasti kasulik. Ma ei oska otseselt midagi öelda praegu... rohkem.

Mis üldse võib mõjutada publiku staadionile tulekut, et mitte ainult vabatahtlikke, vaid üleüldse? Millised need mõjutegurid võivad olla?

Ee, kindlasti huvi ja hea reklaam näiteks, aga samamoodi ilm, mis on kindlasti jalgpalli puhul väga oluline ja tihti ka vastane, et see oleneb siis, et kui on näiteks derbiga tegemist, siis vastaseks Kalju, Levadia, siis on kindlasti rohkem publikut kui näiteks Narva Transi vastu.

Aga kuidas just, kuidas sinu arvates nendele väiksematele mängudele, siin ma ei tea, ütleme Trans või Paide või Pärnu või nii-öelda Rak... uus Rakvere, et kui on nii-öelda väiksemad mängud, ei ole derbid, et kuidas sinna mängudele rohkem publikut saada näiteks?

Eee, kindlasti reklaami teha ja võibolla mingi... temaatikaga seostada näiteks nagu meil tuleb nüüd 6. mail Paide vastu siis mäng, kus on siis grillimine ja ma arvan, et see kindlasti kasvõi selle toidu pärast inimesed on huvitatud tulema ja et see on teistsugune, et erineda... samamoodi näiteks Kaljust, kellel on samal ajal mäng, aga et sa pakud midagi huvitavamat ja mingit emotsiooni ja ma arvan, et kui inimene nagu... saab selle emotsiooni kätte, siis ma arvan, et ta rohkem ei lahku ka, et see on nagu, kui ta tunnetab selle ära.

Miks peaks üldse publik staadionil käima? Mida see meeskonnale annab või mida see klubile annab?

Noh, ma arvan, et meeskond ikka on tore mängida suurema publiku ees kui seal 50 inimest. Ma arvan, et see annab neile emotsionaalselt midagi... Selle koha pealt ma täpselt ei oska

öelda, on parem neilt küsida, aga klubile annab see kindlasti tunnustust tema tegemistele ma arvan, et kui on ikkagi rahvas vaatab ja... See on meelelahutus ja see on vajalik ja samamoodi selle asemel, et noored näiteks lähevad kusagile peole nad võiksid tulla matši vaatama, mis on praegu küll utoopiline, aga samas nagu see võiks olla nii, mis tulevikus võiks teisiti olla.

Kuidas sinu arvates võiks inimesi nii-öelda mängudele kaasata, et sa ütlesid küll, et piisavalt reklaamida, aga kuidas, läbi milliste kanalite või kuidas see reklaam kõige tõhusam võiks olla?

Ee, ma arvan, et kõige tõhusam reklaam on endal kutsuda sõpru...

Et nii-öelda suust-suhu või näost-näkku suhtlus, jah?

Jah, et kui nagu sina käid mängudel ja siis kui sa võtad oma sõbra kaasa, siis, kes sa tead, et kellel võiksid olla sinuga sarnased huvid ja kui talle hakkab meeldima, siis ma arvan, et see juba nagu toob publikut kaasa ja ma arvan, et selline suust-suhu rääkimine ja asi, et see on võibolla ikkagi kõige tõhusam reklaam, sest see on nagu ikkagi vahetu, et see läheb nagu inimestelt ja see on nagu kvaliteetne info.

Aga ütleme, et siin üks... eelmine aasta Flora publikunumber natukene langes võrreldes üle-eelmise aastaga, kui see tegi väga suure tõusu, aga et siin võrreldes 5 aasta taguse ajaga publikunumber on väga jõudsalt kasvanud. Millest sinu arvates see tingitud võib olla, et osadel mängudel lausa üle 2000 inimese kohal käis?

Ee, kindlasti hea reklaamitöö ja samamoodi eelmine aasta ja üle-eelmine aasta jagati hästi palju vabapääsmeid. Kas see nüüd õige on, see on eraldi küsimus, selles mõttes, et... Noh praegu hetkel, mis on minu arvates väga positiivne, on see, et Floras mängivatele lastele ja nende lastevanematele on tehtud hooajakaardid, mis tagavad siis tasuta sissepääsu ja ma arvan, et see on võibolla parem asi, sest see kasvatab ka kogukonda ja ma arvan, et see on nagu tõhusam.

Kas siis nii-öelda teavitustöö peaks sinu hinnangul käimagi klubisiselt ka, et ütleme noortegruppide treenerid peaksid pidevalt ja intensiivselt rääkima, kasvõi peale trenni ütleva lastele, et mäng on tulemas, et lapsed tulge mängule ja lapsed siis samamoodi kodus rääkima...?

Jaa, ma arvan, et see on väga tõhus, sellepärast, et tuleb alustada kindlasti klubisiselt, sest enne me ei saagi väljast ma arvan oodata publikut.

Mis sa näed praegustele tegemistele lisaks, mida te vabatahtlikega teete, et millistes valdkondades vabatahtlikud veel saaksid klubile abiks olla?

Ee.. Noo näiteks on meil selline nagu nii-öelda suur rubriik nagu TVFlora, kus ma arvan, et kindlasti ka praegu ma arvan lööb kaasa paar vabatahtliku, kuid ma arvan, et neid võiks veel olla, sellepärast, et see on niigi küllaltki keeruline töö. Samamoodi FCF Magazine'i tegemisel, siis võtaks Marekilt endalt pinget maha, sest tema tegeleb väga paljude asjadega, et võibolla siis aidata siis kuidagi Marekit. Ma ei oska öelda, millisel alal on... Need alad, mis hetkel on välja pakutud, on suhteliselt hästi kaetud.

Mhm... Mida, mida vabatahtlikuks olemine inimesele üldse annab või kui küsida, miks peaks vabatahtlikuks hakkama, siis kuidas sa vastaksid sellele?

Eee... Ma arvan, et iga inimene tunneb mingi alaga või mingi asjaga oma elus mingit tugevamat sidet ja ma arvan, et iga inimene tunnetab selle mingi hetke ära, et ta tahab panustada sellesse ja öeldes kompromissitult, et ta ei taha selle eest midagi vastu, et ee... Ma arvan, et see on nagu tunnetuse küsimus ja ma arvan, et kui inimene seda enda sees otsib, siis ta leiab selle tunnetuse, ükskõik siis, mis ala... alal. Et nagu vabatahtlikkus inimesele annabki seda rahuldust emotsionaalselt ja head tunnet, ta midagi saab teha ära mingi asja jaoks, mida ta väga armastab.

Kas selle tõttu või tänu sellele, et sa vabatahtlikuks hakkasid, on su elus midagi muutunud? Kas sa pidid mingitest asjadest loobuma või või või oled sa midagi uut enda ellu saanud?

Kindlasti ma olen uusi asju avastanud ja uusi inimesi. Loobuma ma otseselt ei ole pidanud... Ma ei saa võibolla nii palju oma tööd teha, mida ma teen nagu palgatööd, seda ma ei saa nii palju teha, kui ma siis ennist sain, aga... Kindlasti on see võibolla andnud mulle julgust juurde rohkem ja võibolla ma olen leidnud vastuseid küsimustele, mida ma olen ise siis endale esitanud läbi siis selle vabatahtliku töö.

Kus sa näed ennast vabatahtlikuna või üleüldse klubi juures ütleme 5 aasta pärast või või millised võiksid olla vabatahtlike ja kogukonna eesmärgid?

Ee, väga keeruline küsimus... Ma väga ei oskagi vastata, aga ma arvan, et ma teen ikka neid asju, mida klubi parasjagu vajab, panustan sinna, sellesse, mis on vaja panustada ja... jah.

Aga aitäh, kas soovid ise midagi veel lisada?

Mmm...

On midagi, mida sa arvad, et selle töö kontekstis ma peaksin teadma või...?

Mm, no mul praegu ei tule niimoodi midagi meelde, kui mul midagi tuleb, siis ma võin kirjutada.

Okei, aitäh!

Lisa 3.6: FC Flora presidendi (PM26) intervjuu

Autori jutt on esile tõstetud rasvases kirjas ning intervjuueeritava vastused kursiivis.

Kirjutan lõputööd kogukonna teemal spordiklubi juures ja just FC Flora näitel. Seminaritöö tegin konkreetselt publikuarvu teemal, aga kuna sealt tuligi eriti tugevalt välja see kogukonnatöö olulisus, siis bakalaureusetöös uuringi põhjalikumalt just seda.

Töö eesmärk on selgitada välja, millist rolli mängib spordiklubi arengus kogukonna loomine ja edendamine ning kuidas seda teha.

Sissejuhatavad küsimused:

- Kas soovite enne intervjuud minu käest midagi uurimuse kohta teada?
Ei soovi, oled andnud piisavalt teavet.
- Kuidas Teie klubil praegu läheb üldiselt? Mitte konkreetselt sportlike tulemuste mõttes, vaid üleüldse.
Iga organisatsiooni arengus peaksid olema selgelt eristatavad ülesehitamisfaas ja toimimisfaas. Täna julgeksin öelda, et tegutseme väga keerulises valdkonnas ja ka ajastu tähendused ei toeta spordiklubi toimimist ja seetõttu on ülesehitamisfaas veninud liiga pikaks. Tõsi, muutunud on ülesehitatavate asjaolude olemus ja julgeksin väita, et just klubi kogukonna ülesehitamine on täna tähelepanu all.
- Millised on Teie igapäevased ülesanded või peamised vastutusala klubi presidendina?
Klubi presidendina vean täna mängijate karjääri planeerimise projekti.
- Millised on klubi eesmärgid käesolevaks hooajaks? Ka palliplatsivälised eesmärgid.
Saavutada sportlik stabiilsus aste varasemast kõrgemal, viia lõpuni noortetöö reorganiseerimine kindla nägemuse all toimivaks inimsõbralikuks ja klubi sportlike ambitsioone rahuldavaks tegevuseks, kirjeldada ära kogukonnatöö loogika ja asuda selle järele tegutsema, muuta klubi juhtimisstruktuuri, tagamaks organisatsiooni jätkusuutlikkus.

I plokk

- Kui kaua olete oma klubi juures säärast kogukonnapoliitikat ajanud?
Jõulisemalt 3 viimast aastat, aga käesoleva hooaja eel muutsime osasid toimimise loogikaid.
- Millest sündis idee kogukonna kui sellise loomiseks ja arendamiseks?
Kogukond on spordiklubi toimimise üks põhilisi põhjuseid. Klubi toimib kogukonna jaoks.
- Sisuliselt on tegemist fännide ühendamise ja kaasamisega, mis teistes klubides on enamjaolt fännklubina käsitletud. Mis vahe on teie arvates kogukonnal ja fännklubil?
Fännid on vaid kogukonna üks osa. Kogukonna võib tinglikult jagada kaheks: sisemiseks ja välimiseks, välimise kogukonna omakorda kaheks: füüsiliseks ja vaimseks. Tõsi, viimased kaks võivad ka hõlpsasti kokku langeda. Sisemise kogukonna moodustavad klubiga vahetult seotud inimesed ja nende lähedased. Lähedalt seotud inimeste hulka arvame klubi töötajad, mängijad, noormängijad ja fännid; füüsiline kogukond on konkreetne keskkond, kus klubi asub; vaimne kogukond tekib põhimõtetest, mida klubi järgib ja signaalidest, mida ta välja saadab. FC Flora puhul on tegevuspaigaks teatav kindel osa Tallinnast ja vaimne sõnum võiks kõlada näiteks "klubi mõtlevale ja tundvale inimesele".
- Kuidas olete senise kogukonna töö ja arenguga rahul?
Astume ikkagi esimesi samme ja rahulolu staadiumisse pole veel jõudnud (naerab).

II plokk

- Milliseid muutusi või arenguid olete klubi juures märganud peale kogukonna loomist?
Klubile kaasaelajate hulk suurenes märgatavalt ja seda kõikidel tasanditel.
- Kui hästi hoiate end kursis ja millist rõhku panete publikunumbritele?
See on üks olulisemaid kogukonnatöö näitajaid.

- Mis võib Teie arvates mõjutada publiku staadionile tulekut?
Publiku konkreetselt staadionile tulekut mõjutab väga palju asjaolusid alates ilmast, mängupäevast ja mängu algusajast, mängu põnevuse astmest jne, jne, aga staadionile tuleku eelduseks on kõigepealt sellise soovi teke ja see soov tekib ikkagi ainult siis, kui inimene samastab ennast klubi ja klubi poolt kantava sõnumiga ja kui loodud keskkond on talle sümpaatne.
- Viimastel aastatel on Teie publikuarv tegelikult jõudsalt kasvanud. Mis võivad olla Teie hinnangul selle põhjuseks?
Selle põhjuseks on väga konkreetne kogukonnatöö. Tõsi, hooaja 2016 eel muutsime mõningaid põhimõtteid ja tagasilööki saab olema paratamatu.
- Sel aastal on Teie seniste kodumängude keskmine publikuarv minu andmeil 207. Kas hooaja algus on varakevadiste ilmade tõttu alati raskem või on selle aasta algus kulgenud raskemini?
Peamiseks põhjuseks on, nagu juba eespool öeldud, mõningate kogukonnatöö põhilisemate nüansside muutmine, eesmärgiga viia asi ka pikas perspektiivis nendele rööbastele, mida soovime. Lisaks on toetanud langust külma kevad ja keeruline kalender, aga kaks viimast asja on midagi, mille vastu aastal 2016 ei saa. Lisan ka, et üldiselt ei ole hooaja algus keerulisem kui mistahes muu hooaja osa.
- Kuidas kaasata publikut ka n-ö väiksematele mängudele? Vs Paide, vs Rakvere jne
Kogukonnal peab tekkima püsiv tahe toetada meeskonda kõikides kodumängudes ja seda tahet saab toetada liigataseme ühtlustumine.

III plokk

- Kuidas on kogukond Teie klubi tegemistesse kaasatud?
Ainsa Eesti klubina on FC Floras ametis kogukonnajuht, kelle otseseks tööülesandeks on kõnealune kaasamine - märgiksin eraldi ära fännid ja fänniüritused, vabatahtlike kaasamise mängu- ja turniirikorraldustesse, perepäeva ja pere tähendused kodumängudel. Kuidas selleni jõutud on, teab kogukonnajuht paremini kui mina.

- Millistena näete kogukonna peamisi funktsioone klubi juures?
Erineva osalemise kaudu klubi tegevuses: toetamine, kaasaelamine, abistamine, kogukonna laiendamine, kodumängudel meeleolu loomine.
- Millised on eesmärgid või ootused kogukonnale lähitulevikuks?
Erinevates klubiüritustes kaasalööjate arvu suurenemine, vabatahtlike arvu kasv, kodumängude publikuhulga kasv, võõrsil mängudele kaasareisivate toetajate hulga kasv, klubi käekäigu jälgijate hulga kasv.
- Mida Te klubina kogukonnale ja selle liikmetele, teisisõnu ka fännidele vastu pakute?
Ühise tegutsemise võimalust ja puuteid tundemaailma.

Kui soovite, lisage ise veel midagi, mis antud töö kontekstis vääriks kindlasti välja toomist!

Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Marthi Lepik,

(sünnikuupäev: 29. november 1993)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Kogukonna arendamine jalgpalliklubis FC Flora“,

mille juhendaja on Tiiu Taur, MA,

- 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
  - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 1. juuni 2016